

ДЖОН УИНДАМ
КАКАВИДИТЕ

Джон Уиндъм

Какавидите

1

Когато бях съвсем малък, понякога сънувах град – това бе необикновено, защото започна да ми се случва още преди да зная какво представлява един „град“. Но този град, скупчен върху извивката на голям син залив, изникваше в съзнанието ми. Виждах улиците с наредените по продължението им сгради; крайбрежния квартал, дори лодките в пристанището – наяве обаче аз не бях виждал нито море, нито лодки...

И сградите съвсем се различаваха от тези, които познавах. Движението по улиците бе необичайно – минаваха каруци, които не бяха теглени от коне, а понякога в небето се появяваха разни блестящи неща с формата на риби, които явно не бяха птици.

Най-често виждах това прекрасно място, когато там се зазоряваше; понякога обаче бе нощ и светлините, често прилични на искри, носени по водата или из въздуха, се проточваха като гирлянди от светулки покрай брега.

Това бе красиво, пленително място и веднъж, когато бях все още малък и не разбирах много неща, попитах голямата си сестра Мери къде може да се намира този чудесен град.

Тя поклати глава и ми каза, че няма такива места – че те вече не съществуват. Но може би – предположи тя – по някакви причини аз сънувах далечното минало? Сънищата били нещо странно, не се поддавали на обяснения, не било изключено да виждам част от света такъв, какъвто е бил някога – прекрасния свят, в който са живеели Древните, още преди Бог да изпрати Изпитанието.

След това обаче тя взе много усилено да ме предупреждава да не споменавам съня си на никого – другите хора, доколкото ѝ било известно, не получавали такива образи в главите си нито докато спели, нито в будно състояние, затова щяло да бъде глупаво да им го разказвам.

Съветът ѝ беше добър и за щастие аз бях достатъчно разумен, за да го приема. Нищо необичайно или необикновено не се изплъзваше от погледа на хората в нашия край, затова дори фактът, че съм левак, предизвикваше леко неодобрение. И така, на времето, както и няколко години по-късно, не казах никому за съня си – всъщност почти го забравих, защото колкото повече пораствах, толкова по-рядко ми се явяваше – докато накрая почти изчезна.

Но полученият съвет ми помогна. Иначе можеше да спомена за

особеното разбирателство между мене и братовчедка ми Роузалинд, което несъмнено щеше да навлече и на двама ни голяма беда – ако някой случайно ми повярваше. Мисля, че тогава нито аз, нито тя обръщаме достатъчно внимание на това – бяхме предпазливи просто по навик. Аз поне не се чувствавах необикновен. Бях нормално момче, което растеше по нормален начин и възприемаше света около себе си такъв, какъвто е. И това продължи до деня, когато срещнах Соуфи. Но дори тогава различията не си проличаха веднага. Едва когато преценявам по-късно, мога да определя тази среща като деня, в който се зародиха първите ми малки съмнения.

Този ден, както често ми се случваше, бях излязъл сам. Трябва да съм бил почти десетгодишен. Най-близка по възраст до мене бе сестра ми Сара – пет години по-голяма, което означаваше, че повечето време играех самичък. Бях се спуснал на юг по коларския път, покрай няколко полета и когато стигнах високия насип, вървах доста дълго по него.

Насипът не представляваше загадка за мене – беше прекалено голям, за да мисля, че е направен от хората, а освен това не ми беше хрумвало да го свързвам с изумителните постижения на Древните, за които понякога слушах. Това бе просто „насипът“: започваше с широка кривина, устремила се после като опъната стрела към хълмовете в далечината – просто част от света, не по-необикновен от реката, небето или самите хълмове.

Често вървах по билото, но рядко проучвах по-отдалечената му част. По някакви причини смятах този край за чужд – не толкова враждебен, колкото извън моята територия. Бях открил обаче едно място, където дъждът, стичащ се по отдалечения склон на насипа, бе издълбал улей в пясъка. Ако човек седнеше в горния край и се отблъснеше силно, можеше да се понесе надолу доста бързо и накрая да прелети няколко стъпки във въздуха, докато се приземи върху купчината мек пясък в падината.

Сигурно бях ходил там поне половин дузина пъти и никога не бях виждал жива душа наоколо, но в този ден, тъкмо когато се изправях след третото спускане и се готвех за четвъртото, един глас каза: „Здравей!“

Огледах се. Отначало не можех да определя откъде идва гласът, после погледът ми бе привлечен от разклащането на вейките по върховете на група храсти. Клоните се отместиха и между тях се показа едно лице. Беше дребничко, почерняло, заобиколено от тъмни къдри. На вид изглеждаше сериозно, но очите проблясваха. Известно време се

гледахме, след това аз отвърнах: „Здравей!“

Момичето се поколеба, но отмести още клоните. Видях, че е малко по-ниско от мене и може би по-малко на години. Беше облечено в червеникавокафяв дочен комбинезон и жълта риза. Кръстът, пришит отпред на комбинезона, бе от по-тъмнокафяв плат. Косата му бе вързана на две опашки с жълти панделки. Момичето постоя неподвижно няколко минути, сякаш не смееше да напусне прикритието на клоните, но любопитството му взе връх над предпазливостта и то пристъпи към мене.

Гледах го втренчено, защото ми бе напълно непознато. От време на време имаше събирания и празненства, на които идваха всички деца от околността, затова се изненадах, че срещам дете, което дотогава не бях виждал.

– Как се казваш? – попитах аз.

– Соуфи – отвърна ми момичето. – А ти?

– Дейвид. Къде живееш?

– Ей там – махна то неопределено с ръка към чуждата местност отвъд насипа.

Очите му се отместиха от мене и се спряха на пързалката в пясъка, по която се бях спускал.

– Приятно ли е? – попита момичето с жаден поглед.

Поколебах се за миг дали да го поканя, после казах:

– Да. Ела да опиташ.

То се подвоуми, като отново се загледа в мене. Изучава ме задълбочено минута-две, после изведнъж взе решение. Изкатери се отгоре на склона преди мене.

Понесе се по пързалката, а къдриците и панделките му се развяваха. Когато се спуснах долу, бе изгубило сериозния си вид, а очите му блестяха от вълнение.

– Хайде пак – каза то и тръгна запъхтяно нагоре по склона.

Нещастие то се случи при третото спускане. Момичето седна и се отблъсна както преди. Наблюдавах как се носи надолу, докато спря в облак пясък. Кой знае как бе успяло да се приземи на няколко крачки вляво от обичайното място. Приготвих се да го последвам и го изчаквах да се отмести. Но то си стоеше.

– Побързай – нетърпеливо го подканих.

Момичето се опита да помръдне, после извика:

– Не мога. Боли.

Рискувах, спуснах се и спрях близо до него.

– Какво има? – попитах.

– Не мога да си извадя крака...

Лицето му бе изкривено. На очите му имаше сълзи.

Лявото му стъпало бе потънало в пясъка. Изгребах с ръце мекия пясък настрани. Обувката се бе заклешила в тесния процеп между два остри камъка. Опитах се да я измъкна, но дори не я помръднах.

– Не може ли да си извъртиш някак крака? – предложих аз.

То се опита, стиснало храбро устни.

– Не излиза.

– Да взема ли да го дръпна? – попитах.

– Не, не! Боли! – възпротиви се момичето.

Не знаех какво друго да направя. Очевидно затрудненото положение бе мъчително за момичето. Замислих се.

– Не мога да стигна възела, затова най-добре да разрежем връзките, за да измъкнеш крака си от обувката – реших аз.

– Не! – уплаши се то. – Не бива.

Каза го толкова решително, че ме озадачи. Ако си измъкнеше крака от обувката, можехме да освободим обувката, като я чукаме отстрани с камък, но момичето не бе съгласно и не виждах какво може да се направи. Лежеше по гръб на пясъка, а коляното на заклешения крак стърчеше във въздуха.

– Ох, толкова ме боли!

Вече не успяваше да съдържи сълзите си. Те потекоха по лицето му. Но дори тогава то не простена, само леко скимтеше като кученце.

– Налага ти се да свалиш обувката – казах му аз.

– Не! – отново се възпротиви то. – Не, не бива. Никога! Не бива.

В безизходица седнах до него. То улови ръката ми с двете си ръце и я стискаше здраво, докато плачеше. Явно бе, че болката в крака се усилва. Сигурно за пръв път в живота си трябваше да се справям с положение, което изисква решение. И аз го взех.

– Няма смисъл така. Трябва да свалиш обувката! – казах аз. – Ако не го направиш, предполагам, че ще останеш тук, докато умреш.

Момичето не се предаде веднага, но накрая се съгласи. Наблюдаваше ме с тревога, докато срязвах връзките. После каза:

– Дръпни се настрани! Не бива да гледаш.

Поколебах се, но тъй като детството е време, плътно запълнено с непонятни, макар и важни условия, аз се отдалечих на няколко ярда¹ и застанах с гръб. Чух го, че задиша тежко. След това отново заплака.

---

1. Мярка за дължина (91,4 см). – Б.пр.

Обърнах се.

– Не мога – каза то, като ме гледаше боязливо през сълзи.

Тогава коленичих, за да видя как да му помогна.

– На никого не бива да казваш. Никога, съвсем никога! Обещай ми!
– изрече то.

Обещах.

Соуфи бе храбро момиче. Само леко скимтеше.

Когато накрая съумях да освободя стъпалото ѝ, видя ми се странно на вид – просто много изкълчено и подпухнало; тогава изобщо не забелязах, че има повече пръсти от обичайното...

Измъкнах обувката от цепнатината и я подадох на Соуфи. Но тя усетанови, че не може да я сложи на подутия крак. Нито пък можеше да стъпва на него. Помислих да я взема на гръб, но тя излезе по-тежка, отколкото предполагагах и стана ясно, че няма да стигнем далече.

– Ще трябва да повикам някого на помощ – казах аз.

– Не. Ще пълзя – отвърна тя.

Вървах до нея и носех обувката ѝ с чувството, че съм ненужен. Тя упорито се придвижва изненадващо дълго време, но трябваше да се откаже. Панталоните ѝ се бяха скъсали на коленете, а самите ѝ колене бяха раздрани и кървяха. Не бях срещал дотогава никого – момче или момиче, – който да би издържал до такава крайност; изпитах донякъде страхопочитание. Помогнах ѝ да се изправи на здравия крак и я прикрепях, докато ми посочваше къде се намира домът ѝ – личеше си по издигащата се струйка дим. Когато се обърнах, тя отново пълзеше по корем и изчезна в храстите.

Намерих къщата без особени затруднения и почуках малко припряно. Отвори ми висока жена. Имаше нежно, красиво лице, с големи светли очи. Роклята ѝ бе от домашно платно и малко по-къса от дрехите, които носеха жените у дома, но върху ѝ бе сложен традиционният кръстен знак – от деколтето до подгъва и напъряно на гърдите, на цвят зелен като къпата на главата ѝ.

– Вие ли сте майката на Соуфи? – попитах аз.

Жената ме изгледа недружелюбно и се намръщи.

После изрече притеснено и рязко:

– Какво има?

Разказах ѝ.

– О! – извика тя. – Кракът ѝ!

Отново за миг се вгледа втренчено в мене, след това подпря метлата, която държеше, на стената и попита бързо:

– Къде е тя?

Поведох я по пътя, по който бях дошъл. Като чу гласа ѝ, Соуфи изпъзля от храстите. Майка ѝ огледа подутия, наранен крак и кървящите колене.

– Клетото ми дете! – каза жената като притисна Соуфи и я целуна.

После добави:

– Той видя ли го?

– Да – отвърна Соуфи. – Прости ми, мамо. Много се мъчих, но не можех да се освободя сама, а толкова ме болеше...

Майка ѝ бавно кимна с глава. И въздъхна.

– Е, станалото – станало, какво да се прави. Качвай се.

Соуфи се покатери на гърба на майка си и всички заедно се завърнахме в къщата.

...Заповедите и правилата, които човек научава като дете, се помнят наизуст, но те не са от особено значение, докато не се появи конкретен случай – а дори и тогава трябва да разпознаеш самия случай.

Затова нищо не ми попречи да седна и търпеливо да гледам как измиват наранения крак, слагат му студена лапа и го превързват – без да осъзная връзката между това и клетвата, която бях изслушвал почти всеки съботен ден от живота си.

„Господ създаде човека по свое подобие. И Господ повели човек да има едно тяло, една глава, две ръце и два крака; костите на всяка ръка да са свързани на две места; всяка ръка да завършва с длан, а всяка длан да има четири пръста и един палец; и нокътят на всеки пръст да бъде плосък...“

И така нататък, докато се стигаше до:

„Тогавя Господ създаде жената по същото подобие, но с тези разлики поради нейната природа: гласът ѝ да бъде по-звънък от мъжкия, да не ѝ расте брада, да има две гърди...“

И така нататък...

Помнех всичко дума по дума – и все пак при вида на шестте пръста на Соуфиния крак нищо не разтревожи паметта ми. Видях крака ѝ, опрян на скута на майка ѝ. Забелязах, че майка ѝ се спря за миг, безмълвно се втренчи в него, повдигна го, нежно го целуна и после изправи глава със сълзи в очите. Стана ми жал за мъката ѝ, за Соуфи, за ударения крак – но само толкова.

Когато превързката бе направена, огледах любопитно стаята. Къщата беше много по-малка от нашата – всъщност това бе селска къща, но ми харесваше повече. Имаше приятелска атмосфера. И макар

Соуфината майка да бе притеснена и разтревожена, за разлика от повечето хора там, у дома, тя не ми внуши чувството, че за съжаление аз съм единственият несигурен фактор в техния иначе порядъчен живот.

А и стаята ми изглеждаше по-хубава от нашите, защото по стените нямаше изписани изречения, които човек може да сочи с възмущение. Вместо това бяха окачени рисунки на коне, които ми се видяха много сполучливи.

Скоро Соуфи, вече оправена, с измити следи от сълзите, стигна на куц крак до масата и седна. Успокоена напълно – като оставим настрана крака – тя ме запита сериозно, с гостоприемство на домакиня, дали обичам яйца.

По-късно госпожа Уендър ми каза да почакам, докато занесе Соуфи в спалнята на горния етаж. Завърна се след няколко минути и седна до мене. Взе ръката ми в ръце и известно време ме гледаше изпитателно. Усещах силно притеснението ѝ – макар че отначало не ми беше ясно защо се тревожи толкова много. Тя ме изненада, защото дотогава не бях забелязал признаци да може да мисли по такъв начин. И аз ѝ предадох мислите си, като се опитах да я успокоя и да ѝ покажа, че няма защо да се притеснява от мене, но моята мисъл не достигна до нея. Тя продължи да ме гледа с блестящите си очи, каквито бяха станали и очите на Соуфи, когато се опитваше да не плаче. Не отместваше поглед от мене, но мислите ѝ представляваха само тревога, която нямаше форма. Напрегнах се отново, но не успях да ги приема. Тогава тя бавно кимна и ми каза с думи:

– Ти си добро момче, Дейвид. Бил си много мил със Соуфи. Искам да ти благодаря за това.

Почувствувах се неловко и се загледах в обувките си. Не си спомням някой дотогава да беше казал, че съм добро момче. Нямах готов модел за отговор, с който да посрещна такова събитие.

– Соуфи ти харесва, нали? – продължи тя, като все още ме гледаше.

– Да – отвърнах. После добавих: – Мисля също, че е страховтно храбра. Сигурно много я е боляло.

– Можеш ли да запазиш една тайна – една важна тайна – заради нея?

– Да... разбира се – съгласих се аз, но гласът ми бе малко несигурен, защото не разбирах каква е тайната.

– Ти... нали си видял крака ѝ? – попита майката, втренчила поглед в лицето ми. – И... пръстите ѝ?

– Да – отново казах аз, и кимнах.

– Е, това е тайната, Дейвид. Никой не бива да узнае за нея. Освен баща ѝ и мене ти си единственият, който ги е видял. Никой не бива да узнае. Съвсем никой – кога.

– Добре – съгласих се аз и отново замислено кимнах.

Настъпи мълчание – поне гласът ѝ замлъкна, но мислите ѝ продължаваха да говорят, сякаш думите „никой“ и „никога“ отекваха мрачно и тъжно вътре в нея. После настъпи промяна, и тя започна да излъчва напрегнатост, ожесточение и страх. Тъй като не можех да се свържа с нея мислено, опитах се неумело да наблегна с думи, че държа на казаното от мене.

– Никога – съвсем на никого – уверявах я ревностно аз.

– Много, много е важно – настояваше тя. – Как бих могла да ти обясня?

Но тя нямаше защо да ми обяснява. Настойчивото, доведено до краен предел чувство за важност, което я изпълваше, се долавяше ясно. Думите ѝ бяха много по-безсилни. Тя каза:

– Ако някой открие тайната... ще бъде много лош към Соуфи. Трябва да внимаваме това да не се случи никога.

Сякаш чувството ѝ за притеснение се беше превърнало в нещо твърдо като желязна пръчка.

– Защото има шест пръста ли? – попитах аз.

– Да. Никой освен нас не бива да го знае. Трябва да го запазим в тайна – повтори тя, за да го подчертае отново. – Нали обещаващ, Дейвид?

– Обещавам. Ако искате, ще се закълна – предложих аз.

– Обещанието е достатъчно – отвърна тя. Толкова тежко бе това обещание, че твърдо реших да не го споделям с никого – дори с братовчедка си Роузалинд. Макар че в себе си се чудех дали е чак толкова важно. Шестото пръстче беше прекалено малко, за да предизвика чак такива тревоги. Но възрастните често вдигат по-големи олелии, отколкото е необходимо в даден случай. Все пак се залових за главното – за нуждата да се пази тайна.

Соуфината майка продължаваше да ме гледа с тъжни, но неவிждащи очи и аз започнах да изпитвам неудобство. Тя забеляза, че започнах да се въртя и се усмихна. Усмивката ѝ бе добра.

– Значи така – каза тя. – Ще го запазим в тайна и никога няма да говорим вече за това, нали?

– Да – съгласих се аз.

Докато вървах по пътеката към портата, аз се обърнах.

– Мога ли скоро да дойда да видя Соуфи отново?

Майката се поколеба, за миг се замисли върху въпроса ми, после каза:

– Добре – но само ако си сигурен, че идваш, без да те е видял някой.

...Едва когато стигнах брега и се упътих към дома по горния край на склона, свързах еднообразните неделни правила с действителността. В главата ми сякаш нещо прещрака, и Определението за „човек“ само се изрече: „...и костите на всеки крак трябва да са свързани на две места; всеки крак трябва да има едно стъпало, а всяко стъпало – пет пръста, а всеки пръст – да завършва с плосък нокът...“ И така нататък, докато се стигаше до: „И всяко същество, което изглежда като човек, но не е устроено по този начин, не е човек. Не е нито мъж, нито жена. То е осквернение на истинското божие подобие и омразно за очите на бога“.

Почувствувах се ужасно объркан – а също и твърде озадачен. Осквернението, както ми бяха внушавали достатъчно често, представляваше нещо ужасно. А у Соуфи нямаше нищо ужасно... Тя просто беше едно обикновено момиченце – при това много по-разумна и храбра от другите. Да, според Определението...

Ясно беше, че някъде е направена грешка. Положително, ако човек има само едно допълнително пръстче – или, да допуснем, две пръстчета, тъй като сигурно Соуфи имаше съответно още едно на другия крак – положително това не можеше да е достатъчно, за да бъде тя „омразна за очите на бога“, нали?

Винаги ми е било чудно какви неща има по света...

2

Стигнах до къщи по познатия начин. На едно място, където гората се бе разпростряла и растеше по самия склон, аз си пробивах път по тесния, малко използван коловоз. Оттам нататък бях нашрек и държах ръка на ножа си. Не ми позволявах да се доближавам и до гората, защото понякога – макар и твърде рядко – в цивилизованите области като Уокнак проникваха големи зверове и не беше изключено да срещна някаква порода диво куче или котка. Но, както обикновено, единствените живи същества, които се мяркаха, бяха дребни и бързаха да се скрият.

След миля²-две стигнах до обработвана земя. Отвъд три-четири ниви се виждаше къщата. Вървах по края на гората и наблюдавах внимателно от прикритието си, после в сянката на живите плетове прекосих всички ниви, освен последната, и спрях, за да се огледам отново. На двора нямаше жив човек, само старият Джейкб бавно прехвърляше тор с лопатата. Когато остана гърбом по-дълго, аз бързо минах направо по ивицата гола земя, прекачих се през един прозорец и предпазливо се упътих към стаята си.

Нашата къща не е лесна за описване. Откакто дядо ми – Илайъс Сторм – построил първата част от нея преди повече от петдесет години, към нея по различно време присъединявали нови стаи и пристройки. И сега едната ѝ страна преминаваше в неугледни складове, хамбари, конюшни и плевни, а от другата страна бяха пералните, мандрите, стаите на ратаите и други помещения – всичко това заобикаляше от три страни един голям двор с утъпкана пръст откъм подветрената страна на къщата, чиято най-голяма забележителност бе бунището.

Като всички къщи от околността и нашата беше построена със скелет от яки, грубо одялани греди, но понеже беше най-старата от тях, повечето пролуки във външните стени бяха запълнени с тухли и камъни от развалините на сгради, принадлежали на Древните, а измазан плет бе използван само за вътрешните стени.

Дядо ми – в светлината, в която ми го представи на времето баща ми – изглеждаше твърде досадно и неотстъпно добродетелен човек. Едва по-късно сглобих за себе си образа му от откъслечни черти – ако не достоверен, то поне вероятен.

Илайъс Сторм дошъл от Изток – от някакво място по

---

2. Мярка за дължина (1609,31 м). – Б.пр.

крайбрежието. Защо дошъл, не е много ясно. Той самият твърдял, че безбожните нрави на Изтока го принудили да потърси някоя по-непресторена и духовно устойчива област – макар да съм чувал, че в неговия край се стигнало до положение, когато отказвали да го търпят повече. Но каквато и да е причината, тя го накарала да дойде в Уокнак (по това време недоразвит, почти граничен район), натоварил цялата си собственост в керван от шест фургона, на четиридесет и пет годишна възраст. Бил плещест мъж, налагащ волята си и пламенно защитаващ нравствеността. Очите му понякога святкали с евангелски огън под гъстите вежди. Често говорел за уважението към бога и непрекъснатата таял в сърцето си страх от дявола – трудно било да се определи кое от двете вълнува духа му повече.

Скоро след като започнал да строи къщата, предприел пътуване и се завърнал с невяста. Тя била свенлива, хубавичка според общите схващания и четвърт век по-млада от него. Казвали са ми, че когато мислела, че не я наблюдават, се движела като волно жребче, но когато усетела погледа на мъжа си, ставала плаха като заек.

Всичките очаквания на клетата жена се провалили. Не получила уверение, че брачният живот поражда любов; не съумяла да възвърне младостта на своя съпруг; не успяла да запълни тази празнота, като води домакинството му както подобава на една опитна стопанка.

Илайъс не бил човек, който да остави недостатъците да минат незабелязано. За няколко лета той вкарал в пътя волното жребче посредством поуки, накарал хубостта да повехне от проповеди и накрая получил тъжно и сиво подобие на съпруга, която умряла покорно година след раждането на втория си син.

Дядо ми Илайъс нито за миг не се усъмнил какъв ще бъде моделът на живот за неговия наследник. Вярата се просмукала в костите на баща ми, законите ѝ движели мускулите му, а двете заедно съответствували на разум, богато запасен с примери от библията и „Покаянията“ на Никълсън. Баща и син били еднакво вярващи – с тази разлика, че евангелският блясък не се появявал в очите на баща ми, но добродетелта му била още по-праведна.

Джоузеф Сторм – баща ми – не се оженил, докато Илайъс бил жив, но когато той починал, се оказало, че синът няма намерение да повтаря грешката на баща си. Възгледите на майка ми били в унисон с неговите. Тя имала силно развито чувство за дълг и никога не се съмнявала в правотата му.

Нашият край – следователно и нашата къща, като първата на това

място – били наречени Уокнак, поради традиционното мнение, че някога това място или близка област са носели същото име – преди много, много години, още по времето на Древните. Както винаги, традиционната представа не била особено обоснована, но нямало съмнение, че са съществували някакви сгради, защото имало развалини и основите им останали дотогава, докато не ги използвали за нови сгради. Съществуват също и дългият насип, който продължавал чак до хълмовете, а огромният белег сигурно е бил направен от Древните, когато със свръхчовешките си стремежи прорязали половината планина, явно в търсене на нещо, което ги интересувало.

Дори тогава местността да не се е наричала Уокнак, вече бе станала Уокнак: една праведна, хрисима, уважаваща бога колония от около стотина разпръснати имения – големи и малки.

Баща ми се ползуваше с известност сред местните хора. Когато на шестнадесетгодишна възраст направил първото си излизане пред публика, като държал реч една събота в църквата, построена от баща му, в областта все още имало не повече от шестдесет семейства. Но и след като доразчистили земя за обработване и се заселили нови хора, той не се загубил сред тях. Все още беше най-едрият поземлен собственик; все още често изнасяше неделните проповеди и обясняваше с практическа яснота законите и възгледите, които небесата подкрепят по отношение на различни случаи и деяния; прилагаше временните закони като съдия. Останалото време внимаваше той, както и всички, които може да надзирава, да продължават да дават висок пример на цялата област.

В самата къща животът се съсредоточаваше (според местните обичаи) в голямата всекидневна, използвана същевременно и за кухня. Както къщата, така и стаята бе най-голямата и най-хубавата в Уокнак. Огромната камина в нея бе обект на гордост – не на празна гордост, разбира се; по-скоро представляваше доказателство, че е отдадено заслужено уважение към прекрасните възможности, предоставени от бога – всъщност, нещо като изпълнен завет. Огнището беше от масивни каменни блокове. Целият комин бе изграден от тухли и никога не бе причинявал пожар. Там, където свършваше, бе облицован с плочи – единствените в областта, затова сламата, която покриваше останалата част от покрива, също никога не се бе подпалвала.

Мама винаги се старееше да поддържа голямата стая подредена и чиста. Подът бе настлан с парчета от тухли, камъни и изкуствен камък, остроумно прилепени едно до друго. Мебелировката се състоеше от изстъргани до бяло дървени маси, столчета и няколко големи стола.

Стените бяха варосани. На тях висяха окачени излъсканите до блясък тигани, които не се побираха в бюфетите. Някакво подобие на украса представляваха дървените табели с изкусно изписаните с нажежено острие мъдри мисли, главно от „Покаянията“. Надписът над камината гласеше: „Човек е този, който е божие подобие“, а вдясно от него – „Пази неосквернено паството господне“. На отсрещните стени висяха още две: „Да бъде благословено нормалното“ и „В чистотата е нашето спасение“. Най-големият надпис бе върху стената срещу вратата, водеща към двора. Той напомняше на всеки влязъл: „Пази се от мутанта!“

Честото споменаване на тези цитати ме бе запознало с писменото слово дълго преди да мога да чета; всъщност, не съм сигурен дали не съм получил от тях първите си уроци по четене. Знаех ги наизуст, както знаех и другите надписи из къщата, съдържащи твърдения като: „Нормалното е божия воля“, „Размножаването е единственото свято умножаване“ и „Дяволът е баща на отклоненията от нормата“, както и множество други – за престъпленията и оскверняването.

Доста от тях все още ми бяха неясни; за останалите вече бях понаучил нещо. Например за престъпленията. И то, защото установяването на престъпление понякога се превръща в особено внушително събитие. Обикновено първият признак, че е станало подобно нещо, бе завръщането на баща ми у дома в лошо настроение. По-късно вечерта той ни събираше заедно, като повикваше и полските ни работници. Коленичихме вкупом, докато баща ми даваше израз на нашето покаяние и пръв изричаше молитвите за опрощение. На следващата сутрин всички ставахме преди зазоряване и се събирахме на двора. Когато слънцето изгряваше, запявахме химн, а баща ми извършваше обряда – заколваше двуглаво теле или четирикрако пиле – изобщо някакво същество, извършило Престъплението. Случваше се жертвата да бъде и още по-странно нещо...

А Престъпленията не се ограничаваха с домашните животни. Понякога тяхно възплъщение бяха житни класове или зеленчуци, които баща ми, гневен и засрамен, донасяше и хвърляше върху кухненската маса. Ако ставаше въпрос само за няколко лехи зеленчуци, те просто биваха изкоренявани и унищожавани. Но ако бе пострадала цяла нива, изчаквахме хубаво време и тогава я подпалвахме, като пеехме химни, докато гореше. Спомням си, че гледката ми се виждаше доста приятна.

Точно защото баща ми бе предпазлив и набожен човек, който бдеше за Престъпленията, у нас се колеше и изгаряше много повече, отколкото другаде; но всяко предположение, че страдахме от повече

Престъпления, в сравнение с другите хора, го обиждаше и разгневяваше. Той подчертаваше, че няма никакво желание да хвърля пари на вятъра. И не се съмняваше, че ако съседите ни бяха съвестни като нас, щяха да изтребват Престъпленията много по-често от нас – за съжаление, някои хора имаха разтегливи понятия.

По тези причини аз отрано узнах какво представляват Престъпленията. Това бяха неща, които не изглеждат както трябва – с други думи, не приличат на родителите си или на растенията, от които произлизат. Обикновено се различаваха с някоя дреболия – но малко или голямо, несъответствието представляваше Престъпление, а ако се случваше с хора, наричаше се Осквернение – поне това беше официалното наименование, макар че разговорно и двата вида се казваха Отклонения.

При все това въпросът за Престъпленията не винаги бе толкова ясен, колкото изглежда, и когато възникваше неразбирателство, можеха да извикат областния инспектор. Баща ми обаче рядко изпращаше за инспектора – предпочиташе да е спокоен и да унищожи всичко, което е съмнително. Имаше хора, които не одобряваха неговата изключителна добросъвестност и казваха, че местният процент на Отклоненията, който твърдо и непрекъснато намаляваше като цяло и бе станал вече половината от това, което е бил по времето на дядо ми, щял да бъде още по-нисък, ако не бил баща ми. Независимо от това областта Уокнак си бе завоювала важно място по отношение на Чистотата.

Нашият край престана да бъде гранична област. Усилният труд и принасянето на жертви доведоха до устойчивост на добитъка и реколтата, на които можеха да завидят някои колонии на изток от нас. Вече трябваше човек да извърви към тридесет мили на юг или югоизток, за да стигне до Дивата област – до местата, където вероятността да се произведат истински неща бе по-малка от петдесет процента. По-нататък всичко ставаше все по-сбъркано – по продължението на цял пояс, широк някъде до десет мили, а другаде – до двадесет; накрая човек достигаше тайнствената Ограда, където на нищо не можеше да се разчита и където, по думите на моя баща, „дяволът обработва обширните си имения, а божиите закони са станали за смях“. Казваха, че и областта на Оградата не се простира равномерно, а отвъд нея лежаха Злите земи, за които никой нищо не знаеше. Обикновено всеки, отишъл в Злите земи, умираше там, а малкото хора, които се завръщаха, не изкарваха дълго.

Но не Злите земи, а Оградата ни създаваше неприятности от време на време. Хората от Оградата – все пак ги наричахме хора, защото макар да бяха Отклонения, те често изглеждаха съвсем като човешки

същества, особено ако не бяха кой знае колко увредени – та значи, по това време тези хора живееха в голяма сиромашия в граничната си област, затова идваха в цивилизованите места да крадат зърно, домашни животни, дрехи, инструменти, а ако успеяха – и оръжие; понякога те отвлечаха и малки деца.

Случваше се да нападат на малки групи два-три пъти годишно и като правило никой не им обръщаше особено внимание – освен нападнатите, разбира се, които най-често разполагаха с време да избягат и така загубваха само добитъка си. Тогава всички останали ги подпомагаха малко – в натура или с пари, за да се изправят отново на крака. Но с течение на времето, когато границата се премести по-нататък, все повече хора от Оградата се принуждаваха да живеят на все по-малко пространство. В някои години страдаха от глад и тогава те вече не нападаха набързо на групи от около дузина души, които после тичат обратно в Оградата, а се появяваха на големи, организирани тълпи и причиняваха много щети.

В детството на баща ми майките укротявали непослушните деца, като ги плашели така: „Бъдете добри, или ще повикам старата Маги от Оградата. Тя има четири очи, с които да следи, четири уши, с които да чува, и четири ръце, с които да пердаши. Затова внимавайте“. Друга зловеща фигура, която можела да се използва, бил Косматия Джек: „...и той ще те отнесе в пещерата си в Оградата, където живее цялото му семейство. Те всички са космати и имат дълги опашки; всеки изяжда по едно момченце на закуска и по едно момиченце на вечеря“. По мое време обаче не само малките деца живееха в непрекъснат страх от приближаващите се Оградни жители. Съществуването им се бе превърнало в опасна досада, а грабителските им походи бяха станали причина за много изложения пред Правителството в Райго.

Петициите бяха толкова безполезни, че можеше изобщо да не се изпращат. И наистина е ясно, че без да може да се предвиди от коя част на местността, простираща се на петстотин-шестстотин мили, ще дойде следващото нападение, е трудно да се окаже някаква практическа помощ. Единственото, което правеше Правителството от удобното си местоположение далече, далече на изток, бе да изразява съчувствие с окуражителни фрази и да предложи създаването на местна милиция; но тъй като всички здрави телом мъже по принцип участваха в нещо като неофициална милиция още от едно време, предложението се възприе като недооценяване на положението ни.

Що се отнася до Уокнак, там възприемаха опасността от Оградата

по-скоро като досада, отколкото като заплаха. Нападателите бяха прониквали най-много до десет мили навътре в областта, но сегиз-тогиз имаше извънредни случаи, явно увеличаващи се от година на година, които принуждаваха мъжете да се събират и спираха всяка полска работа. Тези прекъсвания струваха скъпо и причиняваха загуби; нещо повече – те винаги причиняваха тревоги, ако бедата се бе случила близо до нашия район: хората не можеха да бъдат сигурни, че някой път нападателите няма да стигнат и по-далече...

И все пак като цяло ние водехме удобно и спокойно съществуване на труженици. Домакинството ни беше огромно. Семейството се състоеше от баща ми, майка ми, двете ми сестри и чичо Ексъл, но в него влизаха също готвачките и доячките, някои от които бяха омъжени за ратаи; влизаха и децата им; и, разбира се, самите ратаи. Затова, когато се събрахме в края на работния ден за вечеря, бяхме над двадесет души, а когато се срещаме за молитви, бяхме дори повече, защото към нас се присъединяваха хората от съседните къщи, заедно с жените и децата си.

Чичо Ексъл не ни беше истински роднина. Оженил се за една от мамините сестри – за Елизабет. По това време бил моряк; тя заминала с него на Изток и починала в Райго, докато той участвувал в едно пътуване, от което се завърнал осакатен. Той се справяше с всякаква работа, макар че се придвижваше трудно поради болния крак, затова баща ми го остави да живее при нас. Чичо Ексъл беше и най-добрият ми приятел.

В семейството на майка ми имало пет момичета и две момчета. Четири от сестрите бяха от едни родители, а по-малката сестра и двете момчета бяха природени. Хана – най-голямата – била изгонена от мъжа си и никой не я виждал оттогава. После следваше Емили – майка ми. След нея – Хериът, омъжена за собственик на голяма ферма в Кентак, на около петнадесет мили от нас. После следваше Елизабет, която се бе омъжила за чичо Ексъл. След тях по възраст идваха природените лея Лилиан и чичо Томас, които не познавах но другият брат, Енгъс Мортън, държеше съседната ферма и земите ни граничеха по продължение на миля и повече, а това дразнеше баща ми, който рядко постигаше съгласие с чичо Енгъс за каквото и да било. А дъщерята на чичо Енгъс – Роузалинд – беше, естествено, моята братовчедка.

Макар че Уокнак бе най-голямата ферма в областта, почти всички останали се създаваха по същия начин и вече се разрастваха, защото с ежегодното покачване на процента на устойчивостта трябваше място за нови начинания. Затова всяка година изсичаха дървета и разчистваха още земя за ниви. Непрекъснато поглъщаха лесовете и прораслите към

полетата горички, докато местността заприлича на старите, отколе обработвани пространства на изток.

Казвах, че вече дори жителите на Райго знаят къде се намира Уокнак, без да се справят с картата.

И така, живеех в най-процъфтяващата ферма на една процъфтяваща област. На десетгодишна възраст обаче аз не схващах това. Струваше ми се, че Уокнак е лишено от удобства място, където непосилно се трудят и винаги има повече работа за вършене, отколкото хора, ето защо избягвах да се мяркам пред очите на другите; затова вечерта на спомнатия ден аз се спотайвах, докато не чух познатия шум, от който ставаше ясно, че приближава времето за вечеря и вече мога спокойно да се появя.

Висях край конюшните, гледах как разпрягат конете и ги пускат. След малко гонгът от фронта удари два пъти. Отваряха врати, в двора се събираха хора и се запътваха към кухнята. Присъединих се към тях. Когато влязох, пред погледа ми се изпречи предупреждението „Пази се от мутанта!“, но то бе прекалено познато, за да навее някаква мисъл у мене. Това, което най-много ме интересуваше в този миг, бе миризмата на яденето.

3

След това отивах да видя Соуфи обикновено един-два пъти седмично.

Посещавахме нещо като училище – имаше няколко възрастни жени, и някоя от тях обучавахе половин дузина деца на четене, писане и малко смятане – но това ставаше сутрин. Не беше трудно по време на обед да се измъкна от масата по-рано и да изчезна, докато всеки си мисли, че някой от другите ми е намерил работа.

Когато глезенът ѝ се оправи, Соуфи вече можеше да ми покаже любимите си местенца от своята територия.

Един ден аз я преведох на нашата страна на големия насип, за да види парната машина. На сто мили наоколо нямаше друга парна машина, и ние много се гордеехме с нея. Корки, който се грижеше за машината, не се виждаше наблизко, но през отворените врати в единия край на бараката се чуваше звукът от ритмичното пъшкане, скрибуцане и пуфтене. Осмелихме се да стигнем до прага и надникнахме в мрака вътре. С изумление наблюдавахме как големите греди се движат нагоре-надолу с хрипящ звук, а някъде високо в сянката на покрива една огромна напречна греда бавно се поклащаше напред-назад, като поспираше в края на всяко люшване, сякаш събираше сили за следващото движение. Изумително, но след време – еднообразно.

Десет минути ни бяха достатъчни, и ние се оттеглихме, за да се изкатерим отгоре върху струпаните до бараката дърва. Седнахме там, купчината под нас се мърдаше, а парната машина продължаваше тежко да пухти.

– Чичо ми Ексъл казва, че Древните сигурно са имали много подобри машини от тази – обадох се аз.

– А татко казва, че ако една четвърт от нещата, които говорят за Древните са верни, те трябва да са били вълшебници, а не истински хора – възрази ми Соуфи.

– Но те наистина са правели чудеса – настоявах аз.

– Толкова много, че чак да не ти се вярва, казва татко.

– Нима той мисли, че не са можели да летят, както разказват хората? – попитах аз.

– Да. Това е глупост. Ако те са можели, и ние щяхме да можем.

– Обаче те са можели да правят много неща, които ние сега се учим

да правим – не се съгласявах аз.

– Но не и да летят.

И тя поклати глава:

– Живите същества или могат да летят, или не могат. Ние не можем.

Помислих да ѝ разкажа съня си за града и онези неща, които летяха над него, но в края на краищата един сън не може да бъде доказателство за каквото и да е, затова замълчах. След малко се спуснахме долу, оставихме парната машина да се задъхва и да скърца и се запътихме отвъд насипа към дома ѝ.

Джон Уендър – баща ѝ – се бе завърнал от едно свое пътуване. От бараката на двора се чуваха удари с чук – там той опъваше кожи върху рамки и миризмата от това занимание се разнасяше навсякъде. Соуфи се втурна към него и ръцете ѝ обгърнаха врата му. Той се изправи, притиснал я до себе си с една ръка. После ѝ каза: „Здравей, детенце“.

Мен поздрави по-сдържано. Без думи се бяхме разбрали че ще общуваме като истински мъже. Когато ме видя за първи път, той ме загледа по начин, който ме изплаши, и аз се страхувах да говоря в негово присъствие. Постепенно обаче настъпи промяна. Станахме приятели. Той ми показа и ми разказа много интересни неща, но независимо от това, понякога вдигах поглед и виждах, че ме наблюдава изпитателно.

Нищо чудно. Едва няколко години по-късно можах да осъзная, колко сериозно трябва да се е разтревожил, когато се е завърнал в къщи и е заварил Соуфи с изкълчен глезен, и е разбрал, че Дейвид Сторм – не някой друг, а точно синът на Джоузеф Сторм – е видял крака ѝ. Мисля, че той сигурно се е изкушавал много от мисълта, че едно мъртво момче не може да измени на обещанието си... Вероятно съм бил спасен от госпожа Уендър...

Мисля също обаче, че ако беше разбрал какво се случи в нашата къща около месец след като се запознах със Соуфи, щеше да се поуспокои.

В ръката ми се беше забила треска, и когато я измъкнах, тече много кръв. Влязох в кухнята, но заварих всички прекалено заети с вечерята, за да ми обърнат внимание, затова се порових в чекмеджето с парцали и измъкнах едно парче. Минута-две се мъчих несръчно да се превържа и мама забеляза това. Тя се затюхка неодобрително и настоя да измия мястото. След това нави хубаво ивицата, като промърмори, че все си нямам работа и се тикам и правя бели точно когато е заета. Извиних ѝ се и добавих:

– Щях да се справя и самичък, ако имах още една ръка.

Сигурно гласът ми е прозвучал доста високо, защото цялата стая изведнъж потъна в мълчание.

Майка ми се вцепени. Огледах внезапно притихналата стая. Мери стоеше права, понесла баница, двама от ратаите чакаха да им поднесат обед, баща ми се канеше да заеме мястото си начело на масата, а останалите – да го последват; всички ме бяха зяпнали. Улових израза на баща си – точно когато преминаваше от учудване в гняв. Уплашен, без да разбирам защо, аз го гледах как присвива устни, издава напред долната си челюст, а веждите му се смръщват над все още невярващите очи. Той запита настоятелно:

– Какво каза, момче?

Тонът ми беше познат. Опитах се да съобразя с отчаяна бързина в какво бях прегрешил този път. Започнах да се запъвам и да заеквам:

– Ка-казах, че не успях да се превържа сам.

Погледът му се поуспокои, но бе още по-обвиняващ.

– И съжали, че нямаш трета ръка?

– Не, татко. Казах, че ако имах още една ръка...

– ...щеше да успееш да се превържеш. Ако с това не изказваш съжаление, какво изказваш?

– Не, аз просто казах „ако“... – запротестирах аз. Бях изплашен и прекалено объркан, за да му обяснявам, че случайно бях използвал един начин да изразя затруднението си, а можех да го кажа по няколко други начина. Усещах, че всички бяха спрели да ме зяпат и вече гледаха уплашено баща ми. Изражението му бе мрачно.

– Ти – собственият ми син – се обърна с молба към Дявола да ти даде още една ръка! – обвини ме той.

– Не, не. Аз само...

– Мълчи, момче. Всички в тази стая те чува. Нищо няма да постигнеш, като лъжеш.

– Но...

– Ти изрази ли, или не изрази недоволство от телесната форма, дадена ти от Бога – от формата по негово подобие?

– Аз само казах, че ако...

– Ти извърши осквернение, момче. Намери недостатък на Нормата. Всички тука те чува. Можеш ли да възразиш на това? Нали знаеш какво е Нормата?

Отказах се да протестирам. Твърде добре знаех, че в състоянието, в което беше, баща ми нямаше да се опита да ме разбере. И избъбрих като папагал:

– Нормата е божието подобие.

– Значи добре знаеш – и все пак, знаейки това, ти умишлено пожела да бъдеш Мутант. Това ужасно, това отвратително нещо. Ти, моят син, извърши осквернение, и то пред родителите си! – И с най-строгия си глас, с който учеше от амвона, той добави:

– Какво е Мутант?

– Нещо прокълнато за очите на Бога и хората – измънках аз.

– И ти пожела да бъдеш точно това! Какво можеш да кажеш още?

Обезкуражен и напълно сигурен, че ще бъде безполезно да казвам каквото и да е, стиснах устни и сведох поглед.

– На колене! – заповяда ми той. – Коленичи и се моли!

Всички останали също коленичиха. Татковият глас се извиси: „Господи, направихме опущение и съгрешихме. Молим да ни дадеш прошка за това, че не сме възпитали по-добре детето според твоите закони...“ Стори ми се, че молитвата ехтя доста дълго време. След „амина“ последва мълчание, докато баща ми каза:

– А сега иди в стаята си и се моли. Моли се, окаяно момче, за прошка, която не заслужаваш, но която милостивият Бог все пак може да ти даде. По-късно ще дойда при тебе.

...През нощта, когато терзанието, последвало посещението на баща ми понамаля, аз лежах буден и озадачен. Изобщо не бях мислил да си пожелавам трета ръка, но дори и да бях...? Чак толкова ужасно ли беше просто да си помислиш, че можеш да имаш три ръце – какво ли би станало, ако човек наистина имаше три ръце; или ако нещо друго не му беше наред, например – ако имаше по още един пръст?

А когато накрая заспах, видях сън.

Всички се бяхме събрали на двора – точно както на последното Очищение. Тогава жертвата беше малко теленце без козина, което стоеше и чакаше, като глупаво мигаше при вида на ножа в ръката на баща ми. А сега – малкото момиче Соуфи, изправило се босоного, което напразно се мъчеше да скрие вижданите от всички множество наредени един до друг пръсти на краката си. Стояхме загледани в нея, и чакахме. След малко тя започна да притичва от един човек на друг, като ги умоляваше да ѝ помогнат, но никой не се помръдна и всички лица бяха безизразни. Баща ми се запъти към нея, а ножът в ръката му блестеше. Обезумяла, Соуфи, се втурваше ту към един неподвижен човек, ту към друг, а по лицето ѝ се стичаха сълзи. Баща ми – строг и непреклонен, продължаваше да се приближава към нея, но никой не се помръдваше да ѝ помогне. Баща ми я доближи още повече, протегнал дългите си ръце,

за да ѝ попречи да избяга, докато я притисне в ъгъла.

Той я улови и я довлече в средата на двора. Крайчецът на слънцето започна да се подава над хоризонта и всички подеха химн. Баща ми бе хванал Соуфи с едната си ръка точно както бе хванал и борещото се теленце. Вдигна високо другата си ръка и когато замахна с нея, ножът проблесна в светлината на изгряващото слънце – точно както бе проблеснал, когато прерязва гърлото на теленцето...

Ако Джон и Мери Уендър бяха при мене, когато се събудих, мятан се и облян в сълзи, а после лежах в тъмнината и се опитвах да си внуша, че ужасната картина е била само сън, струва ми се, че мислите им щяха да бъдат много по-спокойни.

4

Това бе времето, когато преминах от един безбурен период в период, когато непрекъснато се случваше нещо. Нямаше особен смисъл в това – искам да кажа, малко от нещата бяха свързани едно с друго. По-скоро сякаш бях навлязъл в някакъв активен цикъл – така, както настъпва промяна във времето.

Първият случай, струва ми се, беше срещата ми със Соуфи; следващият – когато чичо Ексъл научи за мене и братовчедка ми Роузалинд Мортън. Той – и имахме късмет, че това бе той, а не някой друг – случайно се натъкна на мене, когато разговарях с нея.

Сигурно двамата не бяхме споделяли това с никого от инстинкт за самосъхранение, защото не ни тревожеше някакво определено чувство за опасност; а аз бях дотолкова спокоен, че когато чичо Ексъл ме завари зад една копа сено да разговарям – очевидно – със себе си, почти не направих усилие да се откъсна от разговора. Може да е стоял минута или повече, преди да забележа с крайчеца на окото си, че не съм сам, и да се обърна, за да видя кой е.

Чичо ми Ексъл беше висок, нито слаб, нито пълен, а набит, с вид на кален човек. Когато го наблюдавах как работи, си мислех, че обветрениите му ръце и плещи имат някаква родствена връзка с изгладеното дърво на дръжките на инструментите, с които си служеше. Стоеше изправен както обикновено – пренесъл по-голямата тежест върху дебелия тояга, която използваше, тъй като кракът му беше лошо наместен след счупването при пътуването по море. Гъстите му леко посивели вежди се бяха сближили, защото се бе понамръщил, но почернялото му набръчкано лице изглеждаше полудоволно, докато ме наблюдаваше.

– Е, Дейви, и с кого си бърбиш така усилено? С фея ли, с джудже ли, или със зайците? – попита той.

Поклатих глава. Той докуца по-наблизо и седна до мен, като задържа една сламка от копата.

– Тъжно ли ти е сам?

– Не – отвърнах аз.

Той отново леко се намръщи.

– А няма ли да ти е по-приятно, ако си бърбиш с другите деца? – предложи той. – По-интересно, отколкото да седиш и да си говориш на глас?

Поколебах се, но понеже това беше чичо Ексьл – най-добрия ми приятел между възрастните, казах:

– Но аз точно това правех.

– Какво правеше? – попита той озадачен.

– Говорех си с едно дете.

Той се намръщи и изглеждаше все така озадачен.

– С кого?

– С Роузалинд – казах аз.

– Хъм... А пък аз не я видях – отбеляза той.

– О, тя не е тук. Тя си е в къщи – е, не точно в къщи, но наблизко – в тайната къщичка на едно дърво, която са построили братята й; това е любимото й място.

Отначало той не можеше да разбере какво казвам. Продължаваше да говори така, сякаш се надлъгвахме. Но след като известно време се мъчех да му обясня, той млъкна, наблюдаваше лицето ми, докато приказвах, и накрая видът му стана съвсем сериозен. Когато свърших, минута-две той не се обади, после попита:

– Това не е шега – истината ли ми казваш, Дейви? – и той ме погледна настойчиво и изпитателно.

– Да, чичо Ексьл, разбира се – уверих го аз.

– И не си го казвал на никого – съвсем на никого?

– Не. То е тайна – казах аз и той явно изпита облекчение.

Захвърли останалата част от сламката и издърпа друга от копата. След като замислено отхапа няколко късчета и ги изплю, отново ме погледна в очите.

– Дейви – каза той, – искам да ми обещаеш нещо.

– Да, чичо Ексьл?

– Виж какво – каза той, като говореше с много сериозен глас. – Искам да запазиш това в тайна. Искам да ми обещаеш, че никога, ама никога няма да кажеш на някой друг това, което току-що ми каза. Наистина никога. Много е важно; по-късно сам ще разбереш колко е важно. Не трябва да правиш нищо, от което някой да може да се досети за него. Обещавах ли ми?

Строгийт му тон ми направи много силно впечатление. Дотогава не го бях виждал да говори толкова разпалено. Когато дадох обещанието, усетих, че се заклевам за нещо много важно, което не мога да разбера. Докато говорех, той не откъсваше очи от мене и накрая кимна – доволен, че го правя искрено. Договорът скрепихме, като си стиснахме ръцете. После той каза:

– Най-добре е изобщо да забравиш за това.

Замислих се, но поклатих глава.

– Струва ми се, че не мога, чичо Ексъл. Няма как. Искам да кажа, не зависи от мене. Все едно да се опитвам да забравя... – спрях, неспособен да изразя това, което исках.

– Все едно да забравиш да говориш или да чуваш, така ли? – опита се да ми помогне той.

– Нещо такова, но е по-различно – признах си аз.

Той кимна и отново се замисли.

– Значи чуваш думите в главата си? – попита той.

– Не точно ги „чувам“, нито ги „виждам“ – казах аз. – Явяват се... някакви образи... а когато използваш думи, те стават по-ясни и по-лесни за разбиране.

– Но не ти се налага да използваш думи, не ти е необходимо да изказваш думите на висок глас, както току-що правеше?

– А, не... просто това помага разговорът да стане по-ясен.

– И също така помага нещата да станат доста по-опасни – и за двама ви. Искам да ми обещаеш още нещо: че никога вече няма да го правиш на висок глас.

– Добре, чичо Ексъл – съгласих се отново аз.

– Когато пораснеш, ще разбереш колко важно е това – каза ми той и след това започна да настоява да накарам Роузалинд да даде същите обещания. Не му казах нищо за останалите, защото и без това ми изглеждаше разтревожен, но реших и тях да накарам да обещаят същото. Накрая той отново ми протегна ръката си и ние още веднъж се заклехме тържествено да пазим всичко в тайна.

...Поставих въпроса на Роузалинд и останалите още същата вечер. Така се избистри едно чувство, което всички изпитвахме. Предполагам, че между нас нямаше някой – момче или момиче, – който по някое време да не се беше издавал един-два пъти и да не беше предизвиквал учудени, подозрителни погледи. Някои от тези погледи бяха достатъчно предупреждение за повечето от нас; точно такива погледи, които не проумявахме, но които ясно ни намекваха за неодобрение, почти граничещо с подозрение, ни бяха спасявали от беди. Помежду си ние не се бяхме споразумявали да се държим еднакво. Просто всеки самостоятелно беше възприел едно и също поведение – да пази тайна, за да не пострада. Сега обаче, поради настойчивото желание на чичо Ексъл да дам обещание, усещането за заплаха се усили. Бе все още неопределено, но вече по-доловимо. Освен това в опита си да им предам сериозното

отношение на чичо Ексъл, аз сигурно бях събудил някакво притеснение, което всеки таеше в съзнанието си, защото никой не се противопостави. Дадоха обещанието с готовност, дори с желание, сякаш им тежеше товар, който на драго сърце искаха да споделят. Това беше първото, което извършихме като група; то направи от нас група, защото излязоха найве отговорностите ни един към друг. То промени живота ни и беляза първата стъпка за общото ни самосъхранение, макар че тогава не всичко ни беше ясно. В момента много по-важно ни изглеждаше чувството, че взаимно споделяме...

После, почти като завършек на това лично засягащо ни събитие, се случи друго, което се отнасяше до всички: масово нашествие от страна на Оградата.

Както обикновено, нямаше подробно разработен план за действие. Някакво подобие на организация представляваше определянето на главни квартири в различните сектори. При обявяване на тревога, всички здрави телом мъже от областта бяха длъжни да се съберат в местната главна квартира, където се вземаше решение какво да се предприеме според местоположението и степента на случилото се нещастие. Това бе достатъчно добър метод за справяне с малки нападения, но само толкова. Като последствие, когато хората от Оградата си намериха водачи, които можеха да обмислят организирани нашествия, те не срещнаха съответно организирана система за отбрана, която да им попречи. Имаха възможност да настъпват в дълбочина на широк фронт, като помитаха малките групички на нашата милиция тук-таме и грабежа колкото си искат, без да срещат сериозна пречка; по този начин те проникнаха на двадесет и пет мили или повече в цивилизованата област.

По това време силите ни бяха малко по-добре разпределени, а съседните области се бяха подготвили да отблъснат и една по-широка атака и да се справят с фланговете ѝ. И въоръжението на нашите мъже бе по-добро. Доста от тях имаха пушки, докато хората от Оградата разполагаха само с няколко на брой, които бяха откраднали, и разчитаха главно на лъковете си, ножовете и копията. Независимо от това, настъпиха така разгърнато, че бе трудно да се преборим с тях. Те се оправяха по-добре в гористите местности и се криеха по-хитро от обикновените човешки същества, затова успяха да напреднат с още петнадесет мили навътре, преди да ги задържим и да влезем в бой.

Всичко това не можеше да не вълнува едно момче. Тъй като хората от Оградата се бяха доближили на малко повече от седем мили до Уокнак, нашият двор беше станал едно от сборните места. Моят баща,

когото улучиха със стрела в ръката още в началото на кампанията, помагаше да организират новите доброволци в групи. Няколко дни имаше голямо оживление и суетене, записвах и разпределях мъжете, които накрая тръгнаха с решителен вид, а жените от къщата ни им махаха за сбогом с къпички.

Когато всички заминаха – включително и работниците от стопанството, – у нас през целия ден цареше обезпокоителна тишина. После забелязахме, че се връща един галопиращ ездач. Той се спря само за да ни каже, че се е водила голяма битка и след като взели в плен някои от водачите на хората от Оградата, те ударили на бяг. После ездачът препусна нататък, за да разнася добрата вест.

Същия следобяд в двора се появи малък отряд конници, а в средата им бяха двама от заловените водачи.

Захвърлих работата си и се втурнах да ги видя. Отначало изпитах известно разочарование. Приказките за Оградата ме караха да очаквам двуглави или обрасли с козина хора, или хора с половин дузина ръце и крака. Вместо това, на пръв поглед те изглеждаха като двама обикновени брадати мъже, макар че бяха невероятно мръсни и с много окъсани дрехи. Единият бе по-нисък, а светлата му коса бе на кичури, сякаш кълцани с нож. Когато обаче видях другия, останах поразен и така втрещен, че само зяпах в него. Видът му толкова ме потресе, че не можех да откъсна поглед от него: защото ако го облечах в прилични дрехи и подстрижех брадата му, той щеше да се превърне в копие на баща ми...

Както придържаше коня си, той ме забеляза – отначало мимоходом, случайно, после погледът му се прикова и той се втренчи в мене. В очите му се появи необикновено изражение, което не можех да си обясня...

Отвори уста, сякаш за да каже нещо, но в този миг от къщата заизлизаха хора – между тях и баща ми, все още с превръзка през рамо, за да видят какво става.

Видях как баща ми се спира на стълбата и оглежда конниците; след малко и той забеляза човека в средата на групата. За миг остана втрещен в него – точно като мене, – после всичката кръв от лицето му се дръпна и то стана петнисто сиво.

Бързо погледнах другия мъж. Той седеше напълно неподвижен на коня си. Изразът на лицето му накара нещо в гърдите ми внезапно да се свие. Дотогава не бях виждал неприкрита омраза: бръчките се вдълбаха, очите просветнаха, зъбите изведнъж се оголиха като на диво животно. Все едно, че ми бяха ударили плесница – едно ужасно и грозно прозрение, досега непознато за мен, се запечати в мозъка ми така, че никога не

го забравих...

Тогава баща ми, все още с вид на болен човек, протегна здравата си ръка, за да се подпре на вратата, и влезе обратно в къщата.

Един от придружителите сръза въжето, омотано около ръцете на пленника. Мъжът слезе от коня и тогава видях какво не му беше наред. Бе с около осемнадесет инча по-висок от всеки присъстваващ, но не защото имаше едра фигура. Ако краката му бяха с нормална дължина, щеше да бъде колкото баща ми – пет фута³ и десет инча; краката му обаче бяха чудовищно дълги и тънки, ръцете му също бяха дълги и тънки. Правеха го да изглежда полу-човек, полу-паяк...

Придружителят му даде храна и канче бира. Мъжът седна на една пейка и костеливите му колена щръкнаха почти наравно с рамената му. Заоглежда двора и нищо не убягна от очите му, докато дъвчеше хляба и сиренето. През това време отново ме съзря. Махна ми да се приближа. Аз се дръпнах и се направих, че не съм забелязал. Отново ми махна. Испитах срам, че ме е страх от него. Отидох по-близо, после още по-близо, но твърдо реших да се държа извън обсега на паяковидните му ръце.

– Как ти е името, момче? – попита той.

– Дейвид – отвърнах аз. – Дейвид Сторм.

Той кимна утвърдително, сякаш испита доволство.

– А мъжът на вратата – онзи с превързаната ръка – трябва да беше баща ти – Джоузеф Сторм?

– Да – отвърнах аз.

Той отново кимна. После огледа къщата и пристройките.

– Тогава това място трябва да е Уокнак?

– Да – потвърдих аз.

Не зная дали щеше да ме попита още нещо, защото в същия миг някой ми каза да се махам. Малко по-късно всички отново възседнаха конете и скоро си заминаха; отново бяха вързали ръцете на човека-паяк. Гледах ги как препускат по посока на Кентак и се радвах, че си отиват. Първата ми среща със същество от Оградата не се оказа в крайна сметка вълнуваща; затова пък беше неприятно тревожна.

Научих, че и двамата пленници от Оградата бяха успели да избягат същата нощ. Не помня кой ми го каза, но съм съвсем сигурен, че не беше баща ми. Нито веднъж не го чух да споменава за този ден и нито веднъж не посмях да го попитам за това...

...Струва ми се, че едва се бяхме успокоили след нападението и

---

3. Мярка за дължина (30,48 см). – Б.пр.

работниците се бяха завърнали, за да се заловят с изостаналата работа във фермата, когато баща ми се впусна в нова разпрavia с чичо ми – с Енгъс Мортън.

Години наред разликата в темпераментите и възгледите им бе поддържала непрекъсната война помежду им. Бяхме чували баща ми да обобщава мнението си като заявява, че ако Енгъс изобщо има принципи, то те са толкова безкрайно разтегливи, че заплашват високата нравственост на областта; твърдяха, че Енгъс казал в отговор, че Джоузеф Строрм е педант с каменно сърце и че е доста смахнат. Следователно не беше трудно да избухнат разпрavia, и последната стана, защото Енгъс се бе сдобил с чифт великански коне.

Слуховете за великанските коне бяха стигнали и до нашата област, макар че не ги бяхме виждали тъдява. Баща ми вече имаше едно наум от чутото за тях, пък и фактът, че точно Енгъс ги беше докарал, не беше препоръчителен, затова, когато отишъл да им направи оглед, вероятно вече е бил предубеден.

Съмненията му веднага се потвърдили. В мига, когато спрял поглед на огромните, животни с яки тела, той разбрал, че нещо не е в ред. Обърнал им с отвращение гръб и отишъл право в къщата на инспектора с искане да бъдат унищожени като Престъпления.

– Този път не си прав – казал му весело инспекторът, радостен, че поне веднъж преценката му е безспорна. – Одобрени са от Правителството, затова са извън моята компетентност.

– Не ти вярвам – отвърнал баща ми. – Никога господ не е създавал коне с такива размери. Не е възможно Правителството да ги е одобрило.

– Обаче ги е одобрило. Нещо повече – добавил със задоволство инспекторът, – тъй като Енгъс е предполагал какво може да се случи, той им е намерил документи, че са чистокръвна порода.

– Правителство, което може да разреши съществуването на такива животни, е корумпирано и безнравствено – заявил баща ми.

– Може и така да е – съгласил се инспекторът, – обаче то си остава Правителство.

Баща ми го изгледал свирепо.

– Не е трудно да се разбере защо някои хора ги одобряват – казал той. – Един такъв звяр може да върши работата на два, а дори и на три обикновени коня – и то за по-малко от удвоена дневна дажба. В това се крият добри доходи, не е лоша инициативата да им издействуват разрешително – това обаче не означава, че са в ред. Повтарям – такъв кон не е божие създание, а щом не е, значи представлява Престъпление и тогава

следва да бъде унищожен.

– Официалното одобрение гласи, че породата се е появила по нормалния начин чрез кръстосване за получаване на по-едри животни. Готов съм да споря за всеки белег, който според тебе сочи ясно, че конете не са в ред – казал му инспекторът.

– Всеки би повторил думите ти, когато види колко доходни могат да бъдат конете. Такъв начин на мислене си намира израза. – отвърнал баща ми.

Инспекторът свил рамена.

– От това не следва, че конете са вред – настоявал баща ми. – Кон с подобни размери не е в ред и макар да не го признаваш, ти го знаеш, както го знам и аз, няма какво да го увърташ. Позволим ли веднъж нещо, за което знаем, че не е в ред, никой не знае къде ще му излезе краят. Общество, което се бои от бога, не бива да се отказва от вярата си само защото в държавната служба за издаване на разрешителни е бил упражнен натиск. По нашите места има достатъчно много хора, които знаят какви трябва да бъдат божиите създания – дори ако Правителството не го знае.

Инспекторът се усмихнал.

– Както беше с котката на Дейкърсови ли? – подхвърлил той.

Баща ми отново го изгледал свирепо. Вбесил се, като си спомнил историята с котката на Дейкърсови.

Преди около година научил отнякъде, че жената на Бен Дейкърс има котка без опашка. Разследвал случая и когато събрал доказателства, че котката не се била лишила от опашката по някакви причини, а била безопашата по рождение, той я осъдил и в качеството си на съдия наредил на инспектора да издаде заповед да бъде унищожена като Престъпление. Инспекторът с неудоволствие го направил, но веднага след това Дейкърсови подали молба за обжалване. Подобни колебания при безспорен случай били предизвикателство към принципите на баща ми и той лично се заел с преразглеждането на случая още докато въпросът се решавал. Когато в последствие се получило съобщение, в което се твърдяло, че съществувала добре известна порода безопашати котки с исторически проследено родословие, той попаднал в неловко положение, което му струвало доста. С много голямо нежелание предпочел да се извини публично, вместо да се откаже от съдийството.

– Това – заявил той рязко на инспектора – е една много по-важна работа.

– Послушай – търпеливо казал инспекторът, – видът е одобрен. А

точно този чифт коне има задачата да го закрепи. Ако и това не ти е достатъчно, иди и ги застреляй собственооръчно – да видим какво ще ти се случи после.

– Твое морално задължение е да забраниш със заповед тези така наречени коне – настоял баща ми.

Изведнъж инспекторът изпитал досада от целия този разговор.

– Част от служебните ми задължения е да пазя конете от беда, от глупаци и от луди – сопнал се той.

Баща ми не го ударил, но сигурно малко оставало да стигне дотам. В продължение на няколко дни не преставаше да кипи от гняв, а следващата събота бяхме подложени на суха проповед за търпимостта към мутантите, която петни чистотата на общността. Отправи призив към всички да бойкотират собственика на Престъпленията; разпростря се върху безнравствеността сред управляващите кръгове; намекна, че от някои може да се очаква съчувствие към мутантите; и завърши с многословна реч, в която даден служител беше заклеймен като безпринципен продажник на безпринципни господари и на местните представители на силите на Злото.

Макар инспекторът да нямаше толкова удобна трибуна за отговор, известни негови язвителни забележки по отношение на преследванията, незачитането на властта, безумието и религиозния фанатизъм, закона за клеветата и вероятните последствия от преките действия против правителствените санкции получиха широко разпространение.

Много е възможно последното да попречи на баща ми да направи нещо друго, освен да приказва. Беше имал достатъчно неприятности заради Дейкърсовата котка, която нямаше висока цена; великанските коне обаче бяха скъпи животни, а пък и Енгъс нямаше да е човекът, който ще се откаже от възможността да получи възмездие...

По тези причини настъпилата суматоха превърна къщата в място, където гледах да бъда колкото се може по-малко.

Тъй като в областта вече беше спокойно и не се срещаха нежелани посетители, родителите на Соуфи отново я пускаха да излиза на разходки, а аз се измъквах и ходех при нея винаги, когато успявах да се изпълзна незабелязано.

Ясно е, че Соуфи не можеше да ходи на училище. Щяха да я открият много бързо, дори ако имаше подправено удостоверение; а родителите ѝ, макар че я бяха научили да чете и пише, не разполагаха с книги, затова нямаше много полза от ученето. Ето защо много говорехме (поне аз говорех) по време на нашите експедиции, като се опитвах да ѝ предам

наученото от моите учебни книги. Разправях ѝ, както знаех, че обикновено смятат света за доста голямо място, и вероятно кръгло. Цивилизованата му част – в която Уокнак представляваше само една малка област – се казваше Лабрадор. Смяташе се, че с това име са я наричали Древните, макар че не беше съвсем сигурно. Почти навсякъде около Лабрадор имаше много вода, наречена море, и тя беше от голямо значение поради рибата. Никой от познатите ми, с изключение на чичо Ексъл, всъщност не беше виждал морето, защото то се намираще много далече, но ако човек извървеше триста мили на изток, север, или северозапад, рано или късно щеше да стигне до него. Но не и на юг или югозапад – там беше Оградата, а после Злите земи, които означаваха сигурна смърт.

Казваха също така – без някой да е сигурен, – че по времето на Древните, Лабрадор е бил студена земя – толкова студена, че никой не можел да живее там дълго, затова използвали само растящите гори и по неизвестни причини разкопавали почвата. Но това било много, много отдавна. Преди хиляда, или две хиляди години, може би дори и преди повече. Хората правеха догадки, но никой не знаеше със сигурност. Не беше известно колко поколения бяха прекарвали живота си като диваци между времето на Изпитанието и началото на записваната история. Само „Покаянията“ на Никълсън бяха оцелели от пустоша на варварствата – и то единствено, защото останали няколко века запечатани в каменен сандък, докато ги открили. А от времето на Древните беше запазена само Библията.

Като се изключи разказаното в тези две книги, освен трите записани века миналото представляваше един дълъг период на забрава. От тази празнота се бяха появили няколко легенди, нескопосно преиначени при преминаването през различните начини на мислене. Явно името Лабрадор бе стигнало до нас от уста на уста, защото не се споменаваше нито в Библията, нито в „Покаянията“, а може да бяха прави и за студа, макар че сега имаше само два студени месеца в годината. Може би това се дължеше на Изпитанието; какво ли не можеше да се дължи на Изпитанието...

Дълго време се споряло дали някои части на света освен Лабрадор и големия остров Нюф са изобщо населени. За всички тях се смяташе, че са Зли земи, които са били подложени на Изпитанието с пълна сила, но после откриха, че и там на места има Оградни области. Те представлявали страхотно отклонение от нормата и били напълно безбожни; засега не можело да бъдат цивилизовани, но ако границите на Злите земи и там се измествали, както при нас, един ден щяло да стане възможно да

ги колонизираме.

Като цяло не изглеждаше да е известно много за света, но това поне бе по-интересен предмет от предмета Етика, който всеки неделен следобед ни преподаваше един старец. Етика – това е защо трябва, или не трябва да правиш нещо. Повечето забрани съвпадаха с тези на баща ми, но някои от причините се различаваха и аз се обърквах.

Според Етиката човечеството – с други думи, ние от цивилизовани места – се намираше в процес на възвръщане на божията милост; следвахме един неясен и труден път, водещ към върховете, от които бяхме паднали. От този верен път се разклоняваха много лъжливи пътища, които понякога изглеждат по-лесни и по-привлекателни; но всички те всъщност водят до ръба на пропасти, чието дъно се губи в бездната на вечността. Има само един верен път и ако го следваме – с помощта на бога и за времето, определено от него – ние ще си възвърнем всичко изгубено. Но този път е толкова неясен, по него има толкова капани и заблуди, че всяка стъпка трябва да се прави предпазливо; при това, много е опасно човек да разчита единствено на собствената си преценка. Само властите – духовни и мирянски – са в състояние да преценяват дали следващата стъпка е повторно откритие и следователно – безопасна за предприемане – или представлява отклонение от истинското повторно възхождение, и поради това е греховна.

Наказанието, наложено от Изпитанието върху света, трябва да бъде превъзможнато; дългото изкачване по същия път трябва да се постигне с вяра; и накрая, ако устоим на изкушенията по пътя, ще има награда за опрощение – ще настъпи възраждането на Златния век. И преди са били изпращани подобни наказания: изгонването от Едем, Потопа, морът, унищожаването на Содом и Гомор, робството на евреите във Вавилон. Изпитанието е само още едно наказание, но то е най-голямото от всички; сигурно, когато е започнало, е наподобявало смесица от всички тези бедствия. Все още оставаше неизвестно защо е било изпратено, но ако се съди по предхождащите наказания, по всяка вероятност по негово време се е ширело незначитане на религията.

Повечето от многобройните поучения, доводи и примери в Етиката се свеждаха за нас до следното: дългът и целта на човека в нашия свят е да се бори непрестанно срещу злините, които Изпитанието ни е изпратило. Преди всичко трябва да се внимава човешката форма да се опази вярна на божествения модел, за да може един ден да ѝ бъде позволено да си възвърне високото място, което е заемала като божие подобие.

Аз обаче не разказвах на Соуфи много за тази част на Етиката. И то

не защото, да речем, в мислите си я бях окачествил като Отклонение; но все пак трябва да се признае, че тя не притежаваше всички данни за вярно подобие, затова ми се струваше по-тактично да избягвам тази област. А освен това имаше толкова много други неща, за които да ѝ разказвам.

5

Изглежда, че никой в Уокнак не се безпокоеше за мене, когато изчезвах. Само ако се мотаех наоколо, ми измисляха работа, която да върша.

Времето беше хубаво: слънчево, но все пак с доста валежи, затова дори и фермерите не се оплакваха от друго, освен от нуждата да свършат изостаналата поради нападението работа. Когато се раждаха малките на добитъка напролет, процентът на престъпленията беше необичайно нисък, освен при овцете. Покаралите посеви дотолкова отговаряха на изискванията, че инспекторът беше описал за изгаряне само една нива, собственост на Енгъс Мортън. Дори сред зеленчуците имахме малки отклонения – и то, както винаги, най-вече при *solonaceae*⁴. Като цяло сезонът се очертаваше да бъде рекорден по отношение на Чистотата и изземванията бяха толкова редки, че дори баща ми бе достатъчно доволен, за да обяви макар предпазливо в една от своите проповеди, че тази година Уокнак изглежда дава явен отпор на силите на Злото и че трябва да се благодарим, дето наказанието заради използването на великанските коне се бе стоварило само върху собственика им, а не върху цялото население.

Всички бяха толкова заети, че аз успях да се измъкна отрано и през дългите летни дни се скитахме със Соуфи много по-надалече от преди, макар че правехме разузнаванията си предпазливо и се придържахме към малко използвани пътища, за да избягваме нежелани срещи. Соуфи беше така възпитана, че се отнасяше към непознатите с боязън, която бе почти инстинктивна. Още преди да забележа задалия се човек, тя безшумно изчезваше. Единственият възрастен, с когото имахме приятелски отношения, беше Корки, който се се грижеше за парната машина. Всеки друг представляваше опасност.

Открихме едно място нагоре по потока с брегове, покрити с камъчета. Обичах да се събувам бос, да запретвам крачоли и да цапам из водата, като бъркам из дупките и подмолите. Соуфи седеше на някоя от големите плоски скали, издадени над потока и ме гледаше тъжно. Покъсно отидохме там въоръжени с две малки мрежи, които бе направила госпожа Уендър, и с един буркан за улова. Газех и търсех из водата малките, прилични на скариди животинки, а Соуфи се опитваше да ги лови

---

4. Растения от семейството на картофа, домата и др. – Б.пр.

с мрежа от брега. Не го правеше много успешно. След време се отказа и започна да ме наблюдава със завист. После доста смело събу едната си обувка и замислено се вгледа в босия си крак. След малко свали и другата. Запретна памучните си панталони над коленете и влезе във водата. Стоя неподвижно известно време, загледана през водата в краката си, стъпили върху огладените камъчета. Извиках ѝ:

– Ела насам. Тук има много.

Тя се приближи – засмяна и развълнувана. Когато се наситихме да ловим скариди, седнахме на плоската скала, докато краката ни съхнеха на слънцето.

– Не са съвсем отвратителни, нали? – каза тя, загледана изпитателно в пръстите си.

– Изобщо не са отвратителни. Пред тях моите изглеждат грозни – казах ѝ аз, без да си кривя душата. Тя се зарадва.

След няколко дни отново отидохме там. Докато ловяхме скаридите, бяхме оставили буркана на плоската скала до обувките си и старателно ходехме до него сегиз-тогиз с улова, без да забелязваме нищо наоколо, но изведнъж се чу:

– Хей, Дейвид, здравей!

Погледнах нагоре, усещайки, че до мен Суофи направо се бе вцепенила.

Момчето, което викаше, стоеше на брега точно над скалата, където си бяхме оставили нещата. Познах го. Беше Алан – синът на ковача Джон Ървин, около две години по-голям от мене. Запазих самообладание.

– О, здравей, Алан – отвърнах му доста вяло. Прецапах до скалата и взех обувките на Суофи. – Дръж! – извиках, и ги хвърлих към нея.

Тя хвана едната, другата падна във водата, но и нея улови.

– Какво правите? – попита Алан.

Казах му, че ловим скариди. Докато говорех, се качих на скалата сякаш между другото. Алан никога не ми се беше виждал симпатичен, дори в най-добрата си светлина, а сега пък съвсем не беше добре дошъл.

– Скаридите не струват. По-хубаво да търсите риба – изрече с презрение той.

И съсредоточи вниманието си върху Суофи, която вървеше към брега, с обувките в ръце, на няколко ярда по-горе.

– А тази коя е? – поинтересува се той.

Не отговорих, докато не си обух обувките. Междувременно Суофи беше изчезнала в храстите.

– Коя е тази? – повтори той. – Тя не е от... – и млъкна изведнъж. Вдигнах очи и видях, че той е втренчил поглед в нещо до мене. Обърнах се бързо. На плоския камък имаше все още неизсъхнала следа. Соуфи се бе опряла там, докато се бе протягала да сложи улова си в буркана. Отпечатъкът бе все още достатъчно мокър, за да си личат ясно шестте пръста. Ритнах буркана. Върху скалата се изсипа водопад от вода и съпротивляващи се скариди и заля следата, но аз изпитвах неприятното усещане, че белята вече е станала.

– Аха – каза Алан и в очите му се появи блясък, който не ми хареса.
– Та коя е тази? – настояваше той.

– Моя приятелка – казах аз.

– А как се казва?

На този въпрос не отговорих.

– Е, и без друго скоро сам ще разбере – ухили се той.

– Не е твоя работа – му казах.

Той не обърна внимание на думите ми; беше се обърнал и стоеше загледан към мястото, където Соуфи изчезна в храстите.

Изтичах нагоре по скалата и се хвърлих върху му.

Алан беше по-едър от мене, но аз го нападнах внезапно и двамата се строполихме, преплели ръце и крака. За ръкопашния бой знаех само това, което бях научил от няколко кратки схватки. Гледах да го удриям и правех това с ярост. Целта ми беше да спечеля няколко минути, през което време Соуфи да се обуе и да се скрие; ако й осигурях малко преднина, той никога нямаше да я намери, както от опит знаех. Но той се опомни от изненадата, удари ме няколко пъти по главата и това ме накара да забравя за Соуфи и с нокти и зъби да се помъча да се отърва.

Търкаляхме се нагоре-надолу по ивицата трева. Продължавах да удриям и да се съпротивявам, но тежестта на тялото му започна да си казва думата. Той се чувствуваше все по-уверен в себе си, а аз – все по-безпомощен. И все пак бях постигнал известен успех: удържах го да не последва веднага Соуфи. Постепенно той надделя, след малко седна отгоре ми и ме забъхти с юмруци, а аз се извъртах. Ритах и се съпротивявах, но не ми оставаше да направя друго, освен да вдигна ръце, за да прикрия главата си. После той внезапно нададе уплашен вик, престана да удрия и се отпусна отгоре ми. Изблъсках го, седнах и видях, че до нас стои Соуфи, сграбчила голям ръбест камък.

– Ударих го – каза с известно учудване, но гордо тя. – Мислиш ли, че е мъртъв?

Не ще и дума, ударила го беше. Алан лежеше неподвижно, лицето

му беше преbledняло и кръвта струеше по страната му, но той все пак дишаше, затова явно не беше мъртъв.

– О, боже! – каза внезапно Соуфи и вече опомнила се, пусна камъка.

Погледнахме Алан, после се спогледахме. Мисля, че и двамата изпитахме импулсивно желание да направим нещо за него, но се бояхме.

„Никой не трябва да узнае. Никой!“, беше казала госпожа Уендър. А сега това момче беше узнало. И ние се страхувахме.

Изправих се. Протегнах ръка, улових ръката на Соуфи и я дръпнах.

– Хайде! – подканих я аз припряно...

...Джон Уендър изслуша разказа ни внимателно и търпеливо.

– Напълно ли сте убедени, че е видял? Да не би просто да е проявил любопитство, защото не познава Соуфи? – попита накрая той.

– Не – казах аз. – Видя следата, затова искаше да хване Соуфи.

Баща ѝ бавно кимна.

– Ясно – рече той и аз се учудих, че го казва толкова спокойно.

После огледа изпитателно лицата ни. Очите на Соуфи се бяха разширили от смесица на уплаха и вълнение. Моите сигурно са били с възпалени клепачи и с мръсни засъхнали вадички по бузите. Джон Уендър обърна глава и впери поглед в жена си.

– Боя се, мила, че е дошло времето. Това е положението – каза той.

– О, Джони...

Лицето на госпожа Уендър беше бледо и измъчено.

– Съжалявам, Марти, но ти разбираш – това е. Знаехме, че ще се случи рано или късно. Слава богу, че стана, когато съм у дома. Колко време ти трябва, за да се приготиш?

– Не много, Джони. Винаги съм държала всичко почти готово.

– Добре. Да започваме тогава.

Той стана, избиколи масата, отиде при нея, наведе се и я целуна. Очите ѝ бяха плувнали в сълзи.

– О, мили Джони... Защо си толкова добър с мене, след като аз не ти донесох нищо друго, освен...

Той прекъсна думите ѝ, като отново я целуна.

Известно време те се гледаха в очите, после безмълвно се обърнаха и погледнаха Соуфи.

Госпожа Уендър си възвърна обичайния вид. Чевръсто отиде до бюфета, извади храна и я постави на масата.

– Първо се измийте, мръсни деца – каза ни тя, – после изяжте всичко. До последна хапка.

Докато се миех, зададох въпроса, който често дотогава ми се бе искало да задам.

– Госпожа Уендър, ако работата е само в пръстите на Соуфи, не сте ли могли да ги отрежете, докато е била още бебе? Не мисля, че тогава е щяло да я боли много и така никой нямаше да научи.

– Щяха да останат белези, Дейвид, а видеха ли ги хората, щяха да разберат от какво са. А сега побързай да вечеряш – и тя веднага отиде в другата стая.

– Заминаваме – довери ми Соуфи след малко с уста, пълна с баница.

– Заминавате ли? – повторих неразбиращо аз.

Тя кимна.

– Мама казваше, че ще трябва да заминем, ако някой някога научи. Едва не заминахме, когато ти ме видя.

– Но... искаш да кажеш, тръгвате веднага? И никога няма да се върнете? – попитах объркан аз.

– Да, така ми се струва.

Бях гладен, но изведнъж ми се отяде. Седях и чоплех храната в чинията. Шумът от тътрене и блъскане из къщата придоби зловещ смисъл. На гърлото си усещах буца, която не можех да преглътна.

– А къде? – попитах с нещастен вид.

– Не зная. Но сигурно далече – отвърна тя.

Продължихме да седим. Соуфи бърбореше, докато се хранеше, а аз не можех да преглъщам заради буцата. Докъдето ми стигаше погледът, и отвъд, всичко ми се виждаше празно. Знаех, че нищо вече няма да изглежда същото. При тази мисъл потънах в отчаяние. И трябваше да положа големи усилия, за да сдържа сълзите си. Госпожа Уендър внесе множество торби и пакети, Наблюдавах тъжно как ги струпува до вратата и отново излиза. Господин Уендър се върна от двора и взе няколко от тях. Госпожа Уендър дойде и повика Соуфи в другата стая. Когато господин Уендър се появи за още пакети, последвах го навън.

Двата коня – Спот и Сенди – стояха изправени търпеливо, а на гърбовете им вече бяха завързани няколко вързопа. Изненадах се, че не виждам каруцата, и го казах на господин Уендър. Той поклати глава:

– Каруцата принуждава да се придържаш към коларския път, а с разпрегнати коне можеш да отидеш навсякъде.

Докато събирах смелост, наблюдавах го как завързва още пакети.

– Господин Уендър – казах, – а не мога ли и аз да дойда с вас?

Той се спря, обърна се и ме погледна. Известно време стояхме един

срушу друг, после той бавно и с нежелание поклати отрицателно глава. Сигурно видя, че малко остава да заплача, защото сложи ръка на рамото ми и постоя така.

– Хайде, влез вътре, Дейви – каза той и ме поведе към къщата.

Госпожа Уендър се беше върнала във всекидневната, стоеше в средата на стаята и се оглеждаше, сякаш търсеше нещо забравено.

– Той иска да дойде с нас, Марти – каза господин Уендър.

Тя седна на едно столче и протегна ръце към мене. Приблжих се, без да мога да промълвя нещо. Тя погледна над главата ми и каза:

– О, Джони! Баша му е ужасен. Толкова се боя за Дейви!

Застанал близо до нея, аз улавях мислите ѝ. Те достигаха по-бързо от думите и се разбираха по-лесно. Знаех какво изпитва, как искрено ѝ се иска да замина с тях, как без да се спира на причините, се тревожи от мисълта, че аз не мога и не бива да тръгвам с тях. Научих изцяло отговора, преди Джон Уендър да изкаже и първото изречение с обикновени думи.

– Разбирам те, Марти. Но аз се боя за Соуфи и за тебе. Ако ни хванат, ще ни обвинят освен в укриване, и в отвличане на дете...

– Ако ни отнемат Соуфи, нищо вече няма да има значение за мене, Джони.

– Не е само това, мила. Напуснем ли веднъж областта, те ще бъдат доволни, защото ще прехвърлят другаде отговорността и вече няма да ги занимаваме. Но ако Сторм изгуби момчето си, ще се вдигне вой и олелия навсякъде и аз се съмнявам, че тогава бихме се измъкнали. Ще бъде пълно с хайки, които ни търсят. Не можем да си позволим да увеличим риска за Соуфи, нали?

Известно време госпожа Уендър мълча. Усещах как намества причините в това, което вече ѝ беше известно. След малко ме притисна по-силно до себе си.

– Нали добре разбираш всичко това, Дейвид? Ако дойдеш с нас, баща ти така ще се разсърди, че ще имаме много по-малка възможност да измъкнем успешно Соуфи. Аз искам да те вземем, но не бива да го правим – заради Соуфи. Моля те, приеми това храбро, Дейвид. Ти си единственият ѝ приятел и можеш да ѝ помогнеш, като бъдеш храбър. Ще бъдеш, нали?

Думите ѝ бяха като неумело повторение. Мислите ѝ бяха много поясни и от тях вече бях разбрал и приел неизбежното решение. Не знаех дали гласът няма да ми изневери, затова кимнах безмълвно и ѝ позволих да ме прегърне така, както никога не бях прегръщан от майка си.

...Малко преди здрачаване свършиха със събирането на багажа. Когато всичко бе готово, господин Уендър ме повика настрана.

– Дейви – каза ми той като мъж на мъж, – зная колко обичаш Соуфи. Защити я като герой, но има още нещо, с което можеш да ѝ помогнеш. Ще го направиш, нали?

– Да – отвърнах аз. – Какво е то?

– Виж сега... Когато заминем, не се връщай веднага в къщи. Ще останеш ли тук до утре сутринта? Така ще имаме повече време, за да се измъкнем. Ще го направиш ли?

– Да – казах аз без колебание.

Стиснахме си ръцете. Това ме накара да се почувствувам по-силен и по-сигурен – почти както първия ден, когато Соуфи си изкълчи глезена.

Когато се върнахме, Соуфи ми протегна ръката си, в която криеше нещо.

– Това е за тебе, Дейвид – каза тя и ми го подаде.

Погледнах го. Къдрица кестенява коса, привързана с парче жълта панделка. Все още се вирах в него, когато тя се хвърли на врата ми и ме целуна – беше по-скоро порив, отколкото замисъл. Баща ѝ я взе на ръце и я качи високо върху товара на първия кон.

Госпожа Уендър също се наведе и ме целуна.

– Довиждане, скъпи Дейвид.

Тя погали нежно разранената ми буза с показалеца си:

– Никога няма да забравим... – каза тя, а очите ѝ блестяха.

Потеглиха. Джон Уендър водеше конете, праметнал пушка през рамо, уловил с лявата си ръка ръката на жена си. Преди да влезат в гората, те се поспряха и се обърнаха да ми помахат. После продължиха. Последното, което видях, преди сумракът на дърветата да ги погълне, беше махащата за сбогом ръка на Соуфи.

...Когато стигнах до къщи, слънцето се издигаше високо и мъжете отдавна бяха излезли на полето. В двора нямаше хора, но на кола до портата бе вързано понито на инспектора и аз предположих, че баща ми си е у дома.

Надявах се, че се бях забавил достатъчно дълго. Прекарах лошо нощта. В началото сърцето ми бе изпълнено с решителност и твърдост, но независимо от намеренията ми с настъпването на мрака почувствах слабост. Дотогава не бях спал другаде, освен в стаята си у дома. Там всичко ми беше познато, докато опустялата Уендърова къща ми изглеждаше изпълнена с необичайни шумове. Успях да намеря няколко свещи

и ги запалих, стъкнах огъня и му добавих повечко дърва, което също допринесе мястото да изглежда не чак дотам самотно – но и това не беше кой знае какво. Странните шумове продължаваха и в къщата, и отвън.

Дълго време прекарах седнал на едно столче, облегал гръб на стената, за да не може нищо да се доближи незабелязано. Неведнъж смелостта ме напускате. Мъчително ми се искаше да избягам. С радост си мисля, че само моето обещание и мисълта за безопасността на Соуфи ме задържаха там; спомням си обаче също колко тъмно ми изглеждаше вън и как мракът ми се струваше изпълнен с шумове и движения.

Предстоящата нощ ми се виждаше ужасяваща, но всъщност нищо не се случи. Нищо не се появи след шума, приличащ на прокрадващи се стъпки, след почукването също не последва нищо, такива бяха и шумовете от нещо, което се влачи. Не можех да им дам обяснение, но за щастие не видях и причинителите им, затова накрая усетих, че независимо от тях очите ми се затварят и аз се олюлявам на столчето. Събрах сили и се осмелих да се преместя – много предпазливо – до леглото. Претъркулих се по него и бях благодарен, че гърбът ми отново опира в стената. Известно време лежах, гледах свещите, хвърлящи спокойни сенки в ъглите, и се чудех какво ще правя, когато догорят – и тогава, съвсем внезапно, те догоряха – а в следващия миг слънцето огря стаята...

В къщата на Уендъррови бях намерил малко хляб, с който закусих, но докато стигнах до нас, отново огладнях. Можех обаче да изчакам с яденето. Възнамерявах най-напред да се прокрадна незабелязано в стаята си със слабата надежда, че може да не са открили отсъствието ми и че ще мога да се престоря, че просто съм се успал, но нямах късмет: Мери ме видя през кухненския прозорец, докато се промъквах през двора, и ме извика:

– Бързо идвай. Всички са хукнали да те търсят. Къде беше?

И после, без да дочака отговор, добави:

– Татко е побеснял. По-добре върви при него, преди да е станало по-лошо.

Баща ми и инспекторът се намираха в рядко използваната доста официална стая в предната част на къщата. Явно бях пристигнал в критичен момент. Инспекторът изглеждаше почти както винаги, но баща ми беше като буреносен облак.

– Ела тук! – сонна ми се той веднага, щом се появих на прага.

С нежелание пристъпих напред.

– Къде беше? – настойчиво попита той. – Нямахте те цяла нощ.

Къде ходи?

Не отговорих.

Той изстреля куп въпроси към мене и с всеки изминат миг се ядосваше все повече, защото не му отговарях.

– Стига толкова. Цупенето няма да ти помогне. Кое е това дете – това Осквернение, – с което си бил вчера следобед? – изкрещя ми той.

Отново не отговорих. Той ме гледаше свирепо. Никога не го бях виждал по-разгневен. Прилоша ми от страх.

Тогава се намеси инспекторът. С тих, обикновен глас, той ми каза:

– Ти знаеш, Дейвид, че да се укрие Осквернение... да не се донесе за отклонение сред хората... е нещо много, много сериозно. За такива работи се влиза в затвора. Дълг на всеки е да ми докладва за всякакви видове Престъпления – дори когато не е напълно сигурен, а аз да преценя. Това е винаги важно, а още по-важно е, ако става дума за Осквернение. А в твоя случай не може да има и съмнение за това – освен ако момчето на Ървин греша. То казва, че детето, с което си бил, имало шест пръста на краката. Вярно ли е?

– Не – казах аз.

– Лъже – намеси се баща ми.

– Добре – каза спокойно инспекторът. – Тогава, след като не е вярно, не може да е от значение кое е момичето, нали? – продължи той с все същия разумен тон.

На това не отговорих. По-безопасно ми се виждаше да мълча. Гледахме се.

– Не си ли съгласен, че е така? Ако не е вярно... – той се опитваше да ме склони, но баща ми го прекъсна.

– Аз ще се оправя с него. Момчето лъже.

И като се обърна към мене, добави:

– Иди в стаята си.

Поколебах се. Добре знаех какво ме чака, но също така знаех, че баща ми беше в такова настроение, че това щеше да се случи независимо дали си признаех, или не. Стиснах зъби и се запътих към вратата. Баща ми ме последва, като по пътя взе камшика от масата.

– Това – каза инспекторът рязко – е моят камшик.

Баща ми сякаш не го чу. Инспекторът се изправи.

– Казах, че камшикът е моят – повтори той с твърда, заплашителна нотка в гласа.

Баща ми позабави крачки. С раздражение хвърли камшика на масата. Изгледа свирепо инспектора и после се обърна, за да ме последва.

Не зная къде беше майка ми – може би тя се боеше от баща ми. Вместо нея дойде Мери и тихичко ме успокояваше, докато превързваше гърба ми. Поплака си, когато ми помагаше да си легна, а после ми даде малко бульон с лъжичка. Направих всичко възможно да не покажа слабостта си пред нея, но когато си отиде, сълзите ми напоиха възглавницата. Сега обаче те бяха предизвикани не толкова от болките в тялото – изпитвах горчивина, презирах се и се отвращавах от себе си. Окаян и нещастен, аз стиснах здраво в ръката си жълтата панделка и къдрицата.

„Нямаше как, Соуфи – хълцах аз, – нямаше как“.

6

Вечерта, когато се поуспокоих, разбрах, че Роузалинд се опитва да ми говори. Няколко други деца също разтревожено питаха какво се е случило. Разказах им за Суофи. Това вече не представляваше тайна. Усетих, че те бяха потресени. Опитах се да им обясня, че човек с отклонение – поне когато то е малко – не е чудовище, както ни бяха учили. Отклонението всъщност не беше от значение – поне в случая със Суофи.

Те приеха мислите ми доста недоверчиво. Всички ние бяхме възпитавани да отхвърляме подобни неща – макар че останалите знаеха, че не си измислям, когато им разказвам станалото. Щом разговаряш чрез мисли, не можеш да лъжеш. Неизвестната дотогава идея, че е възможно едно Отклонение да не бъде отвратителна злина, предизвика съпротивление у децата, но не съвсем успешно. При стеклите се обстоятелства те не можеха да ме утешат особено, затова не се обидих, когато те едно по едно се изключваха и разбирах, че си лягат да спят.

Самият аз изпитвах умора, но сънят дълго не идваше. Лежах и си представях как Суофи и родителите ѝ си пробиват път на юг към съмнителната безопасност на Оградата, и отчаяно се надявах, че вече са достатъчно далече, за да не им навреди моето предателство.

После сънят наистина дойде, но беше изпълнен с видения. В него неспокойно се сменяха хора и лица, както и разни случки. Отново сънувах сцената на двора, когато баща ми слагаше край на Престъплението, което беше Суофи. В този миг се събудих от собствения си глас, който му викаше да спре. Боях се да заспя отново, но заспах и този път всичко изглеждаше по-различно. Отново видях големия град край морето с неговите къщи и улици и онези летящи в небето неща. От години не го бях сънувал, а той беше все същият и по някакъв необясним начин изпитвах успокоение.

Майка ми се отби при мен сутринта, но се държа хладно и неодобрително. Мери беше тази, която се погрижи за мене и ми съобщи, че този ден мога да не ставам. Трябвало да лежа по корем и да не се въртя, за да може гърбът ми да заздравее по-скоро. Приех указанията покорно, тъй като явно ми беше по-удобно да правя това, което тя казваше. Така че лежах и размишлявах как трябва да се подготвя, за да осигуря бягството си веднага, щом стана на крака и се раздвижа. Реших, че ще бъде

най-добре да се снабдя с кон, затова прекарах по-голямата част от сутринта в съставяне на план за открадването на кон, на който щях да препусна към Оградата.

Инспекторът се отби следобеда и донесе кесия маслени сладки. За миг помислих да се опитам да измъкна нещо от него – незабелязано, разбира се – за истинската природа на Оградата, в крайна сметка, като специалист по Отклоненията той трябва да знаеше повече за това, отколкото другите. Като размислих обаче реших, че ще постъпя неразумно.

Той прояви съчувствие и беше доста любезен, но идваше по работа. Задаваше ми въпросите приятелски. Докато дъвчеше една сладка, каза:

– Колко време си се познавал с детето на Уендърови – между другото, как му беше името?

Казах му, защото това вече не можеше да навреди.

– А от колко време знаеш, че Соуфи е Отклонение?

Разбирах, че истината не може да влоши положението ми.

– От доста време – признах си аз.

– От колко горе-долу?

– Струва ми се, от около шест месеца.

Веждите му учудено се вдигнаха, после ме погледна изпитателно.

– Ясно ти е, че това не е добре. Наричаме го съучастничество в Укриване. Не може да не си знаел, че постъпваш неправилно, нали?

Сведох очи. Започнах да се въртя под впериения в мен поглед, но спрях, защото от това гърбът започна да ме щипе.

– Някак не ми изглеждаше като нещата, за които ни казват в черквата – опитах се да обясня аз. – Пък и тези пръсти бяха толкова мънички.

Инспекторът си взе още една сладка и побутна кесията към мене.

– „И на всяко стъпало да има по пет пръста“ – цитира той. – Спомняш си това, нали?

– Да – признах с нещастен вид.

– Всички примери в Определението са еднакво важни. Ако едно дете се различава по нещо, значи не е човек, а следователно няма и душа. Щом не е божие подобие, значи представлява имитация, а в имитацията винаги има нещо объркано. Само бог създава съвършеното и макар отклоненията в много случаи да изглеждат като нас, те всъщност не са хора. Те са нещо съвсем друго.

Размислих върху думите му.

– Но всъщност Соуфи е като нас, различава се само по пръстите –

казах му аз.

– Когато пораснеш, ще ти бъде по-лесно да разбереш това, но и сега знаеш Определението и не може да не си разбрал, че Соуфи се отклонява. Защо не каза това на баща си или на мене?

Обясних му, че съм сънувал как баща ми постъпва със Соуфи като с някое от Престъпленията във фермата. Известно време инспекторът замислено ме гледаше, после кимна:

– Разбирам. Но към Оскверненията не се отнасят така, както към Престъпленията.

– А какво става с тях?

Той не обърна внимание на въпроса, а продължи:

– Знаеш, че е мой дълг да напиша името ти в доклада си. Но тъй като баща ти вече взе мерки, мога и да не го включвам. Въпреки това въпросът е много сериозен. Дяволът изпраща сред нас Отклонения, за да ни изкушава и да ни отбива от пътя на Чистотата. Понякога успява да създаде почти съвършена имитация, затова трябва да сме винаги нащрек и да търсим грешката, която е направил, колкото и малка да е тя, а когато я открием, веднага да съобщим. В бъдеще ще помниш това, нали?

Избягвах да срещна погледа му. Инспекторът си е инспектор – една много важна личност, но въпреки това не можех да повярвам, че Соуфи е изпратена от Дявола. И ми беше трудно да проумея как едно малко пръстче на крака може да бъде от такова значение.

– Соуфи е мой приятел. Най-добрият ми приятел.

Инспекторът продължаваше да ме гледа, после поклати глава и въздъхна.

– Верността е голяма добродетел, но съществува и погрешно проявявала вяръност. Един ден ти ще разбереш значението на една по-голяма вяръност. Чистотата на расата...

Той спря, защото вратата се отвори и влезе баща ми.

– Хванали са ги. И тримата – каза той на инспектора и ме изгледа с отвращение.

Инспекторът веднага се изправи и двамата излязоха. Втрещих поглед в затворената врата. Врълхлетя ме непоправимо усещане за вина и аз се разтърсих от глава до пети. Чувах се как хълцам, а сълзите се стичаха по лицето ми. Опитвах се да спра, но не можах. Забравил бях разранения си гръб. Терзанието от вестта, която донесе баща ми, предизвика много по-силна болка. Гърдите ми се схванаха и започнах да се задушavam.

След малко вратата отново се отвори. Лежах с лице, обърнато към стената. Нечии стъпки прекосиха стаята. Една ръка ме докосна по

рамото. Чу се гласът на инспектора:

– Не е заради тебе, приятелю. Нямах нищо общо с тази работа. Попаднали на патрул съвсем случайно, на двадесет мили оттука.

...Няколко дни по-късно казах на чичо Ексъл:

– Каня се да избягам.

Той остави работата си и загледа втренчено триона.

– На твоето място не бих го направил – посъветва ме той. – Обикновено е обречено на неуспех. А освен това – добави чичо ми след малко – къде ще избягаш?

– Тъкмо това исках да те попитам – обясних аз.

Чичо Ексъл поклати глава.

– В която и област да отидеш, ще искат удостоверението ти за нормалност – каза той. – А от него ще разберат кой си и откъде си.

– Но не и в Оградата – предположих аз.

Той ме зяпна.

– Човече божи, да не би да искаш да отидеш в Оградата? Та там не разполагат с нищо, дори храната не им стига. Повечето от тях почти гладуват, затова и ни нападат. Не. Ще стоиш през цялото време тука и ще се мъчиш да оцелееш, ако имаш късмет.

– Но не може да няма други места – казах аз.

– Освен ако не намериш кораб, на който да се качиш. Пък и тогава...

Той отново поклати глава:

– Ако бягаш от нещо, което не ти харесва, няма да ти хареса и това, което намериш. Друго е, ако бягаш към нещо определено, но към какво би могъл да избягаш? От мен да знаеш, тук е доста по-добре, отколкото на много други места. Не съм съгласен с тебе, Дейви. Още няколко години и ще бъдеш вече мъж, а когато се грижиш сам за себе си, може да е различно. Смятам, че изобщо е по-добре да изчакаш дотогава; много по-добре, отколкото да те хванат и да те върнат тук.

Това ми се видя разумно. Започвах да разбирам значението на думата „унижение“ и засега не ми трябваше да ме унижават повече. Но от казаното личеше, че въпросът къде да избягам и след време нямаше да е лесен за разрешение. Като начало изглеждаше, че щеше да бъде най-разумно да науча колкото се може повече за света отвъд Лабрадор. Накарах го да ми разкаже за него.

– Безбожие – каза той. – Истинско безбожие.

Толкова лишен от сведения можеше да бъде само отговор, даден от баща ми. Испитах разочарование, че го получавам и от чичо Ексъл и му

го казах. Той се усмихна:

– Е, добре Дейви, имаш право. Ако обещаеш да не казваш на никого, ще ти разкажа.

– Искаш да кажеш, че това е тайна ли? – попитах озадачен.

– Не точно. Но когато хората са свикнали да възприемат нещо по определен начин, а проповедниците ги карат да повярват, че това е истината, навличаш си беля, а не благодарности, ако разрушиш представите им. Моряците бързо научават това в Райго, затова най-вече разговарят за видяното само с други моряци. Щом другите искат да вярват, че всичко останало са Зли земи, нека си вярват – това не променя нещата, но допринася за мира и спокойствието.

– В моите книги пише, че всичко останало са Зли земи или Оградна област – казах аз.

– В други книги пише обратното, но тук те няма да ти попаднат. А дори и в Райго, какво остава пък за пустеещите земи. Между другото, не бива и да се вярва на всичко, което разказват някои моряци, а твърде често не можеш да бъдеш сигурен дали имат предвид едно и също място, макар те самите да смятат така. Но когато видиш с очите си, започваш да разбираш, че светът е едно много по-необикновено място, отколкото ти се е виждал от Уокнак. Можеш ли да пазиш тайна?

Уверих го, че мога.

– Хубаво. Значи така...

И той започна разказа си:

– За да се отиде до останалата част от света – обясни ми чичо Ексьл, – трябва да се пътува по течението на реката край Райго, докато се достигне морето. Казват, че няма смисъл да се плава право напред, на изток, защото там или изобщо няма суша, или морето внезапно свършва и няма накъде да се плава. Никой не знае със сигурност.

Затова тръгват на север все покрай брега, после завиват на запад, след това на юг – докато стигнат от другата страна на Лабрадор. Ако ли пък продължат на север, стигат до по-студена област с множество почти пустинни острови, където има само птици и морски животни.

Казват, че на североизток се намира голяма земя, където растителността не е с особени отклонения, а животните и хората на външен вид също нямат отклонения, обаче жените са много високи и силни. Те изцяло управляват страната и вършат всичката работа. Държат мъжете в клетки, докато навършат двадесет и четири години, после ги изяждат. Изяждат и моряци, претърпели корабкрушение. Но тъй като изглежда никой не е срещал човек, който да е бил по тези места и да се е спасил,

трудно е да се проумее, откъде е известно всичко това. И все пак, няма съмнения – никой не се е връщал оттам, за да го опровергае.

Пътят, който аз познавам, е на юг. Бил съм там в три плавания. До там се стига покрай брега, като се държи курс все надясно, докато се излезе от реката. След около двеста мили се появяват Нюфските проливи. Там, където проливите се разширяват, караш покрай брега, докато стигнеш пристанището и се отбиваш в Ларк за прясна вода – и за храна, ако хората от Нюф изобщо ти дадат. След това известно време се плава на югоизток, после на юг и отново се тръгва нагоре покрай брега, като се завива надясно. Стигаш едно място, което е Зли земи – или най-малкото лоша Оградна област. Има богата растителност, но ако плаваш по-близо покрай брега откриваш, че почти всичко е с отклонения. Има и животни – повечето от тях изглеждат така, че е трудно да ги определиш като Престъпления, сравнени с познатите видове.

Ако плаваш още ден-два, виждаш още повече Зли земи – вече съвсем безспорни. След време следваш бреговата линия на един голям залив и тогава вече отвсякъде те заобикалят Зли земи.

Когато моряците за пръв път видели тези места, изпитали силен страх. Усещали, че са оставили зад гърба си Чистотата, че плават все по-далече и по-далече от Бога – там, където той няма да може да им помага. Знае се, че вървиш ли из Злите земи, умираш – никой моряк не предполагал, че някога ще ги види толкова отблизо със собствените си очи. Най-много обаче ги тревожело (както тревожело и хората, на които разказвали при завръщането си), че всичко там, живеещо против божиите природни закони, процъфтявало, сякаш имало пълно право на това.

Първоначално гледката положително е била потресаваща. Виждат се великански, криви царевични кочани, по-високи от малки дървета; по скалите растат огромни сапрофити, а корените им се развяват от вятъра като ужасно дълги кичури коса; някъде има колонии от плесени, на пръв поглед прилични на огромни бели валчести камъни; виждат се сукуленти с формата на варели, големи колкото къщички, с дълги десет стъпки стебла. По върховете на хълмовете има растения, чиито дебели зелени издънки се спускат до сто и повече стъпки навътре в морето – човек се чуди дали това са земни растения, виреещи в солена вода, или морски растения, които по някакъв начин са се изкачили на брега. Има безброй много странни видове, а между тях – рядко някой нормален; сякаш това е нещо като джунглата на отклоненията, която се разпростира навсякъде. Не се вдят много животни, но понякога виждаш някое, което изобщо не можеш да оприличиш на познатите. Затова пък се срещат

доста птици, главно морски; един-два пъти хората са виждали и нещо голямо, летящо в далечината – било твърде далече, за да се разгледа подробно, само си личало, че движенията му не са като на птица. Това са необичайни, прокълнати земи – много от виделите ги хора изведнъж проумяват какво може да се случи, ако не съществуваха законите за Чистотата и инспекторите.

Това е лошо, но не е най-лошото.

Още по на юг се срещат области, където виреят само жилави растения, а и те – едва-едва, докато се достигне до бряг, където на двадесет, тридесет или дори четиридесет мили навътре не расте нищо – изобщо нищо.

Цялото крайбрежие е пусто – черно, голо и пусто. Земята по-навътре изглежда като овъглено пепелище. Където има скали, те са зъбери – няма нищо, което да смекчава формите. В морето не живеят риби, няма водорасли, няма дори тиня; когато там доплава кораб, рачетата и мекотелите по дъното му се отлепват и корпусът остава чист. Не се виждат птици. Нищо не се движи, само вълните се разбиват върху черния бряг.

Това е страшно място. Капитаните се боят от него и бързо издават заповеди за отплаване. Моряците изпитват голямо облекчение, когато се махнат оттам.

И все пак нещата не винаги са били така. Капитанът на един кораб имал неблагоприятното да доплава съвсем до брега. Екипажът различил големи каменни развалини. Всички били единодушни, че те изглеждат прекалено особени, за да са природно образование и решили, че вероятно това са останки от някой древен град. Никой обаче не научил нещо друго. Повечето моряци от кораба се поболяли и умрели, а останалите дотолкова се променили, че никой кораб не се осмелил отново да доближи тези места.

В продължение на стотини мили брегът представлявал все Зли земи – простирала се мъртва, черна област. Точно затова първите кораби, доплавали дотам, обръщали курса, защото смятали, че не е възможно да стигнат до място, където да се снабдят с вода и храна. Пристигали са и казвали, че сигурно Злите земи продължават до края на света.

Проповедниците и богомолците се радвали на думите им, защото учили точно на това, и известно време хората изгубили интерес към откритията.

По-късно обаче любопитството им се съживило и по-добре съоръжени кораби отново потеглили на юг. Някой си Мартър, присъствувал като наблюдател на един от тях, писал в дневника си, който публикувал,

горе-долу следното:

„Черните брегове изглеждат Зли земи в техния най-завършен вид. Тъй като най-вероятно всяко приближаване до там е пагубно, нищо за тях не може да се твърди със сигурност, освен че са напълно голи, а на места в тъмни нощи излъчват слаба светлина.

Обаче проучванията, които са били правени от разстояние, не потвърждават мнението на дясното крило на Църковната партия, според което тези области са плод на неконтролирани отклонения. Няма данни, че те са нещо като язва върху лицето на земята, заплашваща да обхване всички нечисти места. По-скоро е обратното. С други думи, така както Дивите земи постепенно стават проходими, а Злите земи отстъпват бавно на обитаемите Оградни области, така и Злите земи ще навлязат в Черните земи. Наблюденията, извършени от необходимото голямо разстояние, не могат да бъдат обстояйни, но вече направените такива посочват неотклонно, че живите същества там се намират в процес (макар и на най-ниска степен) на превъзможване на тази страшна опустошеност.“

Заради тази част от дневника Мартър имал много неприятности с праволинейните хора, защото в нея се намеквало, че отклоненията далеч не представляват проклятие и се стремят, макар и бавно, да си възвърнат заслуженото положение. Заедно с още куп критични мисли това изправило Мартър пред съда и предизвикало разисквания за забрана на по-нататъшните изследвания.

В разгара на цялата тази бъркотия обаче един кораб, на име „Дръзки“, който отдавна смятали за безследно изчезнал, се завърнал в пристанището на Райго. Бил разнебитен, с намалял екипаж, платната му били изпокъсани, на мястото на задната мачта имало временно приспособление, изобщо бил в плачевно състояние, но победоносно претендирал за честта да е първият кораб, достигнал земите отвъд Черните брегове. Носел като доказателство множество находки, между които златни, сребърни и медни украшения, както и товар от подправки. Нямамо как да не приемат веществените доказателства, но подправките предизвикали много спорове, защото нямамо как да се разбере дали са плод на отклонения, или на чисти видове. Праволинейните богомолци отказвали да се докоснат до тях от страх да не се омърсят, други предпочитали да вярват, че това са подправките, за които се споменава в Библията. При всяко положение обаче вече станало изгодно за корабите да плават на юг, за да ги доставят.

Земите там не са цивилизовани. Жителите им нямат понятие за греховете, затова не спират Отклоненията; а дори когато имат някакво

понятие, то е съвсем объркано. Повечето не се срамуват от мутантите и явно не изпитват притеснения, ако децата им израстат различни от тях, стига да са достатъчно нормални, за да оцелеят, и да се научат да се грижат за себе си. На други места пък се срещат Отклонения, които смятат, че именно те са нормалните. Има едно племе, в което и мъжете, и жените са без коси – те например смятат, че косата е дяволско творение. В друго племе всички имат бели коси и червени очи. На едно място приемат, че не си нормален, ако пръстите ти не са сраснати с ципа; на друго пък не разрешават на жени, които нямат множество млечни жлези, да имат деца.

Срещат се острови, където всички са ниски и набити; другаде жителите са слаби и високи. Говори се, че има дори острови, където и мъжете, и жените биха могли да се приемат за истинско божие подобие, ако поради някакво странно отклонение не са станали съвсем чернокожи. Но и това е по-лесно за вяване, отколкото твърдението, че съществува раса от Отклонения, която се е изродила и хората са две стъпки високи, обрасли са с козина, имат опашки и живеят по дърветата.

При все това в тези земи е още по-странно, отколкото може да си представи човек: почти всичко ти изглежда възможно, видиш ли го веднъж с очите си.

По тези места е и доста опасно. Рибите и другите морски животни са много по-големи и по-свирепи, отколкото при нас. А слезеш ли на брега, никога не можеш да знаеш със сигурност как ще те приемат местните Отклонения. Някъде са настроени приятелски, другаде обстрелват посетителите с отровни стрели. На един остров хвърлят бомби, направени от увит в листа лют пипер, а когато очите ти се възпалят, нападат с копия. Никога не си сигурен за безопасността си.

Понякога, когато са настроени приятелски, не разбираш нищо от това, което се опитват да ти кажат, нито пък те разбират тебе; най-често обаче, след като се вслушваш известно време, откриваш, че много от думите са същите като нашите, само че ги произнасят другояче. Откриваш също и много странни, тревожни неща. И другите хора имат почти същите легенди за Древните като нас – че са можели да летят, че са строели градове, плаващи по моретата, че са можели да разговарят един с друг от стотици мили разстояние и какво ли не още. Най-страшното обаче е, че повечето хора – независимо дали имат по седем пръста, по четири ръце, или са обрасли с козина и имат по шест млечни жлези (изобщо, с каквито и особености да са) – смятат, че техният вид е истинското подобие на Древните и че всичко по-различно представлява

Отклонение.

На пръв поглед това изглежда глупаво, но когато срещаш все повече и повече видове, които са напълно убедени в това – както и ние самите, – започваш малко да се учудваш. Започваш да се питаш: „Е добре, а какви истински доказателства имаме самите ние за това, какво е достоверното подобие?“ И откриваш, че в Библията не се говори нищо, което да противоречи на схващанията, че хората по онова време са били като нас; от друга страна обаче там не е дадено определение на това, какво да се смята за човек. Определението е дадено в „Покаянията“ на Никълсън – а той признава, че е писал няколко поколения след Изпитанието, затова започваш да се чудиш откъде е знаел, че той самият е едно истинско подобие, или само си е въобразявал...

...Чичо Ексъл ми разказа още много за Южните области, но аз не си спомням всичко. Самият разказ беше много интересен, но от него не научих това, което исках. Накрая го попитах направо:

– Чичо Ексъл, има ли там градове?

– Градове ли? – повтори той. – Тук-таме човек вижда нещо като град. Да речем, голям колкото Кентак, но направен по-различно.

– Не такива. Имам предвид големи места.

И описах града от съня си, без да казвам, че е сън. Той ме погледна учудено.

– Не, никога не съм чувал за такова място.

– Може би е още по-далече. И да не си стигал дотам – предположих аз.

Той поклати глава.

– Не може да се стигне по-нататък. Морето е пълно с водорасли. С много водорасли, чиито стъбла са като въжета. Корабите не могат да си пробият път, изобщо – попаднеш ли там, само гледаш как по-скоро да се измъкнеш.

– Значи си сигурен, че няма такъв град?

– Сигурен съм – отвърна той. – Ако имаше, досега щяхме да сме чули за него.

Изпитах разочарование. Излизаше, че дори да избягах на юг, дори да намерех кораб, на който да се кача, нямаше да е много по-различно, отколкото да избягам в Оградата. Известно време бях изпълнен с надежда, но сега сякаш се потвърждаваше мисълта, че градът от съня ми не е друго, освен някой град на Древните.

Чичо Ексъл продължи да описва съмненията, които изпитал след пътешествията за това, какво е истинското подобие. Говори доста

подробно, но след малко спря и ме попита направо:

– Нали ти е ясно, Дейви, защо ти разправям всичко това?

Не бях сигурен, че ми е ясно. Нещо повече – не изпитвах радост, че намирам пропуск в подредената, позната ортодоксалност, на която ме бяха учили. Спомних си един израз, който бях чувал на няколко пъти:

– Значи си изгубил вярата си.

Чичо Ексъл изсумтя и лицето му се смръщи.

– Проповеднически приказки! – рече той и за миг се замисли. – Казвам ти – продължи той, – дори ако много хора твърдят, че нещо е така, това нищо не доказва. Казвам ти, че наистина няма човек, който да знае със сигурност какво е достоверното подобие. Всички мислят, че знаят – както и ние самите, – но понеже нямаме доказателства, откъде да знаем дали и самите Древни са били истинско подобие?

Той вдигна очи и отново ме изгледа продължително.

– Затова – продължи чичо Ексъл – откъде да знам аз, и откъде да знае който и да е, че с това, с което се различавате ти и Роузалинд, не сте по-близо до истинското подобие, отколкото останалите? Може би сте точно подобие на Древните: нали едно от нещата, които разправят за тях е, че са можели да разговарят един с друг през дълги разстояния? Сега ние не можем да го правим – но вие с Роузалинд можете. Помисли си за това, Дейви. Вие двамата може да сте по-близо до подобие, отколкото останалите.

Поколебах се за миг, после се реших.

– Не сме само ние с Роузалинд, чичо Ексъл – казах аз. – Има и други.

Той се сепна. Втренчи поглед в мене.

– И други? – повтори той. – Кои са те? Колко са?

Поклатих глава.

– Не зная кои са. Искам да кажа, не зная имената им. Имената нямат мисловна форма, затова никога не съм ги знаел. Просто разбираш кой мисли, както разбираш кой говори. Съвсем случайно разбрах, че едната е Роузалинд.

Чичо Ексъл продължаваше да ме гледа сериозно с притеснен вид.

– Всичко колко сте? – повтори той въпроса си.

– Осем – отвърнах аз. – Бяхме девет, но преди месец един спря да предава. Точно това исках да те попитам, чичо: мислиш ли, че някой го е хванал? Просто внезапно спря. Питяхме се дали някой не се е досетил. Нали разбираш, ако са го открили...

Оставих го сам да довърши мисълта ми. Чичо Ексъл поклати глава.

– Не вярвам. Щяхме да научим, ако беше станало. Може би е заминал. Наблизо ли живееше?

– Така ми се струва, но всъщност не знам. Сигурен съм обаче, че щеше да ни каже, ако заминаваше.

– А ако някой го беше усетил, също щеше да ви каже, нали? – предложи чичо ми. – По-скоро изглежда, че се е случило някакво нещастие, щом е станало така внезапно. Искаш ли да се помъча да разбере нещо?

– Да, моля те. Някои от нас започнаха да се страхуват – обясних му аз.

– Добре – кимна той. – Ще се опитам. Казваш, че е момче. И сигурно е живеело наблизо. Преди около месец. Нещо друго?

Казах му каквото можах, а то не беше много. Изпитах облекчение при мисълта, че той ще се опита да разбере какво се е случило. След като измина месец, без подобно нещо да се повтори с някой друг от нас, тревогата ни понамаля, но все пак не бяхме спокойни.

Преди да се разделим, чичо Ексъл отново ме посъветва да не забравям, че никой не може да бъде сигурен какво е истинското подобие.

По-късно ми стана ясно защо ми беше казал това. Разбрах също така, че не го беше особено грижа какво е истинското подобие. Не зная само дали беше мъдър, или просто се опитваше да предотврати както уплахата, така и чувството за малоценност, което усещаше, че ще ни дебне до момента, когато осъзнаем по-добре себе си и това, че сме особени. Може би беше по-разумно да не избързва, но от друга страна може би така ни помогна да приемем по-спокойно притеснението от осъзнаването...

Във всеки случай аз реших засега да не бягам от къщи. Практическите затруднения ми се видяха ужасни.

7

Раждането на сестра ми Петра ме изненада истински, макар само донякъде да изненада и всички останали.

Седмица-две преди това в къщи леко, макар и неясно защо, витаеше духът на очакването; но нито споменаха, нито обявиха бъдещето събитие. Самият аз имах непотвърденото чувство, че ме държат настрана от нещо предстоящо, докато една нощ се чу как проплака бебе. Звукът беше силен и не можеше да се сбърка с друго, при това беше сигурно, че предния ден в къщата нямаше никакво бебе. На сутринта обаче никой не каза нито дума за нощния плач. Пък и никой не би се осмелил да спомене това открито, преди да бъде извикан инспекторът, за да издаде удостоверение, че това е човешко дете, което е истинско подобие. Ако за жалост излезеше, че то не е пълно подобие и следователно не подлежи на удостоверяване, хората щяха да продължат да не забелязват факта, и щяха да предпочитат това нещастно събитие никога да не беше станало.

Веднага щом се разсъмна, баща ми изпрати един от конярите да повика инспектора и в очакване на пристигането му всички в къщи се мъчеха да прикрият притеснението си, като се преструваха, че денят е като всеки друг ден.

Времето минаваше и все повече си личеше, че не е така, защото вместо да доведе със себе си инспектора, както се предполагаше в случай, че човек е с общественото положение и влиянието на баща ми, конярят се завърна с учтивото послание, че инспекторът без съмнение ще направи всичко възможно, за да успее да посети къщата ни по някое време през деня.

Дори за един праведник не е разумно да се кара с местния си инспектор и да го обижда пред хората. Инспекторът има прекалено много начини да си го върне.

Баща ми страшно се ядоса, още повече, че според обичая не можеше да си позволи да признае защо се е ядосал. При това ясно разбираше, че намерението на инспектора е било да го ядоса. Прекара сутринта из къщата и двора, като от време на време избухваше по незначителни поводи, затова всички ходеха на пръсти и работеха усилено, за да не привличат вниманието му.

Хората не се осмеляваха да обявят раждането на дете, докато то не

е официално огледано и одобрено. Колкото по-дълго се бавеше официалното съобщение, толкова повече време имаха злобните да съчиняват причини за забавянето. Всеки солиден човек гледаше да получи удостоверение колкото се може по-бързо. Тъй като за „бебе“ нито се споменаваше, нито се намекваше, трябваше да се преструваме, че майка ми пази стаята поради лека простуда или някакво друго неразположение.

Сестра ми Мери изчезваше сегиз-тогиз при нея, а през останалото време се мъчеше да скрие притеснението си, като даваше на висок глас нареждания на домашните помощнички. Принудих се да се навъртам наоколо, за да не изпусна съобщението, когато го направят. Баща ми продължаваше да си намира работа.

Напрежението не спадаше, защото всички знаеха, че в двата последни подобни случая не бяха издали удостоверения. Баща ми сигурно добре съзнаваше – без съмнение, това го съзнаваше и инспекторът, – че навсякъде тихичко обсъждат дали той, както му позволява законът, ще изгони майка ми, ако излезе, че резултатът е отново нещастен. Междувременно, тъй като щеше да бъде както признак на лош тон, а също така и унижително да се тича подир инспектора, не ни оставаше друго, освен да понасяме напрежението, колкото се може по-твърдо.

Инспекторът се появи чак в средата на следобеда, възседнал едва пристъпващото пони. Баща ми се стегна и излезе да го посрещне; усилието да бъде поне външно любезен едва не го задуши. Дори тогава инспекторът не се разбърза. Слезе спокойно от коня и бавно влезе в къщата, като поведе разговор за времето. С почервеняло лице баща ми го предаде на Мери, която го заведе в стаята на майка. Тогава настъпи най-мъчителното чакане.

По-късно Мери каза, че невероятно дълго време инспекторът повтарял „хъм“ и „аха“, докато оглеждал най-подробно бебето. Накрая инспекторът се появи, но лицето му беше безизразно. Седна на масата в рядко използваната всекидневна и доста дълго се суети, докато остреше пачето си перо. После извади една бланка от чантата си и преднамерено бавно написа удостоверението, че бебето е истинско човешко същество от женски пол, и че не е забелязал никакви видими признаци на отклонение. Известно време гледа замислено бланката, сякаш не беше напълно доволен. Поколеба се малко, преди да сложи датата и да се подпише, после внимателно изсипа отгоре пясък и подаде удостоверението на въбесения ми баща, все още с леки признаци на несигурност. Разбира се, вътрешно той изобщо не изпитваше съмнения, иначе щеше да извика арбитър – баща ми също ясно разбираше това.

Накрая съществуването на Петра можеше да бъде обявено. Тържествено ми съобщиха, че имам нова сестра, и след малко ме заведоха при бебето, което лежеше в люлката до леглото на майка ми.

Изглеждаше толкова розово и сбръчкано, че не разбирах напълно как инспекторът можеше да бъде толкова сигурен. Явно обаче бебето беше в ред, щом беше дадено удостоверение. Никой не можеше да обвини инспектора – значи сестра ми наистина изглеждаше нормална като всяко новородено...

Докато се изреждахме да я видим, чу се обичайният гонг от конюшните. Всички във фермата оставиха работата и скоро се събрахме в кухнята за благодарствена молитва.

...Два или три дни след раждането на Петра случайно попаднах на данни от семейната история, които бих предпочел изобщо да не научавам.

Седях си тихо в стаята до спалнята на родителите ми, където майка ми все още лежеше. Положението ми беше въпрос на шанс, а и на стратегия. Това беше последното място, където успях да се скрия след обедното ядене, докато хората се разотидеха и можех да се измъкна, без да ми дадат работа за следобеда. Досега никой не ме беше търсил там. Въпросът бе просто да не се показвам поне половин час. Мястото беше много удобно, но сега трябваше да бъда предпазлив, защото в последно време измазаната с глина плетена преграда между стаите се беше попукала и трябваше да се движа внимателно на пръсти, за да не ме чуят родителите ми.

В споменатия ден тъкмо вече си мислех, че съм оставил достатъчно време на хората отново да се заловят с работа, когато на двора спря двуколка. Като минаваше пред прозореца, аз мярнах леля си Хериът, хвана ла юздите.

Бях я виждал само осем-девет пъти, защото живееше на петнадесет мили отгук по посока на Кентак, но макар да я познавах малко, я обичах. Беше около три години по-млада от майка ми. Наглед двете сякаш си приличаха, но всяка черта на леля Хериът изглеждаше смекчена, така че тя в крайна сметка бе по-различна. Външността ѝ ме караше да изпитвам чувството, че виждам майка си като млада – както, мислех си, ми се искаше да е изглеждала. С леля ми се разговаряше по-лесно, тя изобщо нямаше угнетяващия навик да ме слуша само за да ме поправя.

Внимателно, по чорапи пристъпих до прозореца и я наблюдавах как разпряга коня, взема един бял вързоп от двуколката и влиза в къщата. Не беше срещнала никого, защото след малко чух стъпките ѝ край

вратата и резето в съседната стая изскърца.

– А, Хериът! – чу се учуденият възглас на майка ми, не съвсем одобрителен. – Толкова скоро идваш! Да не искаш да кажеш, че си носила малкото бебе през целия този път?

– Права си – чу се гласът на леля Хериът, приела укора на майка ми. – Но нямаше как, Емили. Нямаше как. Разбрах, че си родила преждевременно, и... о, то било тука. Много хубаво момиченце. Много хубаво бебе, Емили.

Настъпи мълчание. После леля ми добави:

– И моето е хубаво, нали? Нали е много хубаво?

Започнаха да си разменят взаимни поздравления, които не ме интересуваха особено. Не вярвах, че бебетата се различават особено едно от друго. Майка ми каза:

– Така се радвам за тебе, мила. Сигурно Хенри е много доволен.

– Разбира се – отвърна леля Хериът, но нещо не беше наред в начина, по който го каза. Дори за мене беше ясно. Леля бързо продължи: – Родила се преди една седмица. Не знаех какво да правя. После чух, че си родила по-рано, че и твоето е момиче и все едно, че бог беше отговорил на молитвите ми.

Леля поспря и след малко добави, сякаш между другото, което се разбра веднага:

– Получи удостоверение за нея, нали?

– Разбира се – отвърна майка ми рязко, готова да се обиди.

Представях си израза, който придобиваше лицето ѝ в такива случаи. Когато заговори отново, в гласа ѝ се прокрадна някакво притеснение:

– Хериът! – каза мама рязко. – Да не би да искаш да кажеш, че ти не си получила удостоверение?

Леля ми не отвърна, но ми се стори, че чух сподавен вопъл. Майка ми каза недружелюбно и настойчиво:

– Дай да разгледам детето по-подробно.

Известно време не се чуваше нищо, само леля ми простена един-два пъти. После каза неуверено:

– Виждаш, че е нещо съвсем дребно. Нищо особено.

– Нищо особено ли! – сръза я майка ми. – Имаш безочие да донесеш чудовището си в къщата ми и да твърдиш, че е нищо особено?!

– Защо чудовище? – гласът на леля Хериът звучеше така, сякаш ѝ бяха ударили плесница. Тя избухна в тихи ридания.

Не след дълго майка ми каза:

– Нищо чудно, че не си посмяла да повикаш инспектора.

Леля Хериът продължи да плаче. Майка ми изчака хлипането да потихне, преди да попита:

– Хериът, искам да зная защо си дошла. Защо си донесла бебето?

Леля Хериът си избърса носа. Когато заговори, гласът ѝ беше безизразен и равен.

– Когато я родих... когато я видях, поисках да се самоубия. Знаех, че никога няма да я одобрят, макар че ѝ няма нищо особено. Но не го направих, защото си помислих, че може и да успее да я спася. Обичам я. Чудесно момиченце е – да не беше това. Нали е чудесна?

Майка ми не отвърна. Леля Хериът продължи:

– Не зная защо, но се надявах. Знаех, че мога да я позадържа, преди да ми я отнемат – поне през месечния срок, който разрешават, преди да се съобщи за раждането. Реших, че ще я оставя при мене поне за това време.

– А Хенри? Какво каза?

– Той... той каза, че трябва веднага да съобщим. Но аз не му позволих. Не можех, Емили. Мили боже, та това е за трети път! Оставих я при себе си, молах се и се надявах. После, когато чух, че твоето бебе се е родило по-рано, реших, че бог е отговорил на молитвите ми.

– Виж какво, Хериът – каза хладно майка ми, – съмнявам се, че това има нещо общо с тебе. Пък и не разбирам – добави тя многозначително – какво имаш предвид.

– Мислех си – продължи леля Хериът вече съвсем обезкуражена, като се насилваше да говори, – че мога да оставя бебето си при тебе и да взема за малко твоето...

Майка ми зяпна от учудване. Явно не можеше да намери думи, за да говори.

– Само за ден-два, само докато получа удостоверението – продължаваше да увърта леля Хериът. – Ти си моя сестра, Емили – моя сестра, и единственият човек на света, който може да ми помогне да запазя детенцето си.

Леля ми отново се разплака. Отново настъпи дълго мълчание, после прозвуча гласът на майка ми:

– През целия си живот не съм чувала по-възмутително нещо. Да дойдеш и да ми предлагаш да взема участие в един безнравствен, престъпен заговор, за да... Трябва да си се побъркала, Хериът. Как си могла да помислиш, че мога да ти дам...

Гласът ѝ замлъкна, защото от коридора се чува тежките стъпки на

баща ми.

– Джоузеф – каза майка, когато той влезе, – изпрати я да си върви.

Кажи й да напуска къщата и да си вземе това нещо.

– Но мила – каза баща ми изумен, – та това е сестра ти Хериът!

Майка ми му описа подробно положението. Леля Хериът не издаде нито звук. Накрая той попита с невярващ глас:

– Вярно ли е това? Наистина ли затова си дошла?

Бавно и уморено леля Хериът каза:

– Това е за трети път. Ще ми вземат бебето, както взеха другите две. Не мога да го понеса – не мога. Мисля, че Хенри ще ме изгони. Ще си намери нова жена, която да му ражда нормални деца. Няма да ми остане нищо на този свят, изобщо нищо. Дойдох тук с надеждата, че ще намеря съчувствие и помощ. Емили е единственият човек, който може да ми помогне. Сега... сега виждам колко глупава съм била, че изобщо съм се надявала...

Никой не отговори на думите й.

– Е, добре. Разбирам. Отивам си – каза тя съвсем съсипана.

Баща ми обаче не беше човек, който да остави отношението си неизяснено.

– Не ми е ясно как си се осмелила да дойдеш с подобно предложение тук, в една богобоязлива къща – каза той. – И което е по-лошо, изглежда не изпитваш нито капка срам или угризение.

Когато му отговори, гласът на леля Хериът беше по-уверен:

– Защо да изпитвам? Не съм направила нищо, от което да се срамувам. Не изпитвам срам – само съм съкрушена.

– Не изпитваш срам ли! – повтори баща ми. – Не изпитваш срам, че си родила на бял свят една подигравка на образа на Създателя! Че се мъчиш да изкушиш сестра си за един престъпен заговор!

Той пое дълбоко въздух и продължи в стила на проповедите:

– Враговете господни са ни обкръжили. Търсят начин да ударят него, като ударят нас. Те безконечно работят, за да осакатят истинското подобие; намират по-слабите места и се опитват да омърсят расата. Ти си съгрешила, жено, погледни в сърцето си и ще видиш, че си съгрешила. Грехът ти е намалил съпротивителните ни сили, врагът ни е нанесъл удар чрез тебе. Върху дрехата си носиш кръст, който да те защитава, но ти не си го носила винаги в сърцето си. Не си бдяла непрекъснато, за да избегнеш нечистото. Затова си родила Отклонение – а всяко отклонение от вярното подобие не е нищо друго, освен осквернение. Родила си уродство.

– Едно клето малко бебе.

– Бебе, което, ако беше успяла, щеше да порасне и да даде поколение, а от неговото поколение щеше да плъзне замърсяване на расата, докато започнат да ни заобикалят само мутанти и гадости. Точно това се е случвало на места, където волята и вярата не са били достатъчно силни, но тук това никога няма да се случи. Нашите прадеди са били хора на място, а ние следваме заветите им. Може ли да ти бъде позволено да предадеш всички ни? Да излезе, че прадедите ни са живели напразно? Засрами се, жено! А сега си върви. Върви и се отдай на покаяние, а не на съпротивление. Обяви детето си, както е според закона. После изтърпи наказанието си, за да се пречистиш. И се моли. Има много неща, за които да се молиш. Не само си извършила осквернение, като си създала лъжливо подобие – в своята наглост ти се противопоставяш на закона, ти си съгрешила преднамерено. Аз съм милостив човек – няма да искам осъждането ти за това. На тебе остава да очистиш съвестта си, да паднеш на колене и да се молиш – да молиш опрощение на преднамерения си грях, както и за останалите си грехове.

Чуха се леки стъпки. Бебето тихо проплака, когато леля Хериът го взе. Тя тръгна към вратата, вдигна резето и се спря:

– Ще се моля – каза тя. – Да, ще се моля.

За миг замълча, после продължи по-твърдо и по-уверено:

– Ще се моля бог да изпрати милосърдие в този страшен свят, да изпрати състрадание към слабите и любов към окаяните и нещастните. Ще го попитам дали наистина такава е неговата воля – децата да страдат и душите им да бъдат прокълнати заради някое петънце върху тялото... И ще го моля също да пречупи волята на безгрешните...

После вратата се затвори и чух как тя бавно върви по коридора.

Предпазливо отидох до прозореца, гледах я как излиза и как внимателно слага белия вързоп в двуколката. Няколко мига тя стоя неподвижно, загледана в него, после отвърза коня, качи се в колата и взе вързопта на скута си, като с една ръка го уви в наметалото.

Обърна се. Картината се отпечати завинаги в мене. Бебето бе полегнало на ръката ѝ, през полуразкопчаното ѝ наметало се виждаше горната част от кафявия, обшит с ширит кръст на сивобежовата ѝ рокля, очите ѝ, вперени в къщата, сякаш не виждаха нищо, а лицето ѝ бе застинало като гранит...

После тя дръпна юздите и потегли.

Зад мене в съседната стая баща ми казваше:

– Тя е и еретичка! Опитът за подмяна може да не се взема под

внимание – жените в такова състояние понякога имат странни хрумвания. Бях готов да го отмина, стига да обявеше раждането на детето. Но ересът е нещо друго. Освен че е безсрамна, тя представлява и опасност – никога не съм подозирал, че твоя сестра може да бъде толкова порочна. Как може да си помисли, че ще се съгласиш, когато добре знае, че ти самата два пъти изтърпя наказанието си! Такава ерес – и то в къщата ми! Това не може да мине току-така.

– Тя сигурно не разбира какво говори – каза неуверено майка ми.

– Време е да разбере. Наш дълг е да я накараме да разбере.

Майка ми се опита да отговори, но гласът ѝ се разтрепера. Тя заплака. За първи път я чувах да плаче. Гласът на баща ми продължаваше да обяснява каква нужда има от Чистота както в мислите, така и в душата и в поведението и колко особено важно е това за жените. Все още говореше, когато излязох на пръсти.

Не можех да не изпитвам голямо любопитство към „дреболията“, с която се различава бебето – чудех се дали няма, да речем, допълнителни пръсти като Соуфи. Но никога не научих това.

Когато на следващия ден дойдоха да ни съобщят, че са намерили в реката тялото на леля ми Хериът, никой не спомена, че е имало и бебе...

8

Вечерта, след като бяхме научили това, баща ми включи името на леля Хериът във вечерната молитва, но след това никога не чух да се говори за нея. Сякаш беше изчезнала от паметта на всички, освен от моята. Аз обаче ясно си представях как изглеждаше – от мига, когато само чувах как говори: изправена фигура с лице, от което надеждата е изчезнала, която ясно казва: „Не изпитвам срам, само съм съкрушена“. Както и когато я бях видял за последен път – загледана към къщата ни.

Никой не ми каза как така беше умряла, но по нещо усетих, че не е било нещастен случай. Много от подочутото не можех да разбера, но независимо от всичко, това беше най-тревожното събитие, на което бях станал свидетел – по някакви непонятни причини изпитвах много по-голям страх и чувство на несигурност, отколкото при случая със Соуфи. Няколко нощи сънувах как леля Хериът се носи по реката, все още притиснала към себе си белия вързоп, как водата разпилява косите ѝ около бледото лице, а широко отворените ѝ очи не виждат нищо. Това ме плашеше...

Беше се случило само защото бебето ѝ малко се различаваше от останалите бебета. Имаше нещо в повече, или му липсваше нещо, затова не отговаряше съвсем пълно на определението. Някаква „дреболии“ му пречеше да бъде съвсем в ред, да бъде съвсем като другите хора...

Мутант – така го беше нарекъл баща ми. Мутант! Помислих си за някои от надписите, направени с нажежено желязо. Спомних си думите на един обикалящ проповедник; отвращението, което изпълваше гласа му, когато прогърмя от амвона: „Проклет да е мутантът!“

Проклет да е мутантът... Мутантът, врагът, чуждият не само на човешката раса, а и на всички живи същества, предопределени от бога да съществуват; проклето да е скритото дълбоко дяволско семе, което неотклонно и вечно се мъчи да даде плод, за да може да разруши божествения ред и да превърне земята ни – божията крепост – в развратен хаос, какъвто е Оградата; опитва се да я направи място без закони – каквито са земите на юг, за които ми бе разправял чичо Ексъл; земите, където растенията, животните и получовеците създават само изопачени подобия, където истинските видове са отстъпили пред някакви безименни създания, където процъфтяват отвратителни творения, а злите духове се подиграват на Създателя с нечестиви фантастични форми...

Малката разлика, „дреболията“ – ето, това беше първата стъпка...

Няколко нощи се молих много усърдно. „Господи, казвах аз, моля те, моля те, Господи, нека бъде като другите хора. Не искам да бъде различен. Не можеш ли да направиш така, че когато се събудя на сутринта, да бъде съвсем като другите. Моля те, моля те, Господи!“

Но на сутринта, когато проверявах какво е станало, не след дълго се свързвах с Роузалинд или с някого от останалите и разбирах, че молитвата ми не е променила нищо. Когато се събуждах, установявах, че съм все същият човек, какъвто бях на лягане предната вечер; все така трябваше да отивам в кухнята и да закусвам с лице към надписа, който беше престанал да е част от обстановката, а сякаш ме гледаше с очи и изричаше думите: „Проклет да е мутантът в очите на бога и на хората!“

И аз продължавах да изпитвам страх.

Сигурно бе след петата нощ, след която нищо не бе последвало молитвата ми – чичо Ексъл ме настигна, когато ставах от закуска, и каза, че няма да е зле да отида с него и да му помогна да поправи един плуг. След като поработихме два часа, той обяви почивка – излязохме от ковачницата и седнахме на слънце, облежнати на стената. Той ми даде парче овесена баница и минута-две мълчахме, докато се хранехме. После чичо ми каза:

– Хайде, Дейви, кажи си.

– Какво да си кажа? – попитах глупаво.

– Това, което те прави да изглеждаш като че ли си се поболял заради нещо последните няколко дни. Какво се е случило? Да не би да са ви хванали?

– Не – казах аз.

Той видимо се успокои.

– Какво има тогава?

Тогава аз му разказах за леля Хериът и за бебето. Преди да бях свършил, вече говорех през сълзи – такова облекчение изпитвах, че мога да го споделя с някого.

– Не мога да забравя лицето й, когато си заминаваше – обяснявах му аз. – Не съм виждал човек, който да изглежда така. И продължавам да виждам лицето й – под водата.

Когато свърших, погледнах чичо Ексъл. Лицето му беше необикновено мрачно, а гълчетата на устните му – присвити надолу.

– Значи такава била работата... – каза той и поклати глава.

– Само защото бебето е по-различно – повторих аз. – Така беше и със Соуфи... Преди това не ми беше много ясно... Страх ме е, чичо

Ескъл. Какво ще ми направят, когато разберат, че съм различен?

Той сложи ръка на рамото ми.

– Никой освен мене няма да знае за това – каза ми отново той. – Никой освен мене, а на мене можеш да разчиташ.

Думите му не ми прозвучаха толкова успокояващо, колкото преди.

– А онова момче, което изчезна... – напомних му аз, – може би са го хванали?

Той поклати глава.

– Мисля, че можеш да не се притесняваш за това, Дейви. Разбрах, че горе-долу по времето, за което ми каза, едно момче е загинало. Казвало се Уолтър Брент, на около девет години. Въртял се наоколо, когато сечали дървета и едно дърво паднало върху клетника.

– Къде? – попитах аз.

– На около девет-десет мили оттук – в една ферма близо до Уипинг.

Замислих се. Възможно беше посоката да е към Уипинг, а и точно такъв нещастен случай обясняваше внезапното странно прекъсване на контакта... Без да изпитвам лоши чувства към непознатия Уолтър, аз се надявах и вярвах, че това е единственото обяснение.

Чичо Екскъл отново взе да повтаря:

– Няма никаква причина някой да те открие. По нищо не си личи, могат да разберат само ако ти самият се издадеш. Научи се да се владееш, Дейви, и те никога няма да те хванат.

– А какво са направили със Соуфи? – отново го попитах аз. Но той отново отказа да се спира на тази тема, а продължи:

– Не забравяй какво ти казах. Те мислят, че са вярното подобие, но няма откъде да бъдат сигурни. А дори Древните да са били от същия вид като мене и останалите, какво от това? Е, зная, че се разправят приказки за това какви прекрасни хора са били те и колко прекрасен е бил светът им, и че някой ден ще постигнем всичко, което те са имали. Разказите за тях са пълни и с много глупости, но дори в тях да има доста истина, струва ли си толкова да се мъчим да вървим по същия път? Къде са те сега, къде е прекрасният им свят?

– „Бог им изпратил Изпитанието“ – изцитирах аз.

– Разбира се, разбира се. Добре си изучил проповедите, няма що. Лесно е да се каже, но не е лесно да се проумее, особено ако си видял малко повече от света и си разбрал предназначението му. Изпитанието – това не са били само бури, урагани, наводнения и пожари, каквито са описани в Библията. То е всичко, взето заедно; при това дори нещо много по-лошо. От него са останали Черните брегове, светещите нощем

развалини и Злите земи. Може би Содом и Гомор са неговите предшественици, но Изпитанието е било нещо по-голямо. Не разбирам обаче странните последици, които то е имало за всичко, което е оцеляло.

– Не и в Лабрадор – подхвърлих аз.

– Не, и в Лабрадор също. Но по-малко в Лабрадор и Нюф, отколкото на други места – поправи ме той. – Какво ли е било това ужасно нещо, което се е случило? И защо? Почти мога да си представя, че Господ, когато е ядосан, може да унищожи всички живи същества; обаче не разбирам тази несигурност, тази каша от отклонения – не виждам смисъл в това.

Не ми беше ясно какво го затруднява. В крайна сметка Господ, след като е всемогъщ, може да прави всичко, което си поиска. Опитах се да обясня това на чичо Екъл, но той поклати глава.

– Не можем да смятаме, че Господ е луд, момчето ми. Ако е така, наистина сме загубени. Но това, което се е случило тук – той посочи с ръка към хоризонта, и повтори, – това, което се е случило тук, не показва никакъв разум, съвсем никакъв. Случило се е нещо невероятно голямо, което не е било подвластно на божията мъдрост. А какво по-точно? Какво може да е било?

– Но Изпитанието... – започнах аз.

Чичо Екъл махна нетърпеливо с ръка.

– Празни думи. Олющени огледала, в които нищо не се отразява. Няма да е зле проповедниците сами да го проумеят. Няма да разберат всичко, но може да започнат да мислят. Може да се запитат: „Какво правим ние? Какво проповядваме? Какво са представлявали всъщност Древните? Какво са направили, за да навлекат такова разрушение върху себе си и върху света?“ А след време ще си кажат: „Прави ли сме? Изпитанието е превърнало земята в нещо съвсем друго – тогава можем ли да се надяваме, че изобщо ще построим такъв свят, какъвто са изгубили Древните? Трябва ли да се опитваме да го правим? Какво ще се спечели, ако отново го построим точно какъвто е бил и той загине при ново Изпитание?“ Защото е ясно, момчето ми, че колкото и прекрасни хора да са били Древните, не са били толкова прекрасни, че да не правят грешки; и никой не знае – по-скоро, никой никога няма да узнае кога са проявявали мъдрост, и кога са правели грешки.

Повечето от думите му не можах да разбера, но мисля, че схванах същината. Казах:

– Но, чичо, ако не се опитваме да бъдем като Древните и да построим отново това, което е загинало, какво ще правим?

– Можем да бъдем верни на самите себе си и да строим един свят, който да е съществуващ, а не такъв, какъвто е изчезнал – каза той.

– Струва ми се, че не те разбирам. Искаш да кажеш, да оставим настрана истинската приемственост и подобие? Да не обръщаме внимание на отклоненията?

– Не точно това – каза той и ме изгледа косо. – Чул си малко ерес от леля си, сега ще чуеш малко и от чичо си. Как мислиш, кое прави човека човек?

Започнах да казвам определението. На втората дума той ме прекъсна.

– Не е това! И една восьмична фигура може да има всичко, което изброяваш, и пак ще бъде восьмична фигура, нали?

– Да, така е.

– Значи това, което прави човека човек е нещо вътре в него.

– Душата ли? – предположих аз.

– Не – каза чичо ми. – Душите са само данъка, който събира църквата – всичките имат еднаква стойност, като гвоздеите. Не. Това, което прави човека човек е неговият разум – той не е предмет, той е качество, а различните хора имат разум с различна стойност – по-съвършен или по-прост, но колкото по-съвършен е разумът, толкова по-голямо значение има той. Разбираш ли накъде отива работата?

– Не – признах си аз.

– Така стоят нещата, Дейви: смятам, че духовниците са повече или по-малко прави по отношение на голяма част от отклоненията – само че не по причините, които те изтъкват. Прави са, защото повечето отклонения не ги бива. Да речем, ако позволявах на отклоненията да живеят като нас, щеше ли да има смисъл в това? Дали дузина ръце и крака, или две глави, или очи като далекогледите биха дали на отклонението повече качества от тези, които го правят човек? Не, не биха дали. Човек придобива телесната си форма – те я наричат „истинско подобие“ – още преди изобщо да осъзнае, че е човек. В крайна сметка това, което се случва вътре в тялото, го прави човек. Тогава открива, че той единствен притежава нещо – и това нещо е разумът. Разумът го поставя на друго стъпало. Като повечето животни, дотогава той е бил толкова съвършен, колкото му е било необходимо; но получил това ново качество, което било все още в ранен стадий, и го доразвил. Това било единственото, което можел да развие в своя полза – единственият път, който стоял пред него: да развие нови качества на разума си.

Чичо Ексъл спря и си припомни нещо.

– На втория кораб, с който пътувах, имаше един доктор, който ми говореше за това; колкото повече разсъждавах, толкова повече проумявах, че ми говореше смислено. Доколкото разбирам, по някакъв начин ти, Роузалинд и останалите притежавате някакво ново качество на разума. Да се обръща човек към Господ с молба да ви го отнеме не е правилно – все едно да го караш да те направи сляп или глух. Зная какво ти е, Дейви, но страхът не разрешава въпроса. Няма лесен начин за разрешаването му. Трябва да свикнеш с това. Трябва да се съгласиш с това и да решиш, че щом като нещата с теб стоят така, трябва да използваш това качество възможно най-добре, без да си навредиш.

И този път, разбира се, не можах да проследя ясно мисълта му. Някои неща запомних, останалото си възстанових по памет от по-късни разговори. След време започнах да разбирам какво е искал да каже – особено когато Майкъл тръгна на училище.

Същата вечер съобщих на останалите за Уолтър. Жал ни беше за него, но независимо от това всички изпитахме облекчение, че е загинал при нещастен случай. Открих нещо странно – излезе, че той вероятно ми е далечен роднина, защото фамилното име на баба ми беше Брент.

След този случай ни се видя по-разумно да си научим имената, за да предотвратим някое подобно несигурно положение.

Бяхме осем на брой – като казвам това имам предвид, че осем души можеха да разговарят с мисловни образи; имаше и други, които понякога се включваха, но се свързвахме толкова слабо и ограничено, че те не се брояха. Приличаха на хора, които не са напълно слепи, но виждат само дотолкова, че да различават деня от нощта. Случайните образи, които улавяхме от тях, бяха неволно излъчени, твърде объркани и неясни, за да се разбере нещо.

Останалите шестима бяха Майкъл, който живееше на около три мили на север; Сали и Кетърин, чиито домове се намираха в съседни ферми две мили по-нагоре, тоест отвъд границата на близката област; Марк, на около девет мили северозападно, и сестрите Ан и Рейчъл, които живееха в голяма ферма на миля и половина от нас в западна посока. Ан, тогава на тринадесет години и нещо, беше най-голямата; Уолтър Брент беше с шест месеца по-малък от най-малкия ни член.

Научаването на имената беше вторият стадий за спечелване на доверие. Това някак увеличи успокояващото усещане, че се подкрепяме взаимно. Постепенно открих, че надписите и предупрежденията срещу мутантите се открояват не чак толкова ясно върху стената. Те отново изbledняха и се сляха с общия фон. Не че вече не си спомнях за лея

Хериът и за Соуфи – по-скоро вече не се стряхах уплашено, когато се сещах за тях.

Освен това скоро ми се наложи да мисля за много нови неща, което също ми помогна.

Учеха ни, както вече казах, бегло: главно пишехме и четяхме от няколко прости книги, като Библията и „Покаянията“, които изобщо не са прости или лесни за разбиране; решавахме и някои лесни задачи. Това не беше кой знае какво. И явно, че е било съвсем недостатъчно, за да задоволи родителите на Майкъл, затова те го изпратиха на училище в Кентак. Там той научаваше много неща, за които нашите стари учителки не бяха и помисляли. Естествено беше, че той искаше и ние – останалите – да научаваме същото. Отначало не се свързвахме много ясно, имахме затруднения най-вече поради голямото разстояние, на което не бяхме свикнали. Но скоро, след няколкоседмични опити, връзката стана много по-силна и по-добра и Майкъл успяваше да ни предаде почти всичко, на което го учеха – дори някои неща, които той самият не беше разбрал добре, се изясняваха, когато всички мислехме върху тях, тъй че и ние малко му помагахме. Радвахме се като научихме, че той е винаги пръв в класа.

Бяхме много доволни, че научаваме и знаем повече, защото това ни помагаше да се справяме с доста озадачаващи въпроси, и аз започнах да разбирам по-добре голяма част от нещата, за които ми говореше чичо Екъл. Независимо от това, по този начин за първи път усетихме някои усложнения, от които никога нямаше да се освободим. Много бързо ни стана трудно винаги да помним какво се предполагаше, че знаем. Доста самообладание беше нужно, за да мълчиш, когато забелязваш очевидни грешки, да изслушваш търпеливо глупави спорове, основани на неправилни схващания, да вършиш нещо по общоприетия начин, след като ти е известен и по-добър...

Разбира се, имаше и лоши мигове: някоя небрежна забележка, която караше веждите учудено да се повдигат; проява на нетърпеливост спрямо тези, които трябва да бъдат уважавани; непредпазливо подмятане. Все пак рядко се изпускахме, защото сега всеки усещаше вътрешно чувство за опасност много по-силно. По някакъв начин – поради предпазливост, късмет и бързи реакции, успявахме да отклоним прякото подозрение и през следващите години водехме двойствен живот, без да изпитваме чувството за надвиснала заплаха.

Всичко продължи всъщност до деня, когато открихме, че от осем внезапно сме станали девет.

Неочаквано беше това – за сестричката ми Петра. Тя изглеждаше толкова нормална. Никой от нас не го подозираше – съвсем никой. Тя беше щастливо дете, още от бебе беше красива – със ситни златни къдрици. Все още е пред очите ми: облечено в ярки дрехи дребосъче, непрекъснато втурвашо се ту насам, ту натам; тича и се препъва, сграбчило грозната кривогледа кукла, която обичаше със сляпа привързаност. Самата Петра приличаше на играчка; като всяко дете, тя често падаше, плачеше, смееше се весело, ставаше сериозна, беше доверчива и мила. Обичах я – всички, дори баща ми, непрекъснато се опитвах да я глежат – ласкаво, но безуспешно. През ума ми и случайно не беше минавала мисълта, че тя може да има отклонения – докато един ден внезапно не стана ясно...

Събирахме реколтата. На дванадесетакровата нива имаше шестима мъже, които жънеха в редица. Току-що бях дал сърпа си на друг човек и помагах да правят кръстците, за да си почина, когато без всякакво предупреждение, нещо ме погълна... Никога не бях изпитвал подобно чувство. Допреди малко спокойно и бавно свързвах класовете и изправях снопите, а след миг сякаш нещо ме удари по главата – беше направо физическо усещане. Много е възможно дори да съм се олюлял. После дойде болката, някакво искане, като че в мозъка ми се беше забила кукичка за риба. Както бях изненадан, поне в първия миг, не можеше и да става въпрос дали трябва да отида, или не – направо се подчиних, като на сън. Захвърлих снопа, който държах, и хукнах през полето, покрай слелите се в едно учудени лица. Тичах все по-нататък, без да знам защо – знаех само, че трябва да бързам; прекосих половината нива, стигнах до синора, прескочих оградата и се спуснах по склона на Източното пасище към реката...

Тичах тромаво по наклона на хълма, а отсреща, в далечния край на реката, се виждаше една нива – една от нивите на Енгъс Мортън, пресечена от пътечка, стигаща до тясното мостче – по пътечката, носеща се като вятър, тичаше Роузалинд.

Продължих надолу към брега, после покрай мостчето нагоре по реката, към по-дълбоките вирове. Изобщо не се колебаех – отидох точно да края на втория вир и без да се замислям, се хвърлих във водата. Попаднах съвсем недалече от Петра. Тя беше в дълбокото край по-

стръмния бряг, уловила се за едно храстче. Клоните му се бяха огънали, придърпани от Петра, и малко оставаше да се изскубне от корен. Загребах два-три пъти и успях да я хвана под мишниците. Усещането за принуда започна да намалява и изчезна. Изкарах Петра към едно по-лесно за излизане място. Когато стигнах дъно и можех да стъпя, видях през храстите лицето на Роузалинд, която ме наблюдаваше разтревожено.

– Какво беше това? – попита тя с думи, а гласът ѝ трепереше. После сложи ръка на челото си. – Кой може да прави такива неща?

Казах ѝ.

– Петра ли? – повтори тя и зяпна от учудване.

Занесох сестричката си на брега, и я положих на тревата. Изглеждаше изтощена, още не беше дошла съвсем на себе си, но явно не бе пострадала особено.

Роузалинд дойде и коленичи на тревата от другата ѝ страна. Гледахме подгизналата рокля и потъмнелите, сплъстени къдрици. После погледите ни се кръстосаха над тялото ѝ.

– Не знаех – казах аз. – Нямах представа, че и тя е като нас.

Роузалинд скри лицето си в ръце, поставила върховете на пръстите си върху слепоочията. Бавно поклати глава и вдигна очи, в които се таеше притеснение.

– Не е като нас – каза тя. – Прилича на нас, но не е същото. Никой от нас не може така да заповядва. Тя е нещо много повече от това, което сме ние.

В това време дотичаха още хора: някои бяха тръгнали подире ми през дванадесетакровата нива, други – от отсрещния бряг, зачудени какво е накарало Роузалинд да изхвърчи от къщи, като че бяга от пожар. Взех Петра на ръце, за да я отнеса у дома. Един от полските работници ме попита озадачено:

– Откъде разбрахте? Аз не чух нищо.

Роузалинд го изгледа с израз на невероятно учудване:

– Не може да бъде. Тя така пишеше. Сигурно са я чули чак в Кентак, ако не са глухи.

Човекът поклати недоверчиво глава, но фактът, че двамата с Роузалинд бяхме чули виковете беше явно достатъчно потвърждение, за да го разколебае.

Аз не казах нищо. Бях зает да отблъсквам припряните запитвания на останалите, като им казвах да почакаат – когато аз или Роузалинд останемме сами, можехме да се справим с тях, без да събуждаме подозрения.

Тази нощ, за пръв път от години, аз видях отново познатия сън – само че този път ножът проблясваше в дясната ръка на баща ми, а Отклонението, което се съпротивяваше в лявата му ръка не беше теленце, не беше и Соуфи, а Петра. Събудих се плувнал в пот от страх...

На следващия ден се опитах да изпратя мисловни образи на Петра. Виждаше ми се важно да я накарам да разбере колкото се може по-скоро, че не бива да се издава. Положих много усилия, но не успях да се свържа с нея. И останалите по ред се опитвах, но без последствие. Чудех се дали да не я предупредя с обикновени думи, но Роузалинд беше против.

– Сигурно силната уплаха го е предизвикала – каза Роузалинд. – Щом тя сега не го съзнава, сигурно дори не знае, че ѝ се е случило, затова лесно можем да я изложим на излишен риск, като ѝ обясним всичко. Не забравяй, че Петра е само на шест години и нещо. Не смятам, че е справедливо, нито пък безопасно да я товарим с това, преди да е необходимо.

Всички се съгласиха с мнението на Роузалинд. Всички знаехме колко е трудно човек да се следи непрекъснато за всяка изречена дума, дори когато го прави от години. Решихме да отложим и да не казваме на Петра, докато не се случи нещо, което да ни принуди, или пък тя порасне достатъчно, за да разбере по-ясно за какво я предупреждаваме; междувременно щяхме да проверяваме от време на време дали вече не можем да установим контакт с нея; иначе щяхме да оставим нещата така, както са.

Тогава не виждахме причина нещата да не останат така, както са за всички ни – всъщност, няхахме избор. Ако не се пазехме, с нас беше свършено.

В последните няколко години бяхме опознали доста по-добре хората около нас и това как се чувствуват. Всичко, което преди пет-шест години ни се виждаше една неспокойна игра, се превърна в много помрачно занимание, когато започнахме да го проумяваме. По същество нищо не се беше променило. Все още смятахме за най-важно – ако искахме да оцелеем – да не издаваме истинската си природа; да вървим, да приказваме и да живеем точно както останалите хора. Ние притежавахме дар – чувство, което (оплакваше се с горчивина Майкъл) би трябвало да се смята за божия благословия, но едва ли беше по-добро от проклятие. И най-големият глупак – стига да отговаряше на нормата – се чувствуваше щастлив, защото принадлежеше към обществото. Но не и ние – и затова няхахме положителни усещания – бяхме осъдени на

отрицателни усещания: да не говорим, когато ни се иска; да не използваме познанията си, за да не ни уличат – това беше живот на непрекъснати измами, недомлъвки и лъжи. Изгледите за изпълнения с отрицателни усещания период, който се простираше пред нас, измъчваше повече Майкъл, отколкото останалите. Въображението му рисуваше още неща и му даваше ясна представа какво значение щяха да имат тези притеснения в бъдеще, но не можеше да му предложи друг изход, освен нашия. Що се отнася до мене, стремежът да се справям с отрицателните усещания, за да оцелея, ме поглъщаше напълно; едва-едва започвах да осъзнавам празнотата, която оставаше поради липсата на положителни усещания. Докато растях, у мен се беше изострило главно чувството да предугаждам опасностите. И то се затвърди един следобед през лятото преди случилото се с Петра.

Годината беше лоша. И ние, и Енгъс Мортън изгубихме по три ниви. В нашата област бяха изгорени всичко тридесет и пет ниви. Процентът на отклоненията сред новородените животни напролет беше повишен – не само в нашата ферма, а навсякъде, и то главно сред едрия рогат добитък – за първи път от двадесет години. Струваше ни се, че в горите нощем дебнеха много повече диви котки с най-различна големина, отколкото дотогава. Всяка седмица изправяха някого пред съда за това, че умишлено е укрил добиви с Отклонения, или че е заколил и употребил за храна необявени Престъпления от добитъка си, и като капак на всичко, на три пъти вдигаха областта в тревога поради въоръжени нападения на Оградните жители. Точно след като бяха отменили последната тревога, попаднах на стария Джейкъб, който си мърмореше, докато прехвърляше тор в двора.

– Какво има? – попитах аз, като се поспрях до него. Той заби вилата в тора и облегна ръка на дръжката.

Откакто го помнех, беше все старец, прехвърлящ тор, затова не можех да си представя, че може да е бил или че ще бъде нещо друго. Обърна към мене сбръчканото си лице, почти скрито от бялата коса и брадата, заради които винаги ми приличаше на пророк Илия.

– Боба – каза той. – Проклетия ми боб не го бива. Така беше с картофите, после с доматиите, със салатите, а сега и с проклетия боб. Не помня такава година. С другите ми се беше случвало, но кой е чувал някога боб да е бил подлаган на Изпитанието?

– Сигурен ли си? – попитах аз.

– Разбира се. Какво си мислиш, че човек на моята възраст не знае как изглежда истинският боб ли?

Той ме погледна сърдито през белия облак на косата си.

– Да, годината наистина е лоша – съгласих се аз.

– Лоша и направо съсипваща. Седмици труд отидоха в огъня; прасетата, овцете и кравите се тъпчеха с добра храна, а създадоха уроди. Мъжете ходят да дебнат Оградните жители, и човек не може да си върши работата, защото трябва да върши първо тяхната. Дори моята градинка е поставена на Изпитание, и то още как. Лоша година. Прав си. Мисля, че ще става още по-зле. Той поклати глава. – Да, ще става още по-зле – повтори той с мрачно задоволство.

– А защо? – попитах аз.

– Това е божие наказание – каза ми той. – Те го заслужават. Безнравствени и безпринципни са. Погледни младия Тед Норбът – отсъди-ха му само дребна глоба, защото укри десет прасенца и докато го хванат, беше изял вече осем. Само това стига баща му да се обърне в гроба. Ами че ако старият бе направил нещо такова – не че би го направил изобщо, – но ако го беше направил, знаеш ли какво щеше да му се случи?

Аз поклатих отрицателно глава.

– Щеше да бъде публично опозорен в неделя, да му наложат седмично наказание и да вземат десетък от реколтата му – каза ми Джейкъб уверено. – По тези причини тогава нямаше много хора, които да си позволяват такива работи, но сега! Много ги засяга, че плащат някаква дребна глоба – и старецът плю с отвращение върху тора. – Навсякъде е едно и също. Разпуснали са се, развратили са се, само празни приказки се чуват. В днешно време това се вижда навсякъде. Но не можеш излъга Господа. Безпътните ни докараха ново Изпитание – тази година е само началото. Доволен съм, че съм стар и най-вероятно няма да видя края. Но Изпитанието идва, помни ми думите... Държавните правилници се готвят от разни мекушави сополанковци и бърборковци на изток. Там е бедата. От разни превзети политици и църковници, които би трябвало да са наясно; от хора, които никога не са живели в гранична област, които нямат представа от нея, може и през живота си да не са виждали мутант – седят си там и година след година пренебрегват божиите закони, защото смятат, че разбират повече от него. Нищо чудно, че Бог ни изпраща такива години като предупреждение – но проумяват ли те предупреждението, вземат ли го под внимание? – и Джейкъб отново плю, после продължи:

– А как си представят, че югозападните краища са станали безопасни и цивилизовани за божиите чада? Как смятат, че са били

контролирани мутантите, а законите на Чистотата – установявани? Съвсем не с разни смешни глобички, които човек може да плаща всяка седмица, без да му прави впечатление. Всичко е постигнато като се е спазвал законът и всеки нарушител е бил наказван истински – за да разбере, че е наказан. Когато баща ми е бил млад, всяка жена, родила дете, което не е достоверно подобие, е била пребивана с камшик. Ако раждала до три отклонения, била лишавана от удостоверение, обявявана извън закона и продавана. Това карало хората да следят за чистотата и да са набожни. Баща ми смяташе, че затова мутантите са били толкова малко, а когато се раждал мутант, изгаряли го като другите отклонения.

– Изгаряли го! – възкликнах аз.

Той ме погледна.

– А не е ли това начинът, по който се пречистваме от отклоненията? – избухна той сърдито.

– Да – съгласих се аз, – но само с растенията и животните...

– Най-лоши са човешките отклонения – сопна се той. – С тях Дяволът се подиграва на истинското подобие. Ясно, че трябва да ги изгаряме както някога. Какво обаче става? Глезльовците в Райго, които никога не са се разправяли с мутанти, казват: „Макар че това не са човешки същества, те изглеждат почти човешки, ето защо унищожаването им може да се смята за убийство или екзекуция, а това тревожи умовете“. И заради няколко глупака, на които не достига решителност и вяра, създадох нови закони за отклоненията, които били получовеци. Не бивало да се пречистваме от тях, трябвало да ги оставяме да живеят или да умрат от естествена смърт. Трябвало да ги обявяваме извън закона и да ги прогонваме в Оградата – или, ако са деца, да ги захвърляме там на произвола на съдбата – предполага се, че това е по-милосърдно! Добре че Правителството поне прояви достатъчно разум: не им разрешава да се размножават и следи за това – но съм готов да се хвана на бас, че има някоя партия и против тази мярка. И какво става? Все повече се увеличават Оградните жители, а това означава, че правят по-чести и по-масови нападения, че губим пари и време, за да ги отблъскваме. Че губим всичко заради някакви си превзети политици, които се страхуват да издадат заповед. Що за поведение е това да казваш „Проклет да е Мутантът“, а после да се отнасяш към него почти като към брат?

– Но мутантът не е виновен за... – започнах аз.

– Не е виновен ли! – присмя ми се старецът. – Виновен ли е тигърът, че е тигър? Но ние го убиваме. Не можем да си позволим да го оставим жив. В „Покаянията“ се казва, че трябва да пречистваме божието

паство с огън, но загубеното Правителство не намира това за достатъчно добро средство. Ех, да можеха да се върнат старите времена, когато човек си изпълняваше дълга и пазеше живота си чист. А сега направо сме тръгнали към ново Изпитание. – И Джейкъб продължи да мърмори. Приличаше ми на разгневен съдбовен пророк от Древността.

– Непрекъснато укриват... и никога няма да спрат, защото не са получили хубав урок; жените раждат Осквернения, а после отиват на черква и казват, че съжالياват и че това няма да се повтори; великанските коне на Енгъс Мортън все още са тук – една „официално одобрена“ подигравка със законите на Чистотата; дяволският инспектор гледа да си запази службата и да не обиди ония в Райго – а после се чудим защо някоя година реколтата е прокълнатата...

Той продължи да мърмори и да плюе с отвращение – един бълващ отрова стар пуританин...

Попитах чичо Ексъл дали са много хората, които се чувствуват така, както казваше старият Джейкъб. Чичо ми замислено поглади брадичката си.

– Да... Много от по-старите хора. Те все още смятат, че са лично отговорни – както е било, преди да има инспектори. Така мислят и някои на средна възраст, но повечето от тях нямат нищо против сегашното положение. Не се придържат към правилата така, както родителите им. Не смятат, че има някакво значение точно какво се прави, след като на мутантите е забранено да се размножават и нещата вървят добре; ако обаче има няколко последователни нестабилни години като тази, не съм сигурен дали ще приемат всичко тихо и кротко.

– А защо процентът на отклоненията внезапно се увеличава през някои години? – попитах аз.

Той поклати глава.

– Не зная... Казват, че зависело от времето. Ако зимата е лоша, с виелици от югозапад, процентът на отклоненията нараства – но не през следващия сезон, а през по-следващия. Казват, че така се пренася нещо от Злите земи. Никой не знае какво, но изглежда имат право. Старите хора виждат в това предупреждение, напомняне за Изпитанието, което ни е изпратено, за да ни насочва в правия път, и вдигат голям шум. И следващата година ще бъде лоша. Тогава хората ще се вслушват повече в думите им. И ще почнат с четири очи да търсят изкупителни жертви.

Той спря да приказва и ме изгледа дълго и замислено.

Разбрах намека му и го предадох, на останалите. Така и излезе – следващият сезон беше почти толкова прокълнат, колкото и предишния;

появи се тенденция да търсят изкупителни жертви. Отношението на обществото към укриването на отклонения бе забележимо по-непримиримо, отколкото предишното лято; това увеличи притеснението ни, което и без това изпитвахме от историята с Петра.

В продължение на седмица след случая на реката следяхме с удвояно внимание дали няма да ни намекнат, че ни подозират. Но не открихме нищо. Явно бяха решили, че двамата с Роузалинд, макар и на различни места, бяхме чули викове за помощ, които положително са прозвучали съвсем слабо в далечината. Отново можехме да се успокоим – но не за дълго. Измина само месец и се появи нов източник на лоши предчувствия. Ан съобщи, че ще се омъжва...

10

Макар че самата Ан ни съобщи това, направи го малко предизвикателно.

Отначало не обърнахме особено внимание. Трудно ни беше да повярваме, не ни се искаше да повярваме, че тя не се шегува. Първо, ставаше въпрос за Алан Ървин – същия Алан, с когото се бях сбил на речния бряг и който беше донесъл за Соуфи. Родителите на Ан имаха хубава ферма, почти толкова голяма, колкото Уокнак, а Алан беше ковашки син и се предполагаше, че като му дойде времето, самият той ще стане ковач. Телосложението му подходеше за това – беше висок здравеняк, но това като че ли изчерпваше всичко. Положително Анините родители крояха по-добри планове за нея – затова почти не очаквахме да излезе нещо от всичко това.

Но грешахме. По някакъв начин Ан бе склонила родителите си и годежът бе официално признат. Тогава вече се изплашихме. Изведнъж се видяхме принудени да обмислим някои от възможните усложнения и колкото и млади да бяхме, открихме достатъчно, които да ни разтревожат. Първият, който постави въпроса на Ан, беше Майкъл.

– Не бива да го правиш, Ан. Заради себе си – каза ѝ той. – Все едно, че за цял живот се свързваш с осакатен човек. Помисли си, Ан, наистина си помисли какво означава това.

Тя го нападна ядосано:

– Не съм глупачка. Вече съм помислила. Мислила съм повече от вас. Аз съм жена – имам право да се омъжа и да родя деца. Вие сте само трима, а ние сме пет. Да не искате да кажете, че две от нас никога няма да се омъжат? Никога няма да имат свой живот и свой дом? А ако не искате да кажете това, значи две от нас трябва да се омъжат за нормални хора. Обичам Алан и имам намерение да се омъжа за него. Трябва да ми бъдете благодарни. Това ще опрости нещата за останалите.

– Не е сигурно – опита се да спори Майкъл. – Не може да сме единствените. Трябва да има и други като нас – извън нашия обхват, далече. Ако изчакаме малко...

– Защо да чакам? Това може да продължи с години, вечно. Намерила съм Алан, а вие ме карате да пропилявам годините си в очакване на някой, който може никога да не се появи, а ако се появи, да излезе, че го мразя. Искате да се откажа от Алан и да рискувам да изгубя всичко.

Нямам такива намерения. Не по мое желание сме такива, каквито сме, но аз имам не по-малко право от всеки друг да получа от живота всичко, което мога. Няма да ми бъде лесно – но мислите ли, че ще ми бъде по-лесно от година на година да живея както сега? На никого от нас няма да му бъде лесно, но няма и да ни стане по-хубаво, ако две от нас се откажат от всяка надежда за любов и разбирателство. Три от нас могат да се омъжат за трима от вас. А какво ще се случи с другите две? С двете, които останат излишни? Няма да принадлежат никъде. Наистина ли смятате, че трябва да им бъде отнето всичко?... Не аз, а ти не си помислил, Майкъл; ти, както и другите. Аз наистина зная какво възнамерявам да направя, а вие, останалите, не знаете какво възнамерявате, защото не сте влюбени – освен Дейвид и Роузалинд – затова нямате представа какво е това.

Последното отчасти беше вярно – но макар че не си представяхме всички проблеми, преди те да изникнат, поне съзнавахме добре тези, които непрекъснато ни съпътствуваха, а от тях най-главният беше, че се налагаше да прекъсваме връзката си, да водим през цялото време – като буквално се задушаваме – един непълноценен живот със семействата си. Едно от нещата, които очаквахме с нетърпение, беше след време да изпитаме облекчение от този товар и въпреки че не си представяхме особено ясно как ще постигнем това, всички добре разбирахме, че една женитба с нормален човек след много кратко време щеше да стане съвсем непоносима. И без това положението ни в сегашните ни домове беше достатъчно лошо, а да ни се наложеше да направим свой близък човек, който не създава мисловни образи, не ни изглеждаше възможно. Преди всичко всеки от нас щеше да продължава да има повече общо с останалите и да се разбира повече с тях, отколкото е нормалния, с когото се е свързал. Това щеше да бъде не брак, а жалко подобие – съпрузите щяха да се чувствуват разделени от нещо по-голямо, отколкото различен език, което единият винаги щеше да крие от другия. Непрекъснатата липса на сигурност и доверие щеше да се превърне в цяло нещастие; единствените изгледи бяха човек да прекара целия си живот нащрек, да не се изпусне, а вече ни беше пределно ясно, че е неизбежно да се изпуснеш понякога.

В сравнение с хората, които познавахме чрез мисловните образи, останалите ни изглеждаха глупави, ужасно половинчато развити; струва ми се, че „нормалните“, които никога не могат да споделят мислите си, не могат изобщо да разберат доколко ние сме едно цяло. Какво могат да предложат те в замяна на съвместното мислене, за да успеят два разума

да постигнат това, което е непостижимо за всеки поотделно? На нас не ни се налага да се лутаме сред несъвършенството на думите; трудно ни е да се преструваме или да лъжем, дори ако ни се иска; от друга страна, почти невъзможно ни е да се разберем погрешно. Какво хубаво може да се крие тогава за който и да е от нас, ако се свърже тясно с някой полуумен „нормален“, който в най-добрия случай може умно да се досети за чувствата или мислите на другия?

Това не носи нищо, освен продължително нещастие и чувство на безсилие – и, рано или късно, фаталната неволна грешка – или пък натрупване на малки грешки, които постепенно ще породят подозрение...

Ан знаеше всичко това не по-зле от нас, но сега се преструваше, че го смята за маловажно. Започна да подчертава разликата си с нас като предизвикателно отказваше да се свързва, макар че не разбирахме дали се изключва напълно, или продължава да слуша, без да взема участие. Предполагаме, че по-скоро прави първото, но тъй като не бяхме сигурни, нямаше как дори да обсъждаме какво трябва да предприемем, ако изобщо предприемехме нещо. Може би нямаше начин да решим въпроса направо. Аз самият не можех да го измисля. И Роузалинд се затрудняваше.

Роузалинд се беше превърнала във висока, стройна млада жена. Бе хубава – не можеше да откъснеш поглед от лицето ѝ; походката и държанието ѝ също бяха привлекателни. Няколко млади мъже бяха усетили тази привлекателност и се навъртаха около нея. Тя се държеше любезно с тях – и толкова. Справяше се с всичко, беше решителна, уверена в себе си; по всяка вероятност тя им вдъхваше страхопочитание, защото след време те прехвърляха вниманието си другаде. Тя не си позволяваше близки отношения с никого от тях. Най-вероятно точно по тази причина беше по-изненадана от другите, когато Ан съобщи какво се кани да направи.

Срещяхме се тайно понякога, но само рядко, за да бъде безопасно. Мисля, че никой от останалите не предполагаше, че между нас има нещо. Когато успяхме да се срещнем, любовта ни представляваше един откраднат нещастен миг; тъжно си мислехме дали някога ще дойде време, когато да не се налага да се крием. Историята с Ан сякаш направи положението ни още по-окаяно. Свързането с някой нормален, дори с най-милиия и най-добрия човек между тях, беше немислимо и за двамата ни.

Можех да се обърна за съвет единствено към чичо Ексъл. Той знаеше, както и всички, за предстоящата женитба, но едва сега научи, че Ан

е една от нас, и посрещна мрачно тази вест. След като поразмисли, поклати глава:

– Не. Няма да я бъде, Дейви. Прав си. През последните пет-шест години ми стана ясно, че такова нещо е невъзможно, но някак се надявах, че няма да стигнете до това. Сигурно сте единодушно против, щом ми го казваш?

Кимнах.

– Тя не пожела да ни послуша. А сега стигна и по-далече: не иска да се свързва с нас. Казва, че с това е свършено. Че винаги е изпитвала желание да не се различава от нормалните, а сега вече има възможност да бъде като тях. За първи път истински се скарахме. Накрая тя каза, че сме ѝ противни, че ѝ е противна дори мисълта, че изобщо съществуваме – но е ясно, че не е точно така. Всъщност тя толкова много се нуждае от Алан, че е решила твърдо да не позволява на нищо да ѝ попречи, за да го спечели. Досега не бях срещал човек, който толкова много да се нуждае от някого. Тя направо се е ожесточила, като сляпа е, изобщо не я е грижа какво ще стане по-нататък. Не виждам какво можем да направим.

– А вие смятате, че не е възможно тя да заживее като нормалните, да се освободи изцяло от всичко станало? Че ще ѝ бъде много трудно, така ли? – попита чичо Ексъл.

– Мислили сме за това, разбира се – отвърнах аз. – Тя може да откаже да отговаря на сигналите ни. И сега го прави – все едно някой да отказва да разговаря, но да продължи все така... Все едно да даде обет за мълчание до края на живота си. Искам да кажа, тя не може да се насили и просто да забрави, за да стане нормална. Не вярваме, че това е възможно. Майкъл ѝ каза, че това е все едно човек да си въобразява, че е еднорък, защото човекът, за когото иска да се ожени, е също еднорък. Нищо няма да излезе, това не може да продължи дълго.

Известно време чичо Ексъл потъна в размисъл.

– Сигурни сте, че е луда по този Алан? Че направо е загубила здравия си разум, искам да кажа? – попита той.

– Направо не е на себе си. Дори не може да мисли логично – отвърнах аз. – Преди да спре да ни отговаря, мисловните ѝ образи бяха направо объркани.

Чичо Ексъл отново поклати неодоорително глава.

– Когато жените решат да се омъжат, харесва им да си въобразяват, че са влюбени, смятат, че това е оправдание, което им помага да се уважават – забеляза той. – Нищо лошо няма в това, повечето от тях после наистина се нуждаят от илюзиите, които са успели да поддържат. Но

жена, която е наистина влюбена, е нещо съвсем друго. Тя живее в свят, където всички стари представи са променени. Не забелязва нищо около себе си, целта ѝ е една единствена, на нея почти не може да се разчита. Готова е да пожертвува всичко, включително и себе си, на единствената си преданост. За нея това е напълно логично, за всеки друг – изглежда почти безумие, обществено опасно явление. А когато прибавим и чувство на вина, което трябва да се превъзмогне, а може би дори и да се изкупи, всичко без съмнение става опасно за тези... – той спря и помълча известно време, докато размишляваше. После добави: – Това е твърде опасно, Дейви. Угризения на съвестта... отричане... саможертва... желание за пречистване – всичко се стоварва отгоре ѝ. Усещането за товар, нуждата от помощ, от някой, с когото да го сподели... Рано или късно, Дейви, рано или късно, боя се, че...

И аз мислех така.

– Но можем ли да направим нещо? – повторно попитах с нещастен глас аз.

Той ме изгледа невесело и продължително.

– А не е ли оправдано да стигнете до крайност? Един от вас е тръгнал по път, който заплашва живота и на осмината. Не съвсем предназначено, може би, но това не омаловажава случилото си. Дори ако възнамерява да ви остане вярна, тя преднамерено подлага на риск всички вас, заради собствените си цели: достатъчно е само да каже няколко думи насън. Има ли тя моралното право да създава една непрекъснато висяща заплаха над главите на седем души, само защото иска да живее с този човек?

Поколебах се какво да отговоря.

– Да, от тази гледна точка... – започнах аз.

– Друга гледна точка няма. Има ли Ан това право?

– Направихме всичко възможно, за да я разубедим – неуспешно се опитах да избягна отговора.

– И се провалихте. А сега какво? Готвите се да си стоите под заплахата, без да знаете кой ден точно Ан ще се пречупи, и ще издаде всички ви?

– Не зная – отговорих аз.

Нищо повече не можах да добавя.

– Виж какво – каза чичо Ексъл. – Някога познавах един човек, останал с още моряци в една лодка на произвола на вълните, след като корабът им изгорял. Храната им не била много, а вода почти нямали. Един започнал да пие морска вода и подлудял. Опитал се да потопи лодката,

за да могат всички заедно да се удавят. Превърнал се в заплаха за другите. Накрая те се принудили да го хвърлят зад борда – като последствие малкото храна и водата стигнали на останалите трима, докато видели земя. Ако не го бяха направили, той и без това е щял да умре, а най-вероятно е да бяха умрели и те.

Поклатих глава.

– Не – казах решително. – Не можем да го направим.

Чичо Ексъл ме гледаше все така настойчиво.

– Този свят не е хубавичко удобно място за никого, особено за хората, които се различават. Може би в крайна сметка вие не сте от тези, които оцеляват – каза той.

– Не е там работата – отвърнах. – Ако ставаше дума за Алан и това да го хвърлим зад борда решаваше въпроса, щяхме да го направим. Но ти имаш предвид Ан, затова не можем – не защото е момиче, все ни е едно – просто не можем да го направим. Прекалено близки сме помежду си. Много по-близък съм с нея и с другите, отколкото със собствените си сестри. Трудно ми е да ти го обясня...

Спрях и се помъчих да измисля начин, по който да му покажа какво значехме ние един за друг. Изглежда не можех да го изразя ясно с думи. Затова продължих не особено успешно:

– Това няма да е просто убийство, чичо Ексъл. Ще бъде нещо още по-лошо – все едно, че сме унищожили част от себе си завинаги... Не можем да го направим.

– Другата възможност е над главите ви вечно да виси меч – каза той.

– Зная – съгласих се тъжно. – Но не е това начинът. Меч, който да е в самите нас, е нещо още по-лошо.

...Не можех дори да разговарям с другите за подобно решение от страх, че Ан може да улови мислите ни, но знаех със сигурност каква щеше да бъде тяхната присъда. Знаех също, че чичо Ексъл беше предложил единственото практично решение, а това, че бе неизпълнимо, означаваше да признаем, че сме безсилни.

Ан вече изобщо не предаваше мисли, не можехме да я уловим, но дали проявяваше достатъчно силна воля и да не приема, все още оставаше неясно. От Рейчъл – сестра ѝ – научихме, че вече отговаряла само на казаното с думи и се мъчела всячески да си внушава, че е нормална във всяко едно отношение; но това не ни даваше достатъчна увереност да разменяме мисли свободно.

И през последвалите седмици Ан се държеше все така, затова почти

повярвахме, че е успяла да подтисне различието си и да се превърне в нормален човек. Денят на сватбата дойде без всякакви произшествия, и двамата с Алан се преместиха в къщата, която нейният баща им предостави в края на имението. Тук-таме подхвърляха, че не е било разумно да се омъжва за човек с по-ниско положение, но иначе не обсъждаха въпроса.

През следващите няколко месеца не чухме почти нищо за нея. Тя не приемаше с готовност сестра си на гости, сякаш се мъчеше да прекъсне дори тази последна връзка с нас. Можахме само да се надяваме, че Ан е постигнала своето и е по-щастлива, отколкото предполагаме.

Едно от последствията на всичко това беше, че що се отнася до Роузалинд и мене, трябваше по-внимателно да разгледаме собствените си затруднения. Кога точно разбрахме, че искаме да се оженим, никой от двамата ни не си спомняше. Беше като нещо предопределено, дотолкова в унисон с природните закони и със собствените ни желания, че сякаш винаги го бяхме знаели. Изгледите за това бяха радвали мислите ни още преди да го признаем пред самите себе си. Струваше ми се немислимо да стане другояче, защото, когато двама души са израсли с взаимни мисли – в близост, каквато беше нашата, – при това са се сближили още повече поради усещането, че са заобиколени от враждебност, те чувствуват нужда един от друг още преди да осъзнаят, че са се влюбили.

А когато разберат, че са влюбени един в друг, внезапно откриват, че има някои неща, по които те изобщо не се различават от нормалните... При това срещат същите затруднения, каквито имат всички...

Враждата между нашите семейства, която за пръв път се беше проявила открито при случая с великанските коне, вече продължаваше години наред. Баща ми и чичо ми Енгъс (който ни беше непряк роднина по майчина линия) – бащата на Роузалинд, водеха вече истинска война. В усилията си да се изравнят по точки, всеки наблюдаваше като ястреб земята на другия, за да открие и най-малкото Отклонение или Престъпление; и за двамата се знаеше, че от известно време възнаграждават онзи, който им донася за нещо нередно върху територията на другия.

Баща ми, в стремежа си да задържи едно по-високо равнище на чистота, отколкото Енгъс, беше направил значителни лични жертви. Например, независимо, че самият той много обичаше домати, бе престанал изобщо да отглежда неустойчивите растения от семейство solonaseae – вече купувахме и домати, и картофите. В черния списък като податливи бяха включени и някои други видове – с цената на неудобства и разходи. Но макар положението да беше такова, че и в двете

ферми се поддържаше висок процент на нормални добиви, това изобщо не спомагаше за добросъседски отношения.

Пределно ясно беше, че и двете страни щяха да се борят на живот и смърт против сродяването.

И за двама ни положението щеше да се затруднява. Майката на Роузалинд вече се беше опитвала да я сгодява, а аз бях забелязал как майка ми измерва момичетата с изпитателен поглед, макар все още без удовлетворение.

Бяхме сигурни, че засега никоя страна нямаше представа за отношенията ни. Единственото общуване между Стормови и Мортънови се състоеше от жлъчни подмятания и единственото място, където можеха да ги видят под един покрив, беше черквата. Роузалинд и аз се срещаме много рядко и потайно.

В момента бяхме в задънена улица – изглеждаше като безкрайно дълга задънена улица, освен ако не направехме нещо, за да променим положението. Съществуваше начин, и ако бяхме сигурни, че гневът на Енгъс нямаше да приеме образа на ловна пушка в деня на сватбата, щяхме да го направим; но нищо не ни уверяваше в обратното. Толкова силно беше съпротивлението на чичо ми срещу цялото ни семейство, че двамата с Роузалинд смятахме, че е напълно вероятно да си намери повод и наистина да използва пушката. Освен това бяхме сигурни, че дори по принуда да спазеха благоприятието, след това и двамата щяхме да бъдем отлъчени от семействата си.

Обсъждахме и обмисляхме надълго и нашироко какъв мирен начин може да се намери за разрешаване на спора, но дори след като измина половин година от сватбата на Ан, не бяхме напреднали в решението.

Що се отнася до остналите от групата, открихме, че за шестте месеца първоначалният страх беше изгубил силата си. Това не значи, че се бяхме успокоили вътрешно – още откакто разбрахме, че сме различни, това не ни се беше случвало; но нямаше как да не свикнем със съществуване, криещо заплаха, а премина ли веднъж критичният момент заради Ан, свикнахме и със съществуване, криещо малко по-голяма заплаха.

И изведнъж една неделя на здрачаване намериха Алан убит на горския път, водещ към къщата им, застрелян със стрела в гърба.

...Научихме за случилото се от Рейчъл и слушахме разтревожени, докато тя се опитваше да се свърже със сестра си. Рейчъл се съсредоточи възможно най-добре, но без последствие. Разумът на Ан продължаваше да е затворен за нас така, както и през последните осем месеца. Дори в нещастieto си тя не предаваше нищо.

– Ще отида да я видя – каза ни Рейчъл. – Не бива да остава сама.

Прекарахме в очакване повече от час. После Рейчъл се свърза с нас. Беше много объркана.

– Не иска да ме види. Не ме пуска да вляза. Пуснала е някой от съседите, но мене не ме иска. Изкрещя ми да се махам.

– Сигурно си мисли, че го е направил някой от нас – каза в отговор Майкъл. – Така ли е наистина, знаете ли нещо за това?

Един след друг ние разпалено отказвахме.

– Трябва да я накараме да престане да си го мисли – реши Майкъл.

– Не бива да продължава да си го въобразява. Опитайте се да се свържете с нея.

Всички се опитахме. Нямахме никакъв отговор.

– Лоша работа – призна Майкъл. – Рейчъл, по някакъв начин трябва да ѝ предадеш бележка – добави той. – Съчини я внимателно, така че тя да разбере, че нямаме нищо общо с тази работа, а за друг да не е ясно за какво става дума.

– Добре, ще се опитам – съгласи се неуверено Рейчъл.

Измина още един час и тя отново се обади.

– Не стана. Дадох бележката на жената, която е там, и чаках. Жената се върна и каза, че Ан скъсала бележката, без да я прочете. Сега майка ми е вътре, опитва се да я убеди да си дойде у дома.

На това Майкъл не отговори веднага. След малко ни посъветва:

– Най-добре е да се приготвим. Всички трябва да бъдете готови за бягство при нужда – но без да будите подозрение. Рейчъл, продължвай да се опитваш да научиш още подробности и веднага ни обади, ако се случи нещо.

Не знаех какво е най-добре да направя. Петра вече си беше легнала и не можех да я вдигна, без да ме забележат. Пък и не бях убеден, че е необходимо. Положително не можеше да бъде заподозряна – дори и от Ан, – че е взела участие в убийството на Алан. Можеха само да предполагат, че е една от нас, затова единственото, което направих, беше да нахвърлям мислено груб план и да се надявам, че ще получим предупреждение достатъчно рано, за да се измъкнем и двамата.

Преди Рейчъл отново да се обади, къщата беше потънала в сън.

– Ние с мама си отиваме у дома – каза ни тя. – Ан отпрати всички и сега е сама. Мама искала да остане, но Ан е в истерия не е на себе си. Насила ги накарала да си вървят. Бояли се, че ако настояват, ще стане по-лошо. Казала на мама, че знае кой е виновен за смъртта на Алан, обаче не споменала имена.

– Мислиш ли, че е имала предвид нас? В края на краищата, възможно е Алан да се е скарал сериозно с някого, а ние да не знаем – подхвърли Майкъл.

Рейчъл никак не беше сигурна в това.

– Ако беше нещо такова, щеше да ме пусне да вляза. Нямахме да ми крещи да се махам – подчерта тя. – Ще отида при нея рано сутринта, да видя дали не е променила решението си.

Засега трябваше да се задоволим с това. Можехме да се поотпуснем поне за няколко часа.

По-късно Рейчъл ни разказа какво се случило на сутринта.

Станала един час след зазоряване и извървяла пътя през полето до къщата на Ан. Когато стигнала там, поколебала се малко, защото не ѝ се искало да се изправи пред същата вероятност да бъде отблъсната с кръсци, както било предния ден. Но нямало смисъл само да стои и да гледа къщата, затова събрала смелост и потропала с чукалото. Звукът отекнал в къщата и тя зачакала. Никой не отворил.

Тя отново почукала, този път по-решително. Отново никой не отговорил.

Рейчъл се уплашила. Заудряла силно с чукалото и се слушвала. После бавно, с лошо предчувствие, махнала ръката си от чукалото и отишла до къщата на съседката, която била с Ан предния ден.

Взели цепеница от струпаните на куп дърва и счупили един прозорец, после се покатерили през него. Намерили Ан на горния етаж в спалнята, обесена на една греда.

Свалили я и я положили на леглото. Били закъснели с няколко часа, за да ѝ окажат помощ. Съседката я покрила с чаршаф.

Всичко това изглеждало на Рейчъл като сън. Била съвсем замаяна. Съседката я подкрепила, за да я изведе.

Като излизали, жената видяла сгънат лист хартия върху масата, и го взела.

– Сигурно това е за тебе или за родителите ти – каза тя и го сложила в ръката на Рейчъл.

Рейчъл го погледнала с неразбиране, като прочела надписа от вътрешната страна.

– Но това не е... – започнала тя машинално.

После се усетила и се престорила, че се вглежда по-внимателно, защото разбрала, че жената е неграмотна.

– А, да, ще им го предам – каза тя и пхнала в пазвата си писмото, което не било адресирано нито до нея, нито до родителите ѝ, а до

инспектора.

Мъжът на съседката я докарал у дома. Тя съобщила на родителите си. После, като останала сама в стаята си – където живеела заедно с Ан преди сватбата, прочела написаното.

То донасяло за всички ни, включително и за Рейчъл, дори и за Петра. Обвинявало ни, че колективно сме замислили убийството на Алан, а един от нас – неизвестно кой – го е извършил.

Рейчъл прочела писмото два пъти, след което внимателно го изгорила.

След ден-два напрежението за останалите от нас спадна. Самоубийството на Ан беше трагедия, но не намираха нищо тайнствено в него: една млада жена, бременна с първото си дете, изгубила съпруга си при подобни обстоятелства, бе излязла извън релси поради мъчителните преживявания – последствието беше печално, но разбираемо.

А смъртта на Алан не можа да бъде приписана на никого и остана загадка както за нас, така и за всички.

Разследванията установиха, че няколко души му имали зъб, но ничия причина не беше достатъчно значителна за извършване на убийство, а и всички заподозрени убедително посочиха къде са били по времето, когато се предполагаеше, че е бил убит Алан.

Старият Уйлям Тей установи, че стрелата е била направена от него – но той правеше почти всички стрели в областта. Не беше специално правена, нямаше никакви отличителни знаци – просто една обикновена ловна стрела, купища такива стрели има във всяка къща. Хората, разбира се, злословеха и обсъждаха. Отнякъде се появи слух, че Ан не била толкова вярна съпруга, колкото се предполагало и че през последните няколко седмици сякаш се бояла от мъжа си. За голямо притеснение на родителите ѝ той прерасна в мълвата, че тя сама пуснала стрелата, а после се самоубила, понеже имала угризения на съвестта, или се страхувала да не я хванат. Но и това замря, след като не можаха да открият някаква сериозна причина. След няколко седмици си намериха други теми за размисъл. Отписаха тайната като неразгадаема – можело да бъде и нещастен случай, който самоубилата се не бе посмяла да сподели.

Отваряхме си широко ушите за всякакви намеци или предположения, които можеха да привлекат вниманието към нас, но нямаше нищо; интересът намаляваше и накрая се успокоихме.

Но макар че изпитвахме по-малко тревога, отколкото в продължение почти на година в последно време, останаха скрити последствия – чувството, че сме получили предупреждение; изостреното усещане, че

сме разделени, че сигурността на всички е в ръцете на всеки поотделно.

Мъчно ни беше за Ан, но тъгата ни се притъпяваше от мисълта, че още преди това я бяхме изгубили; единствено Майкъл изглежда не смяташе, че тревогата е намаляла. Той каза:

– Един от нас не можа да издържи...

Пролетното инспектиране тази година беше благоприятно. Само две ниви от цялата област бяха записани за пречистване от първа степен, но нито една от тях не принадлежеше на баща ми или на чичо ми Енгъс. Двете предишни години бяха толкова лоши, че хората, които се поколебаха през първата да унищожат добитъка със склонности да създава потомство с отклонения, бяха убили тези животни през втората година; поради това като резултат процентът на чистотата се увеличи. Нещо повече – окуражителната насока продължаваше да се спазва. Това промени хората – държаха се приятелски, бяха радостни. В края на май доста хора се обзалагаха, че цифрите на отклонението ще бъдат рекордно ниски. Дори старият Джейкъб трябваше да признае, че времето на божие недоволство временно е отложено. „Милостив е бог“, казваше Джейкъб малко неодобрително. „Дава им последна възможност. Да се надяваме, че ще променят навиците си, иначе всички ще пострадаме до година. Пък и тази година не е изтекла – може и да се явят отклонения.“

Нямаше обаче признаци за промяна. По-късните зеленчуци показваха почти същия висок процент на чистота, както и посевите. И времето беше хубаво, обещаващо добра реколта; инспекторът през повечето време си седеше тихо в кабинета и хората почти го обикнаха.

За нашето семейство, както и за всички останали, това бе спокойно, макар и усилено лято и сигурно щеше да продължава да е така, ако не беше Петра.

Един ден в началото на юни, явно завладяна от приключенски дух, тя извърши две неща, които знаеше, че са забранени. Първо, въпреки че нямаше никой с нея, тя яхнала понито си и излязла извън нашите земи; второ, не й стигнало полето, та беше отишла да изследва гората.

Както вече казах, горите около Уокнак се смятат относително безопасни, но не бива да се разчита на това. Дивите котки рядко нападат, освен ако не им остава друго, иначе предпочитат да избягат. Независимо от това не е разумно да се ходи в гората без всякакво оръжие, защото е възможно и по-големи зверове да са се промъкнали през растителността, която започва от Оградата, да са пресекли някъде Дивите области и след това да са се прокрадвали от една гориста местност в друга.

Повикът на Петра ме настигна така внезапно и неочаквано, както и преди. Макар че в него не се криеше насилствено и принудително

усещане за паника, както последния път, беше твърде наситен; степента на притеснение и страх беше достатъчно голяма, за да предизвика особено неудобство за приемащия образите. Освен това детето изобщо не умееше да се владее. Направо излъчи чувство, което затъмни всичко останало, подобно на голямо безформено петно.

Опитах се да си поговоря с останалите, за да им кажа, че аз ще се заема с това, но не можах да се свържа дори с Роузалинд. Трудно е да се опише полученото се замъгляване; прилича на това да не могат да те чуят поради голям шум или да се опитваш да гледаш през мъгла. А още по-лошо бе, че не предаваше картина, нито намекуваше каква е причината за повика; този начин да се описва едно усещане с общоприетите понятия на други хора често е погрешен – но може да се каже, че приличаше на безгласен вик, изразяващ протест. Просто избликнало чувство, с което Петра реагираше – без мисъл, без контрол, съмнявах се дали изобщо съзнава, че го прави. Нещо съвсем инстинктивно. Можех само да кажа, че е сигнал за опасност, и че идва от доста далече...

Изтичах от ковачницата, където работех, и грабнах пушката – тази, която винаги висеше от вътрешната страна на вратата на къщата, заредена и готова за извънредни случаи. След малко вече бях оседлал един кон, яхнах го и заминах. Едно нещо беше сигурно за повикването, освен характера му – посоката, от която идваше. Щом излязох на обраслата в зеленина пътека, забих пети в хълбоците на коня и препуснах в галоп към Западните гори.

Ако Петра беше поотслабила това мощно излъчване на тревога само за няколко минути – толкова, колкото останалите от нас да се свържат – последствията щяха да бъдат съвсем други; всъщност, можеше и да няма никакви последствия. Но тя не го направи. Предаваше настойчиво, като плътен екран, и на човек не му оставаше друго, освен да се втурне към източника, колкото се може по-бързо.

На места си пробивах път трудно. По едно време паднах и изгубих много време, докато уловя отново коня. На едно място в гората почвата беше по-твърда; пътеката – чиста, често използвана, и съкращаваше доста път. Препуснах по нея, докато открих, че съм се отклонил. Храсалаците бяха прекалено гъсти, за да мога да пресека направо, затова обърнах коня и започнах да търся друга пътека в нужната ми посока. Посоката поне ми беше ясна – Петра нито за миг не се спря. Накрая намерих една тясна пътечка, обрасла и криволичеща, с надвиснали отгоре клони, и трябваше да се навеждам, когато конят си пробиваше път, но затова пък беше в нужната посока. Накрая гъсталаците понамаляха и

можех да избирам къде да вървя. Четвърт миля по-нататък се промъкнах през нови храсталаци и стигнах до една открита поляна.

Отначало не забелязах Петра. Вниманието ми бе привлечено от понито й. То лежеше в по-горния край на поляната с прегризано гърло. Отгоре му, ръфашо месо от хълбока му така съсредоточено, че не забеляза приближаването ми, се бе вкопчило едно животно – най-голямото отклонение, което бях виждал.

Кожата на звяра беше червеникавокафява, изпъстрена с жълти и по-тъмно кафяви петна. Огромните му, прилични на възглавнички стъпала бяха покрити с кичури козина, на предните лапи – сплъстена от кръвта; имаше дълги, изкривени нокти. И от опашката му висеше козина и тя заприличваше от това на грамадно перо. Муцуната му беше кръгла, очите – като жълто стъкло. Имаше раздалечени клепнали уши, а носът му беше почти вирнат. Покрай долната челюст се спускаха два големи кучешки зъба и тях, както и ноктите, звярът използваше, за да разкъсва понито.

Започнах да свалям пушката от гърба си. Движението привлече вниманието му. Животното обърна глава и приклепна неподвижно, вперило поглед в мене. Кръвта блестеше по долната половина на муцуната му. Навири опашка и започна да я поклаща. Дръпнах спусъка и се канех да стрелям, когато една стрела улучи звяра в гърлото. Той подскочи, изви се във въздуха и се строполи по корем, все така впил свирепо поглед в мен. Конят ми се подплаши и тръгна назад, пушката ми гръмна във въздуха, но преди звярът да скочи, улучиха го още две стрели – едната в задните крака, другата в главата. Остана за миг вцепенен, после се претърколи.

Роузалинд пристигна с коня си отдясно; все още държеше лъка в ръка. Майкъл дойде от другата страна, вече опънал нова стрела; не можеше да откъсне очи от страшното същество, докато не се увери, че е мъртво. Макар че бяхме вече толкова близко един до друг, бяхме близко и до Петра, а тя все още ни поглъщаше.

– Къде е тя? – попита с думи Роузалинд.

Огледахме се, и тогава забелязахме малката фигурка, покачена дванадесет стъпки нагоре на едно дръвче. Седеше на едно разклонение, прегърнала ствола с две ръце. Роузалинд закара коня под дървото и каза на Петра, че може да слиза. Но тя продължаваше да се държи здраво, като че ли не можеше да се пусне или да се помръдне. Слязох от коня, покатерих се на дървото и свалих Петра по-надолу, докдето Роузалинд можеше да се протегне и да я поеме. Роузалинд я постави да седне

странично на седлото пред себе си и се помъчи да я успокои, но Петра беше вперила очи в мъртвото си пони. Страданието ѝ не само че не намаля, но се увеличи.

– Трябва да спрем това – казах аз на Роузалинд. – Скоро ще докара тук и останалите.

Майкъл, уверил се, че звярът е мъртъв, дойде при нас. Погледна разтревожено Петра.

– Тя няма представа, че го прави. Това не е разумно действие, тя просто вътрешно пищи от ужас. По-добре щеше да бъде за нея, ако пишеше гласно. Като начало да я отведем, за да не вижда понито.

Преместихме се малко настрани, като заобиколихме стена от гъсталак. Майкъл заговори с Петра тихо, опитваше се да я накара да му отговори. Тя явно не разбираше и продължи да излъчва все същата неотслабваща картина на страдание.

– Дали не можем да отправим към нея едновременно един и същ мисловен модел? – попитах аз. – С успокоение и съчувствие, за да се отпусне. Готови ли сте?

Цели петнадесет секунди се мъчихме. Само за мигновение Петра спря, после отново ни заля с преживяванията си.

– Не става – каза Роузалинд и се отказа.

Тримата гледахме безпомощно Петра. Излъчваната картина малко се промени; остротата на уплахата се притъпи, но все още преобладаваха чувствата на учудване и страдание. Роузалинд протегна ръка и притисна до себе си Петра.

– Нека продължава да излъчва. Така напрежението ще спадне – каза Майкъл.

Докато я чакахме да се успокои, случи се това, от което се опасявах. Откъм дърветата се зададе Рейчъл, яхнала кон; миг по-късно от другата страна се показа едно момче също на кон. Не го бях виждал, но знаех, че трябва да е Марк. Дотогава не се бяхме събирали на група. Знаехме, че това е едно от нещата, които са опасни. Почти нямаше съмнение, че и двете момичета са някъде на път – така щеше да се състои една среща, каквато бяхме решили да не правим никога.

Забързано обяснихме с думи какво се беше случило. Настоявахме да тръгнат и да се пръснат в различни посоки, за да не ги видят заедно – и Майкъл също да върви. Роузалинд и аз щяхме да останем с Петра и да направим всичко възможно, за да я успокоим.

Тримата оцениха положението, без да спорят. След малко си тръгнаха, препускайки в различни посоки.

Продължихме да правим опити да успокоим Петра, но напразно.

Около десет минути по-късно Сали и Кетърин пристигнаха през храсталаците. И те, опънали тетивите, язدهа коне. Бяхме се надявали, че някой от другите може да ги е срещнал и предупредил, но явно не бяха минали по същите пътища.

Приблжиха, вгледани с невярващи очи в Петра. Отново обяснихме всичко с думи и ги посъветвахме да тръгват. Тъкмо се готвеха да обърнат конете, когато на поляната се появи едър човек, яхнала дореста кобила.

– Какво става тука? – попита подозрително той със заповеднически тон.

Не го познавах, но от пръв поглед не ми хареса. Задах му въпроса, който обикновено се задава на непознати. Той припряно извади вързаната си лична карта, която бе продупчена за текущата година. Установи се, че никой от двамата ни не е извън закона.

– Какво е станало? – повтори той.

Изкуших се да му отвърна да си гледа работата, но реших, че в случая е по-разумно да се държа спокойно. Обясних му, че един звяр е нападнал понито на сестра ми и че сме отговорили на виковете ѝ за помощ. Той обаче нямаше намерение да приема това за чиста монета. Изгледа ме с немигащи очи и се обърна към Сал и Кетърин.

– Така да е. А какво ви накара вас двете да бързате така насам?

– Дойдохме, естествено, защото детето викаше – каза му Сали.

– Яздех точно зад вас и не чух никакви викове.

Сали и Кетърин се спогледаха. Сали сви рамене.

– Ние чухме – каза с две думи тя. Изглежда беше дошло времето да се включат.

– А пък аз си мислех, че виковете се чуват кой знае докъде. И клетото животно – понито – също цвилеше.

Поведох го около групата храсти и му показах разкъсаното пони и мъртвия звяр. Човекът се изненада, сякаш не беше очаквал да види доказателства, но не се успокои напълно. Поиска да види картите на Роузалинд и Петра.

– Това пък защо? – попитах го на свой ред аз.

– Да не би да не знаете, че Оградните жители са пуснали шпиони? – отвърна той.

– Не знаех – казах аз. – Нима ти приличае на Оградни жители?

Той не обърна внимание на въпроса ми.

– Да, пуснали са шпиони. Има нареждане да сме нащрек. Готви се

нещо, и колкото по-далече стоите от гората, толкова по-малко вероятно е да ги срещнете преди всички останали.

Но нещо все още го караше да бъде недоволен. Обърна се, за да погледне понито, после загледа Сали.

– Изглежда ми, че понито е цвилело за последен път най-малко преди половин час. Как се насочихте точно към това място?

Зениците на Сали се разшириха.

– Цвиленето идваше от тази посока, а като се приближавахме, чухме момиченцето да пиши – обясни кротко тя.

– Много хубаво, че сте се отзовали на виковете ѝ – намесих се аз. – Щяхте да спасите живота на сестра ми, ако не се бяхме случили толкова наблизко. Слава богу, всичко свърши и тя е здрава и читава. Но страшно се е уплашила и най-добре да я заведа у дома. Благодаря и на двете, че искахте да помогнете.

Момичетата ме разбраха. Поздравиха ни, че Петра се е спасила, изригна надежда, че скоро ще се оправи от сътресението и препуснаха нататък. Човекът се задържа. Изглеждаше все още недоволен и малко озадачен. Нямахме обаче за какво да се залови. След малко изгледа трима ни продължително и изпитателно, сякаш се канеше да каже още нещо, но изведнъж размисли. Накрая повтори съвета си да стоим далече от гората и препусна по следите на двете момичета. Видяхме го как изчезва между дърветата.

– Кой е той? – попита разтревожено Роузалинд.

Казах ѝ, че името на личната му карта беше Джероум Скинър, но само толкова. Не го познавах и явно нашите имена също не означаваха кой знае какво за него. Щях да попитам Сали знае ли нещо, но излъчването на Петра все още поставяше бариера. Откъснат по такъв начин от останалите, изпитвах странното чувство, че нещо ме е оглушило и си мислех колко силно трябва да се беше стремил Ан към целта, за да може да се оттегли от нас изцяло през последните няколко месеца.

Роузалинд, все още прегърнала с една ръка Петра, бавно потегли към къщи. Взех седлото и юздата на мъртвото пони, извадих стрелите от звяра и тръгнах след Роузалинд.

Когато стигнахме, сложиха Петра да си легне. По-късно през следобед и рано вечерта от време на време картината на притеснението ѝ за момент избледняваше, но после продължаваше упорито да ни измъчва, докато към девет часа рязко замря и накрая изчезна.

– Слава богу. Заспала е най-после – обадиха се останалите.

– Кой беше този Скинър? – едновременно попитахме с тревога

Роузалинд и аз.

Сали отвърна:

– Отскоро е в този край. Баща ми го познава. Фермата му граничи с гората близо до мястото, където бяхме. Не ни провървя, че той ни забеляза – ясно е, че се е чудил защо препускаме в галоп към гората.

– Явно доста ни подозираше. Защо? – попита Роузалинд. – Да не би да знае нещо за мисловните образи? Не смятах, че някои от нормалните се досещат.

– Самият той не може да излъчва, нито да приема. Правих усилия да се свържа с него – отвърна Сали.

Появи се отчетлива картина от Майкъл – питаше за какво разговаряме. Обяснихме му. Той забеляза:

– Повечето хора нямат понятие, че това е възможно, но допускат нещо подобно, нещо като емоционално предаване на умствени представи. Тези, които вярват в това, го наричат телепатия. Но повечето се съмняват, че изобщо съществува.

– А тези, които вярват, че съществува, смятат ли, че е ненормално? – попитах аз.

– Трудно е да се каже. Не мисля, че някой им е задавал пряко такъв въпрос. Теоретически се смята, че не е изключено, защото, след като Бог може да разчита мислите на хората, истинското подобие също би трябвало да може да го прави. Може да се застъпи становището, че това е сила, която хората временно са били наказани да изгубят като част от Изпитанието; но не бих рискувал да споря по този въпрос пред някоя комисия.

– Скинър изглеждаше така, сякаш беше подушил нещо – каза му Роузалинд. – Някой друг прояви ли любопитство?

Всички отговориха отрицателно.

– Хубаво – каза тя. – Трябва обаче да внимаваме това да не се повтори. Ще се наложи Дейвид да обясни на Петра с думи и да се опита да я научи да се владее донякъде. Ако се случи тя отново да излъчва така, не бива да обръщате внимание, най-малкото не й отговаряйте. Оставете това на нас с Дейвид. Ако не можете да устоите, както беше през лятото, който стигне при нея пръв трябва по някакъв начин да изключи съзнанието й, а веднага щом тя спре да излъчва, да я остави и да се скрие. Трябва да се уговорим вече да не се струпваме заедно. Може да се случи да не ни провърви толкова, колкото днес. Разбирате ли ме всички, съгласни ли сте?

Един след друг те потвърдиха, после се оттеглиха и ни оставиха да

обсъждаме с Роузалинд как най-добре мога да се справя с Петра.

Събудих се рано на следващата сутрин и първото, което усетих, беше, че Петра продължава да излъчва объркано. Образът обаче се различаваше по характер – уплахата ѝ съвсем беше изчезнала, мястото ѝ беше заето от тъга по мъртвото пони. А и не беше с такава сила, както предишния ден.

Опитах се да се свържа с нея и макар че тя не ме разбра, долових как се спря и за миг се зачуди. Станах от леглото и отидох до стаята ѝ. Тя се зарадва, че не е сама; докато приказвахме, излъчваното притеснение доста понамаля. Преди да си тръгна ѝ обещах да я заведа на риба след обета.

Не е лесно да се описва с думи как човек прави разбираеми мисловни образи. Всеки от нас ги бе постигал най-напред сам: отначало те бяха груби, неясни, но постепенно, след като се открихме един друг и започнахме да го правим често, придобихме умение. С Петра не беше така. Още на шест и половина години тя притежаваше сила за излъчване, различна по възможности от нашата – поглъщаща всичко; обаче тя не я съзнаваше, затова и не можеше да я подтиска. Положих всички усилия, за да ѝ обясня, но дори и сега, когато беше почти на осем години, необходимостта да ѝ го описвам с достатъчно прости думи създаваше трудности. След като цял час се бях опитвал да ѝ го изяснявам, докато седяхме на брега на реката и следяхме поплавъците, не бях стигнал доникъде, а тя се беше отегчила прекалено много, за да се опитва да схване какво ѝ казвам. Изглежда трябваше да направя друго.

– Хайде да играем на една игра – предложих ѝ аз. – Затвори си очите. Стискай здраво клепачи и си представяй, че гледаш към дъното на страшно дълбок кладенец. Вижда се само тъмнина, нали?

– Да – отвърна тя, замижала силно.

– Добре. Сега не си мисли за нищо друго, освен за това колко е тъмно и колко страшно далече е дъното. Мисли си само за това, но се вирай в тъмнината. Разбираш ли?

– Да – каза тя отново.

– Сега внимавай.

Излъчих представата за заек и го накарах да си мърда носа. Петра се засмя. Все пак постигнах нещо – поне стана ясно, че може да приема. Изтрих заека, и си представих кученце, после няколко пиленца, след тях кон и каруца. След минута-две Петра отвори очи и ме погледна учудено.

– А животните къде са? – попита тя и се озърна.

– Никъде не са. Само в мислите ми – казах ѝ аз. – Такава е играта. Сега и аз ще затворя очи. И двамата ще се вгледаме в кладенеца и ще мислим само за това колко е тъмно. После е твой ред да направиш картина на дъното на кладенеца, за да мога да я видя аз.

Усърдно се залових с ролята си и се приготвих да приема и най-чувствителното излъчване. И с това сбърках. Долових блясък, светлина и изпитах такова усещане, като че ли съм поразен от гръм. Лутах се унесено, без да имам представа каква беше картината ѝ. Останалите се включиха и започнаха горчиво да се оплакват. Обясних им какво се бе случило.

– За бога, внимавай и не ѝ позволявай да го прави. За малко да забия бравдата в крака си – обади се сърдито Майкъл.

– Опарих се на чайника – дойде от Кетърин.

– Успокой я. Укроти я някак – посъветва ме Роузалинд.

– Тя не е разтревожена. Напълно спокойна е. Просто изглежда при нея е по-иначе – казах им аз.

– Може, но не бива да остава така – отвърна Майкъл. – Тя трябва да намали силата.

– Зная. Правя всичко възможно. Имате ли някакви предложения как да се справя? – попитах аз.

– Поне ни предупреди следващия път, когато се готви да излъчва – помоли Роузалинд.

Съсредоточих се и отново насочих вниманието си към Петра.

– Много си рязка – казах аз. – Сега ми покажи една мъничка мислена картина; наистина мъничка, макар че е далечна, в меки и приятни цветове. Направи я бавно и внимателно, сякаш я рисуваш с паяжина.

Петра кимна и отново затвори очи.

– Бъдете готови – предупредих останалите и зачаках с надеждата, че ще бъде нещо, от което човек може да се прикрие.

Този път приличаше само на малък взрив. Зашеметяваше, но успях да приема формата.

– Риба! – казах аз. – Риба с увиснала опашка.

Петра доволна се засмя.

– Без съмнение това беше риба – обади се Майкъл. – Справях се добре. Сега ти остава да я накараш да намали силата с около деветдесет и девет процента, ако не искаме да ни се изпарят мозъците.

– А сега ти ми покажи – настоя Петра, и урокът продължи.

На следващия следобед го повторихме още веднъж. Това занимание изискваше доста усилия и ни изтощаваше, но имаше напредък.

Петра започна да схваща смисъла да прави мисловни форми – съвсем по детски, както може да се предполага, но независимо от смущенията, често разпознавахме образите. Най-голямото ни затруднение все още бе да я накараме да намали силата; когато се вълнуваше, излъчването направо ни вцепеняваше. Останалите се оплакаха, че не могат да вършат нищо, докато ние се занимаваме с това – все едно, че се опитвали да не обръщат внимание на удари с чук вътре в главите си. Към края на урока казаха на Петра:

– Сега ще накарам Роузалинд да ти предаде мисловна картина. Просто затвори очи, както преди.

– А къде е Роузалинд? – попита Петра и се озърна.

– Не е тук, но това е без значение за мисловните образи. Вгледай се сега в тъмното и не мисли за нищо.

– А вие – мислено добавих аз към останалите, – ако обичате, се изключете. Нищо да не пречи на Роузалинд, не я прекъсвайте. Хайде, Роузалинд, опитай – силно и ясно.

Стояхме в мълчание, готови да приемаме.

Роузалинд предаде картина на езеро, заобиколено от тръстики. Вътре сложи няколко дружелюбни, смешни на глед патици с разноцветни пера. Те всички изпълняваха някакъв танц – освен едно дребно пате, което усърдно се мъчеше, но винаги закъсняваше и бъркаше. Петра много ги хареса. Заливаше се от смях. После рязко излъчи задоволството си – то изтри картината и отново ни замая. Всички се чувствавахме уморени, но напредъкът ѝ окуражаваше.

На четвъртия урок Петра се научи как да освобождава съзнанието си, без да затваря очи, което беше доста голяма стъпка. Към края на седмицата вече наистина успяхме. Мисловните ѝ образи бяха все още груби и неустойчиви, но щяха да се усъвършенствуват от практиката; приемаше добре прости форми, макар че все още улавяше малко от това, което си предаваха останалите.

– Трудно ми е да виждам всичко изведнъж, много бързо става – каза тя. – Мога обаче да позная дали идва от тебе, или от Роузалинд, Майкъл или Сали; но понеже е много бързо, замъглява ми се. Другите обаче са още по-замъглени.

– Кетърин и Марк ли? – попитах аз.

– А, не. Тях ги различавам. Другите други. Онези други, които са много далече – припряно изрече тя.

Реших да приема думите ѝ спокойно.

– Мисля, че не ги познавам. Кои са те?

– Не зная – каза тя. – Не ги ли чуваш? Ей натам са, обаче страшно далече.

И тя посочи на югозапад.

Размишлявах известно време върху думите ѝ.

– А сега още ли са там? – попитах аз.

– Да, обаче не толкова.

Напрегнах се, но не успях да улови нищо.

– Можеш ли да се опиташ да ми повториш картината, която получават от тях?

Тя се опита. Имаше някаква картина, при това с такова излъчване, каквото никой от нас не правеше. Но беше непонятна и много мъглява – може би, помислих си аз, защото Петра се опитваше да предаде нещо, което самата тя не разбираше. Нищо не ми стана ясно, затова помолих Роузалинд да се включи, но и тя не успя. Явно това представляваше усилие за Петра, затова след няколко минути решихме засега да спрем.

Независимо от това, че Петра всеки миг беше предразположена да се впусне в нещо, което, ако се опише като звук, би представлявало оглушителен тътен, чувствавахме Собственическа гордост от нейния напредък. Донякъде бяхме и развълнувани – като че бяхме открили неизвестен човек, комуто бе предопределено да стане велик певец; само че в нашия случай беше още по-важно...

– Това – каза Майкъл – се очертава да бъде много интересно, стига Петра да не ни съсипе, докато се учи да го овладява.

...По време на вечеря около десет дни след като Петра изгуби понито си, чичо Ексъл ме помоли да му помогна да оправи едно изметнато колело, докато не се е счупило. На пръв поглед в молбата му нямаше нищо особено, но долових нещо в очите му, което ме накара да се съглася без колебание. Последвах го навън и отидохме зад една копа сено, където нито можеха да ни видят, нито да ни чуят. Чичо Ексъл задъвка една сламка и ме погледна сериозно.

– Да не си бил невнимателен, момчето ми? – попита той.

Има безброй начини, по които да бъде невнимателен човек, но по това как ме попита си личеше, че става дума само за един от тях.

– Струва ми се, че не – отвърнах аз.

– А може би някой от другите?

Отново отговорих отрицателно.

– Хъм – промърмори той. – А тогава как мислиш, защо Джо Дарли разпитва за тебе? Имаш ли някаква представа?

Казах, че нямам представа. Той поклати глава.

– Не ми харесва това, момчето ми.

– Само за мене ли питаше, или и за другите?

– За тебе и за Роузалинд Мортън.

– Виж ти – притесних се аз. – Все пак, поне е Джо Дарли, а не някой друг... Възможно ли е да е чул някакъв слух за двама ни и да се опитва да ни злепостави?

– Би могло – съгласи се чичо Ексъл, но не много убедено. – От друга страна обаче Джо е човек, когото инспекторът използва понякога, ако иска да прави неофициални разследвания. Не ми харесва това.

И аз не бях въодушевен. Но Джо не беше говорил пряко нито с мен, нито с Роузалинд и не виждах как иначе би могъл да събере уличаващи сведения. Изтъкнах на чичо Ексъл, че няма нищо, което да ни припише, за да ни причисли към някоя категория на установените Отклонения.

Чичо ми поклати глава.

– Списъците са за включване на отклонения, а не за изключване – каза той. – Няма как да бъдат установени милионите неща, които могат да се случат, установени са само повтарящите се. Когато възникнат нови, те се поставят под наблюдение. Част от работата на инспектора е да бъде нащрек и да обяви разследване, ако получените сведения го изискват.

– Мислили сме по това какво може да се случи – казах аз. – Ако започнат да задават въпроси, значи не им е ясно какво търсят. Просто ще се преструваме на изумени – както биха постъпили и нормалните. Джо или някой друг не може да има нещо налице, освен някакво подозрение без сериозни потвърждения.

Но чичо Ексъл не беше съгласен.

– А Рейчъл? – попита той. – Тя беше много потресена от самоубийството на сестра си. Мислиш ли, че тя...

– Не – казах уверено аз. – Като оставим настрана факта, че не би могла да го направи, без да навреди и на себе си, щяхме да разберем, ако криеше нещо.

– А малката Петра?

Аз го зяпнах.

– Откъде знаеш за Петра? Не съм ти казал.

Той кимна със задоволство:

– Значи и тя. Така и предполагам.

– А ти как разбра? – попитах аз разтревожено, като се чудех дали тази мисъл не беше хрумнала и на някой друг. – Тя ли ти каза?

– Не. Случайно го разбрах.

Той помълча, после добави:

– Разбрах го покрай Ан. Казах ти, че не е хубаво да се омъжва за този човек. Има един тип жени, които не се успокояват, докато не станат слугини и изтривалки на мъжа, докато не се поставят изцяло в негова власт. Такава беше и Ан.

– Нима искаш да кажеш... че е съобщила на Алан за себе си? – възпротивих се аз.

– Казала му беше. Нещо повече: казала му беше и за вас.

Изгледах го недоверчиво.

– Не можеш да бъдеш сигурен за това, чичо Ексъл!

– Сигурен съм, момчето ми. Може да го е направила неволно. Може да му е казала само за себе си – тъй като беше от тези жени, които не могат да пазят тайна от мъжа си. А той може да я е принудил със сила да каже имената на останалите, но ги знаеше. Добре ги знаеше.

– Но дори да ги е знаел, ти откъде разбра това? – попитах аз с растяща тревога.

Чичо Ексъл се върна към един спомен:

– Преди години имаше вертеп на речния бряг в Райго. Съдържател му беше един човек на име Гроуд. Много печелеше. При него работеха три момичета и двама мъже, които изпълняваха всичко, което им наредеше и както им го наредеше. Ако пожелаеше, Гроуд можеше да разкаже каквото знае, и тогава щяха да обесят единия от мъжете за участие в бунт при далечно плаване, а две от момичетата – за убийство. Не зная какво бяха извършили останалите, но той държеше здраво всичките. Едва ли може да се даде по-добър пример за изнудване. Ако мъжете припечелваха допълнително, той прибираще парите. Гледаше също момичетата да са добри към моряците, които ходеха там, и каквото изкарваха от тях, той също го прибираще. Често виждах как Гроуд се държи към хората си, с какъв израз на лицето ги наблюдава – изпитваше някакво злорадство, че ги притежава; той съзнаваше това, те също. Само като смръщеше вежди, веднага започваха да танцуват около него. – чичо Ексъл спря, замисли се, и продължи:

– Кой би могъл да предположи, че точно такъв израз ще видя на лицето на човек не другаде, а в Уокнакската черква? Като го забелязах, не бях на себе си. Но не бърках. Такъв израз имаше на лицето на Алан, когато оглеждаше първо Роузалинд, после Рейчъл, после тебе и малката Петра. Нищо друго не го интересуваше, само вие четиримата.

– Може би си сгрешил. Само по израза...

– Не и в този случай. Такъв израз на лицето ми беше познат, прати

ме право във вертепа на Райго. Освен това, ако съм сбъркал, откъде може да съм научил за Петра?

– И какво направи?

– Върнах се у дома, известно време мислих за Гроуд – за това колко изпълнен с удобства живот водеше, и за още някои неща. После сложих ново въже на лъка си.

– Значи ти си го направил! – възкликнах аз.

– Друго не оставаше, Дейви. Естествено знаех, че Ан ще сметне, че някой от вас го е направил. Но тя не можеше да донесе за вас, без да издаде себе си и сестра си. Съществуваше риск, но не можех да го избегна.

– Да, съществувал е риск, който едва не ни погуби – потвърдих аз и му разказах за писмото до инспектора, оставено от Ан.

Той поклати глава.

– Клетото момиче, не предполагам, че ще стигне до там. Въпреки това е добре, че го направих – и то незабавно. Алан не беше глупав. Щеше да си осигури прикритие. Преди да започне да ви изнудва, щеше да депозира някъде писмо, което да бъде отворено в случай на смърт; щеше да намери начин да ви уведоми за това. Тогава всички щяхте да се окажете в доста неприятно положение...

Колкото повече размишлявах върху това, толкова по-ясно разбихах, че можеше да стане много неприятно.

– Изложил си се на голяма опасност, чичо Ексъл – казах.

Той сви рамене.

– Опасността беше много малка в сравнение с тази, която ви очакваше – отвърна той.

След малко заговори за сегашните ни неща.

– Тези разследвания обаче не може да са свързани с Алан – оттогава изминаха няколко седмици – подчертах аз.

– Още повече, че Алан не би споделил с никого тайната, след като се е надявал да изкара пари от нея – съгласи се чичо Ексъл. – Едно е ясно: положително не им е известно кой знае какво, иначе вече щяха да започнат следствие, при това ще трябва да са много сигурни в себе си, преди да го обявят. Инспекторът ще направи всичко възможно, за да не предостави на баща ти някое слабо място – както и на Енгъс Мортън, разбира се. Но това все още не ни обяснява какво ги е накарало да се раздвижат.

Както и да го мислех, все ми се струваше, че сигурно това имаше отношение към историята с понито на Петра. Чичо Ексъл естествено

знаеше, че то загина, но само толкова. Иначе щеше да ми се наложи да му кажа и за самата Петра, а ние се бяхме споразумели безгласно, че колкото по-малко знае той за нас, толкова по-малко ще се принуждава да крие в случай на беда. Но сега, след като вече знаеше за Петра, му разказах подробно случилото се. И двамата не смятахме, че причината може да е в това, но понеже нямаше нищо друго, чичо Ексъл се помъчи да запомни името на мъжа.

– Джероум Скинър – повтори той доста безнадеждно. – Хубаво, ще се опитам да науча нещо повече за него.

Тази нощ разговарях с останалите, но не стигнахме до нищо. Майкъл подхвърли:

– Ако вие с Роузалинд сте напълно уверени, че около вас няма нищо подозрително, не виждам как друг, освен този човек от гората би могъл да попадне на следа (вместо да изписва името „Джероум Скинър“ с форми на букви, Майкъл използва мисловен образ). – А ако всичко тръгва от него, той сигурно вече е изказал своите подозрения на областния си инспектор, който ги е предал в обичаен доклад до вашия инспектор. Това би означавало, че няколко души вече се занимават с това; при нас ще започнат да разпитват за Сали и Кетърин. Лошото е, че всички са по-подозрителни от обикновено, поради мълвата за предстояща голяма неприятност с Оградните жители. Ще видя дали утре няма да науча нещо повече и ще ви обадя.

– Но кое е най-доброто, което можем да направим? – намеси се Роузалинд.

– Засега не правете нищо – посъветва я Майкъл. – Ако сме преценили правилно, тогава сте разделени на две групи: в едната – Сали и Кетърин, в другата – ти, Дейвид и Петра. Другите трима остават незасегнати. Не правете нищо необикновено – те вече подозират и това може да ги накара да се хвърлят отгоре ви. Ако наистина се стигне до разследване, трябва да успеем да го объркаме, като се правим на невинни – както вече решихме. Петра обаче е слабото ни място, прекалено малка е, за да е наясно. Ако те се заловят с нея и започнат да я подвеждат и да ѝ слагат капани, всичко може да приключи със стерилизация и изпращането ни в Оградата... Затова Петра е ключовата ни точка. До нея не бива да се доберат. Възможно е все още да не я подозират, но тя е била в гората, следователно подлежи на подозрение. В случай, че забележите някакъв интерес към нея, най-добре е да захвърлите всичко и да избягате с Петра. Заловят ли се с нея, по някакъв начин ще я пречупят... Много е възможно историята да замре, но ако кръгът се затвори, Дейвид ще трябвала

поеме нещата. Твоя задача ще бъде, Дейвид, да не вземат Петра за разпит: на всяка цена. Ако се наложи да убиеш някого, за да предотвратиш това, ще го направиш. Когато те си намерят повод, не се замислят, а направо убиват такива като нас. Не забравяй: ако предприемат нещо, те ще го правят с цел да ни унищожат, и то бавно, а не изведнъж. Ако се окаже, че няма друг изход и не можеш да спасиш Петра, по-човечно ще бъде да я убиеш, отколкото да я стерилизират и да я изселят в Оградата. Тя е дете, така ти ще ѝ спестиш много. Нали разбираш? А останалите съгласни ли са?

Останалите се включиха и изказаха съгласието си.

Като си представих малката Петра осакатена и захвърлена в Оградната област на явна гибел, с нищожна възможност да оцелее, аз също се съгласих.

– Добре – продължи Майкъл. – Просто бъдете предпазливи, най-хубаво вие четиримата и Петра да сте готови да избягате веднага, щом се наложи.

И той продължи да обяснява, вече с повече подробности.

Трудно е да се каже дали можехме да намерим някакъв друг изход. Ако предприемехме нещо първи, щяхме да навлечем беда и на останалите. Нещастieto ни беше, че разбрахме какъв интерес проявяват към нас сега, а не два-три дни по-рано...

От този разговор и от съвета на Майкъл заплахата да ни разкрият започна да изглежда по-истинска и по-надвисвала, отколкото когато бях разговарял с чичо Ексъл по-рано същата вечер. Така сякаш изведнъж осъзнах, че един ден ще трябва да застанем лице срещу лице с истинската опасност; страхът от това нямаше да намалява и накрая да изчезне, за да живеем както преди. Знаех, че Майкъл се беше тревожил много през последната година, като че ли изпитваше чувството, че времето на спокойствието свършва, а сега и аз имах същото усещане. Дотам стигнах, че преди да си легна още същата вечер приготвих някои неща, да са ми подръка – лък и две дузини стрели; намерих и торба, в която сложих няколко хляба и малко сирене. Реших на следващия ден да събера дрехи за смяна, здрави обувки и други неща, които може да потрябват, и да ги скрия на някое сухо подходящо място извън къщи. Трябваше да взема дрехи и за Петра, както и няколко одеала, съд за вода за пиене... Не трябваше да забравям и кутийка с огниво.

Както изброявах наум всичко, което щеше да ни бъде необходимо, запах...

Сигурно не бяха изминали повече от три часа, когато се събудих от вдигане на резето в стаята. Нямаше луна, но звездите бяха достатъчно ясни, за да различа до вратата малка фигура, облечена в нощница.

– Дейвид – каза тя, – Роузалинд.

Но нямаше нужда от повече. Роузалинд вече беше побързала да се включи.

– Дейвид – каза ми тя, – трябва да се измъкваме веднага. Арестувах Сали и Кетърин.

Майкъл започна да излъчва едновременно с нея

– Бързайте и двамата, докато още има време. Решили са да ни изненадат. Ако знаят достатъчно много, сигурно са предвидили да изпратят хора и за вас, преди да има време да ви предупредим. Прибраха Сали и Кетърин почти едновременно преди десет минути. Бързо тръгвайте!

– Ще се срещнем до мелницата. Бързай! – добави Роузалинд.

Казах на Петра с думи:

– Обличай се светкавично. Сложи си панталони. Не вдигай никакъв шум.

Тя най-вероятно не беше уловила мисловните образи в подробности,

но беше усетила, че това не търпи отлагане. Кимна ми и се прокрадва по тъмния коридор.

Навялякох дрехите си и направих одеялата от леглото на вързоп. Пипнешком открих в сумрака лъка, стрелите и торбата с храна, и тръгнах към вратата.

Петра беше вече почти облечена. Сграбчих някакви дрехи от шкафа ѝ и ги пъгнах в одеялата.

– Не си слагай обувките – прошепнах на Петра. – Носи ги в ръка и стъпвай безшумно като котка.

Вън на двора оставих вързоп с одеялата и торбата на земята, докато се обухме. Петра се опита да заговори, но аз сложих пръст на устните си, после ѝ предадох мислено образа на Савската царица – на черната кобила. Петра кимна, и прекосихме на пръсти двора. Тъкмо бях отворил вратата на конюшната, когато долових далечен шум и се заослушах.

– Коня са – прошепна Петра.

Коня бяха. Чувахе се тътенът от много копита и лекото потракване на мундшущите.

Нямаше време да търсим седлото и юздите на Савската парица. Сложихме ѝ оглавника и се качих отгоре ѝ от големия камък, използван за тази цел. Носех толкова много неща, че нямаше място за Петра отпред. Тя седна зад мене и се улови с ръце за кръста ми.

Тихо се измъкнахме през отдалечения край на двора и тръгнахме по пътеката към речния бряг, а ударите на копитата звучаха все по-близо до къщата.

– Тръгна ли? – попитах Роузалинд и казах как сме.

– Още преди десет минути. Всичко си бях приготвила – с укор ми каза тя. – Страшно се мъчихме да се свържем с тебе. Имахме късмет, че Петра случайно се събуди.

Петра се включи с мисловен образ и развълнувано искаше да знае какво се е случило. Все едно, че ни засипа фонтан от искри.

– По-внимателно, миличка. Бъди много по-внимателна – оплака се Роузалинд. – Скоро ще ти разкажем всичко.

И спря за миг, докато отмине чувството, че е ослепяла.

– Сали? Кетърин? – повика ги Роузалинд.

Те отвърнаха заедно.

– Заведоха ни при инспектора. Преструваме се на невинни и учудени. Нали така е най-добре?

Майкъл и Роузалинд се съгласиха с тях.

– Смятаме – предложи Сали – да прекъснем връзката. Ще ни бъде

по-лесно да се правим на нормални, ако наистина не знаем какво става. Затова не се опитвайте да правите контакт с нас.

– Добре – съгласи се Роузалинд. – Но ще бъдем готови да приемаме от вас.

И Роузалинд се обърна към мене.

– Побързайте, Дейвид. Запалиха светлини във фермата.

– Всичко е наред. Идваме – казах ѝ аз. – В тъмното няма да разберат веднага накъде сме тръгнали.

– Ще разберат по това, че в конюшната е още топло, че не сте стигнали далече – подхвърли тя.

Погледнах назад. Забелязах, че един от прозорците на къщата свети; някой носеше фенер. Отдалечено звучеше мъжки глас. Вече бяхме стигнали до речния бряг и не беше опасно да подкарам Савската царица в галоп. Карахме така половин миля, докато стигнахме до брода, после още четвърт миля до мелницата. Изглеждаше разумно да я заобиколим, защото можеше да има будни хора. Зад оградата подрънкваше с веригата си куче, но не изляя. След малко улових от страна на Роузалинд чувство на облекчение; идваше от място близо пред нас.

Отново препуснахме и скоро забелязах, че нещо се движи под дърветата край пътя. Обърнах кобилата нататък и там ни чакаше Роузалинд – не само тя, но и чифтът великански коне на баща ѝ. Огромните животни се извисяваха над нас; вместо седла имаха големи плетени кошове. В един от тях седеше Роузалинд, а до нея беше лъкът ѝ – с опъната тетива, готов за стрелба.

Подкарах коня до нея, а тя се наведе да види какво нося.

– Подай ми одеялата – нареди Роузалинд и протегна ръце. – А в торбата какво има?

Казах ѝ.

– Какво, само това ли си взел? – попита с укор тя.

– Трябваше да бързаме – припомних ѝ аз.

Роузалинд подложи одеялата между кошовете. Повдигнах Петра, докато Роузалинд я пое. С общи усилия помогнахме на Петра да се изкатери и да се разположи върху одеялата.

– По-добре да бъдем на един кон – обърна се към мене Роузалинд. – Оставила съм място да седнеш в другия кош. Оттам можеш да стреляш с лява ръка.

И Роузалинд праметна през лявото рамо на коня нещо като малка въжена стълба.

Смъкнах се от гърба на Савската царица, обърнах я по посока на

къщи и я плеснах по хълбока, за да тръгне, после трмаво се изкачих в другия кош. В мига, когато магнах крака от стрemenата, Роузалинд ги издърпа нагоре и ги завърза. Тръсна поводите и преди да бях седнал добре в коша, потеглихме, а вторият великански кон ни следваше, вързан зад нас.

Известно време препускахме в галоп, после оставихме пътя и тръгнахме покрай един поток. Там, където той се среща с друг, последвахме по-малкото поточе. После оставихме и него и през една мочурлива местност стигнахме до друг поток. Вървахме по коритото му половин миля или повече, после завихме към нови хълмисти и блатисти места, но скоро стигнахме твърда почва и след малко копитата на конете зачаткаха по камъни. Забавихме още ход, докато конете намериха криволичеща из скалите пътека. Разбрах, че Роузалинд беше съставила план как да скрием следите си. Сигурно без да искам излъчих тази мисъл, защото Роузалинд ми отвърна малко сърдито:

– Не беше лошо малко повече да мислиш, а по-малко да спиш.

– Бях започнал – оправдавах се аз. – На сутринта щях да приготвя всичко. Не ми изглеждаше чак толкова неотложно.

– Затова, когато се опитах да се посъветвам с тебе, беше вече заспал като пън. Мама и аз цели два часа пълнихме тези кошове и оседлавахме конете, за да бъдат в готовност, а ти през това време спокойно си спал.

– Майка ти ли? – попитах изумен. – Тя знаеше ли?

– В последно време наполовина знаеше, наполовина се беше досетила. Не зная доколко се досещаше – никога не сме говорили за това. Мисля, че тя смяташе, че докато не го изречем с думи, все едно че няма нищо. Когато й казах снощи, че е много възможно да трябва да се спасявам с бягство, тя се разплака – и толкова. Обаче не беше изненадана, не се опита да спори и да ме разубеждава. Имах чувството, че отдавна беше усетила вътрешно, че някой ден ще й се наложи да ми помага; затова, когато дойде това време, тя просто го направи.

Замислих се върху думите ѝ. Не можех да си представя собствената ми майка да постъпи така заради Петра. Но все пак беше плакала, когато леля Хериът си замина. А леля Хериът беше повече от готова да претъпи законите за Чистотата. Както и майката на Суофи. Човек започваше да се чуди колко ли много бяха майките, които се преструваха, че не забелязват въпроси, външно не противоречащи на Определението за Истинското подобие; преструваха се навярно и за неща, които явно им противоречаха, но се мъчеха да измамят инспектора... Чудех се

също дали майка ми тайно щеше да се радва, или да съжالياва, че съм отвел Петра...

Вървахме по различни пътища, както беше намислила Роузалинд, за да прикрием бягството си. Минахме през още потоци и каменисти места, после насочихме конете нагоре по стръмния бряг и оттам – в гората. Не след дълго открихме път, водещ на югозапад. Не посмяхме да вървим по него, защото можеха да останат следи от копитата на великанските коне, затова вървахме успоредно, докато небето започна да изсветлява. После навлязохме навътре в гората, докато стигнахме полянка с трева за конете. Там ги спънахме и ги оставихме да попасат.

След като се нахранихме с хляб и сирене, Роузалинд каза:

– Понеже си си отспал, най-добре ти да пазиш пръв.

Двете с Петра се завиха удобно с одеялата и скоро заспаха. А аз седях, обтегнатият лък лежеше направо на колената ми, а половин дузина стрели стърчаха в земята досами мен. Чувахе се само птичи глъч, понякога се ръмърдваше някое животинче, а великанските коне шумно хрупаха. Слънцето огря през по-редкия клонак и започна да топли по малко. Сегиз-тогиз се изправях и обхождах безшумно полянката по края, пригответил опъната стрела в лъка. Нищо не откривах, но така се борех със съня. След няколко часа се обади Майкъл:

– Къде сте сега? – попита той.

Обясних му, доколкото можах.

– А накъде отивате? – искаше да знае той.

– На югозапад – казах аз. – Решихме да се придвижваме нощем, а денем да се крием.

Той одобри това, но каза:

– Бедата е там, че заради страха от Оградата ще бъде пълно с патрули. Не зная дали Роузалинд не е сбъркала, като е взела великанските коне. Само да ги мернат, ще се разчуче като за пожар; стига и да забележат следа от копито.

– Но обикновените коне са по-добри само за къси разстояния – напомних му аз, – иначе не могат да се мерят с тях по издръжливост.

– Може би си прав. Според мене, Дейвид, много важно е да запазиш самообладание. Кой знае колко още ще трябва да се разплащаме. Сигурно са научили много повече за нас, отколкото предполагахме, макар че още не са се добрали до Марк, Рейчъл и до мене. Но явно, че много са се разтревожили. Ще пратят подире ви хайки. Хрумна ми веднага да се включа доброволно в една от тях. Каня се да изпратя съобщение, че сте били забелязани в югоизточна посока. А когато това изиграе

ролята си, ще накараме Марк да ги отпрати на северозапад... Ако някой ви забележи, на всяка цена трябва да му попречите да се измъкне. Но не стреляйте. Издали са заповед да не се използват пушки, освен при крайна нужда или за сигнализиране; ще търсят сметка за всеки пушечен изстрел.

– Това не ни засяга. Нямаме пушка – казах му аз.

– Още по-добре. Така няма да се полъжете да я използвате. Те обаче смятат, че имате.

Нарочно бях решил да не вземам пушка – отчасти защото изстрелите са шумни, но най-вече защото се презарежда бавно, тежка е за носене и става безполезна, щом ти се свърши барутът. Стрелите не достигат толкова далече, но не вдигат шум и докато се презарежда една пушка, можеш да изстреляш половин дузина.

Намеси се Марк:

– Чух разговора ви. Ще пусна слуха за северозапад веднага, щом стане нужда.

– Добре. Но не го прави, преди да ти кажа. Сигурно Роузалинд сега спи? Като се събуди, помоли я да се свърже с мене – каза Майкъл.

Обещах му и всички се оттеглихме. Останах на пост още два часа, а после събудих Роузалинд, да ме смени. Петра спеше дълбоко. Легнах до нея и след миг вече спях.

Сигурно спях леко, или пък просто по съвпадение се събудих, точно за да уловя една тревожна мисъл от Роузалинд.

– Убих го, Майкъл. Мъртъв е...

После мисловният образ премина уплашено в някаква объркана форма.

Включи се Майкъл – твърдо решил да ни ускокои.

– Не се бой, Роузалинд. Не можеше да не го направиш. Това е война – между нашия вид и техния. Не я започнахме ние; имаме не по-малко право на съществуване от тях. Не бива да се плашиш, миличка; не може другояче.

– Какво се е случило? – запитах аз, като приседнах.

Те не ми обърнаха внимание, или пък бяха прекалено погълнати от разговора, за да ме забележат. Огледах полянката. До мен, все още заспала, лежеше Петра; великанските коне спокойно пасяха трева. Майкъл отново се появи:

– Скрый го, Роузалинд. Потърси долчинка и го затрупей с листа.

Последва мълчание. После се обади Роузалинд – вече беше овладяла паниката, но продължаваше да е много разтревожена, когато се

съгласяваше.

Станах, взех лъка си и прекосих полянката към мястото, където знаех, че е тя. Когато стигнах до първите дървета се сетих, че оставям Петра сама, и не продължих.

След малко откъм храстите се показа Роузалинд. Вървеше бавно и по пътя чистеше стрелата си с листа.

– Какво се е случило? – попитах аз.

Но тя изглежда отново беше изгубила контрол над мисловните образи; чувствата ѝ ги объркваха и изкривяваха. Когато ме доближи, каза с думи:

– Един човек... Беше дошъл по следите на конете. Видях как идва по тях. Нали Майкъл каза... О, Дейвид, не исках да го направя, но какво друго ми оставаше?

Очите ѝ бяха пълни със сълзи. Прегърнах я и я оставих да си поплаче на рамото ми. Нямахме с какво да я успокоя особено. Освен да я уверявам, както Майкъл, че направеното от нея е абсолютно необходимо.

Не след дълго бавно се върнахме на поляната. Роузалинд седна до спящата Петра. Сетих се да попитам:

– А какво стана с коня му, Роузалинд? Конят избяга ли?

Тя поклати глава.

– Не зная. Положително е имал кон, но когато го видях, вървеше по следите пеша.

Реших, че е най-добре да се върна по пътя и да видя дали не беше оставил коня си вързан някъде. Вървах половин миля, но не открих нищо. Нямахме и пресни следи от копита, освен от великанските коне. Когато се върнах, Петра се беше събудила и бърбеше с Роузалинд.

Денят си отиваше. Повече не ни потърсиха нито Майкъл, нито останалите. Независимо от случилото се, по-добре беше да останем, където бяхме, отколкото да се придвижваме по светло с риск да ни забележат. Затова чакахме.

После, следобеда, нещо внезапно се появи.

Не беше мисловен образ, нямаше истинска форма; беше просто израз на страдание, като мъчителна агония. Петра задиша тежко, разплака се и се хвърли в ръцете на Роузалинд. Беше с такава сила, че направо изпитвахме болка. Двамата с Роузалинд се спогледахме с широко отворени очи. Ръцете ми се разтрепериха. Ударът обаче беше така безформен, че не можехме да кажем кой го излъчва.

После се появи смесица от болка и срам, а над нея – без надежда отчаяние, сред което се мяркаха характерни форми, които веднага

разпознахме като Кетъринени. Роузалинд улови ръката ми и я стисна. Търпяхме, докато остротата намалее и напрежението отслабна.

Обади се Сали – несвързано, на вълни на вълни: отначало с любов и състрадание към Кетърин, после с тревога към нас:

– Пречупиха Кетърин. Успяха... О, миличка Кетърин... Не, не бива да я вините, никой не бива да я вини. Моля ви, не я обвинявайте. Те я подлагат на мъчения. Можеше да се случи с всеки от нас. Сега изчезна... Не ни чува... О, Кетърин...

И мислите на Сали бяха погълнати от мъката ѝ. След малко се появи Майкъл – отначало неуверено, след това в една толкова сурова форма, каквато не бях получавал от него.

– Наистина е война. Един ден ще им отмъстя за това, което направиха с Кетърин.

После повече от час не се чу нищо. Направихме всичко възможно да успокоим и утешим Петра, макар и не особено убедително. Тя беше разбрала малко от разговора ни, но беше доловила силата на излъчването и това стигаше, за да се изплаши.

След това отново се появи Сали – убита, нещастна, насилваща се да говори:

– Кетърин направи признания; изповяда всичко. Аз го потвърдих. И мене щяха да пречупят в края на краищата...

Гласът ѝ стана колеблив и затрепера:

– Не можех иначе... Как щях да изтърпя нажеженото желязо, след като тя вече призна? Не можех. Простете ми... простете и на двете ни...

И тя изчезна.

Появи се Майкъл – също неуверен и разтревожен.

– Сали, миличка, как може да обвиняваме и теб, и Кетърин. Разбираме ви. Но трябва да знаем какво им казахте. Какво им е известно?

– За мисловните образи... за Дейвид и Роузалинд. Бяха почти сигурни за тях, но искаха да го потвърдим.

– И за Петра ли?

– Да. О...

Появи се безформен образ, изпълнен с угризения.

– Нямаше как. Клетата малка Петра... Но всъщност те вече знаеха. Защото Дейвид и Роузалинд иначе не биха я взели със себе си. С никаква лъжа нямаше да го прикрием.

– А за другите?

– Не. Казахме им, че други няма. Мисля, че ни вярват. Все още ни задават въпроси. Опитват се да научат подробности. Искат да знаят как

правим мисловните образи, какъв е обсега на излъчването. Лъжа ги. Казвам, че е не повече от пет мили и че дори тогава не е лесно да се разбират мисловните образи... Кетърин е почти в безсъзнание. Няма сили да се свърже с вас. Но продължават да разпитват и двете ни, непрекъснато. Да можехте да видите какво са й направили... Краката й, Майкъл, клетите й крака...

Картината от Сали се замъгли и изчезна.

Никой друг не се включи. Сигурно всички бяхме дълбоко наранени и потресени. Човек избира думите, после ги изрича... А образите чувствуват вътре в себе си...

Слънцето се бе спуснало ниско и вече събирахме багажа, когато Майкъл се включи.

– Слушайте ме внимателно – каза той. – Здравата са се заели с цялата работа. Много са се уплашили от нас. Обикновено оставят Отклоненията на мира, когато напуснат областта. Никой не може да се засели без документи за самоличност, или много обстоен оглед от местния инспектор, затова без друго обикновено свършва при Оградните жители. Но от нас са се притеснили много, защото външно нищо не ни личи. Живели сме сред тях почти двадесет години, без те да ни подозират. Навсякъде биха ни приели за нормални. Затова са разлепили съобщения, в които описват трима ви и официално ви обявяват за отклонения. С други думи – не принадлежите на човешкия род и следователно не ви се полага да ползвате правата или закрилата на човешкото общество. Всеки, който ви помогне, извършва престъпно деяние; всеки, който не съобщи местонахождението ви, ако му е известно, също подлежи на наказание... Изобщо, поставени сте извън закона. Всеки, който ви забележи, може безнаказано да ви застреля. Ще дадат малка награда на този, който съобщи, че сте мъртви и занесе доказателства; наградата е обаче много по-голяма, ако ви залови живи.

Майкъл помълча, за да ни даде време да възприемем казаното.

– Нещо не ми е ясно – обади се Роузалинд. – А ако дадем дума да се махнем оттука и да не се появяваме?

– Страхуват се от нас. Искат да ви хванат, за да научат повече за нас, затова са предвидили по-голяма награда. Не става вече въпрос само за истинското подобие, макар че те твърдят това. Разбрали са, че можем да представляваме опасност за тях. Ами ако се окажем много повече на брой, ако можем да мислим заедно, да правим планове и да ги съгласуваме без цялата им машинария от думи и съобщения – значи винаги бихме могли да ги надхитрим. Мисълта за това им е неприятна, затова

искат да ни жигосат, преди да се появят още като нас. За тях това е въпрос на оцеляване на вида им – и може би не грешат, нали?

– Ще убият ли Сали и Кетърин?

Въпросът беше непредпазлив и се изплъзна от Роузалинд. Чакахме да ни отговори някое от момичетата, но не последва отговор. Не знаехме какво може да означава това; може би просто отново се бяха изключили, или бяха заспали от изтощение, или вече бяха мъртви... Майкъл не смяташе така:

– Няма смисъл да го правят, след като ги държат в ръцете си; възможно е с това да предизвикат лошо отношение. Да обявиш едно новородено бебе за чуждо на човешкия род поради телесни недостатъци е едно, а това е много по-сложно. Няма да е лесно за тези, които познават Сали и Кетърин от години, да приемат присъдата, че не са човешки същества. Ако ги убият, много хора ще изпитат неодобрение и съмнение в действията на властта, нещо като създаване на закон със задна дата.

– Но нас спокойно могат да убият, нали? – забеляза Роузалинд малко тъжно.

– Вие вече не сте пленници, не сте между хора, които ви познават. За тях сте подобия на хора, които се опитват да избягат.

Нямаше какво да кажем на това. Майкъл попита:

– Накъде ще вървите нощес?

– Все така на югозапад – казах му аз. – Смятах да намерим място в Дивите земи, където да спрем, но щом като всеки ловец вече има право да ни застреля, мисля че трябва да отидем в Оградата.

– Това е най-доброто. Ако намерите там място, където да се скриете за известно време, ще видим дали няма да можем да ви представим за мъртви. Ще се помъча да измисля някакъв начин. Утре ще бъда с един отряд, който ще ви търси на югоизток. Ще ви обадя какво става. Междувременно, ако попаднете на човек, гледайте да стреляте първи.

След тези думи Майкъл се изключи. Роузалинд доподреди багажа, оправихме хамутите, за да ни бъде по-удобно в кошовете, отколкото предната вечер. После се покатерихме вътре – аз отново седнах отляво, а Петра и Роузалинд – в десния кош. Роузалинд се протегна, плесна с ръка огромния хълбок и отново тежко потеглихме напред. Петра, която беше необикновено мълчалива, докато стягахме багажа, избухна в сълзи и започна да излъчва страдание.

От неясните й образи се разбра, че не иска да ходи в Оградата, че в съзнанието си мъчително си представя Старата Мега, Косматия Джек и семейството му, както и другите създания, с които я бяха плашили в

ранното детство – та нали те живееха по тези места...

Нямаше да бъде трудно да я успокоим, ако в самите нас нямаше останки от чувство на страх от тези чудовища, или пък ако знаехме нещо съществено за Оградната област, което да противопоставим на ужасната представа за нея. Но и ние като повечето хора знаехме много малко, за да говорим убедително, и започнахме да се измъчваме от образите на страданието на Петра. Вярно, че не бяха толкова ярки, колкото в предишните случаи, пък и опитът вече ни позволяваше донякъде да поставим преграда при приемането; въпреки това последствията ни изтощаваха. Мина половин час преди Роузалинд да успее да успокои тази всепоглъщаща бърканица. Веднага след това останалите се включиха разтревожени; Майкъл с раздражение попита:

– Това пък какво беше?

Обяснихме му. Майкъл се успокои и се обърна към самата Петра. Започна да ѝ обяснява бавно, с отчетливи мисловни форми, че Оградата всъщност не е такова страшно място, каквото го представят. Просто повечето мъже и жени, които живеят там, са онеправдани и нещастни. Изгонили са ги от домовете им – много често още като бебета; а на някои се е наложило да напуснат къщите си като по-големи, просто защото не приличали на другите хора, и да отидат да живеят в Оградата, защото никъде другаде не ги оставяли на мира. Някои от тях наистина изглеждали много странни и необикновени, но не били виновни за това. Човек трябвало да ги съжалява, а не да се плаши от тях. Ако ни се беше случило нещастieto да се родим с повече пръсти или уши, щяха и нас да изпратят в Оградата – макар че вътрешно щяхме да си бъдем същите като сега. Изобщо няма особено значение как изглежда човек, с външния вид лесно се свиква...

В този миг Петра го прекъсна.

– Другият кой е? – попита тя.

– Кой друг? Какво искаш да кажеш? – учуди се Майкъл.

– Другият, който изпраща картини, и те се смесват с твоите – обясни Петра.

...Последва мълчание. Опитах се веднага да уловя излъчването, но не открих никакви мисловни образи. След това дойде от Майкъл:

– Нищо не приемам. Това трябва да е...

Марк и Рейчъл казаха същото.

Усетихме стремителен силен сигнал от Петра. С думи това щеше да бъде едно нетърпеливо „Млъквайте!“ Ние се притаихме и зачакахме.

Хвърлих поглед към другия кош. Роузалинд беше прегърнала с

една ръка Петра и я наблюдаваше внимателно. Самата Петра беше затворила очи, сякаш се беше съсредоточила само да слуша. След малко момиченцето се отпусна.

– Какво стана? – попита я Роузалинд.

Петра отвори очи. Отговори с картина, която изразяваше озадачаване и бе с неясна форма.

– Някаква жена ми задаваше въпроси. Мисля, че се намира много, много далече. Каза, че преди е приемала мислите ми – когато съм изпитвала страх. Исква да знае коя съм аз, и къде съм. Да ѝ кажа ли?

За миг се поколебахме. След това Майкъл ни попита леко развълнуван дали имаме нещо против. Ние няхаме.

– Добре, Петра. Можеш да ѝ кажеш – съгласи се той.

– Ще трябва да вдигна много шум, прекалено далече е – предупреди ни Петра.

И добре, че го направи. Ако се беше впуснала, без да сме се изключили, мозъците ни щяха да се повредят. Аз се откъснах от разговора и съсредоточих вниманието си на пътя пред нас. Това ми помогна, но в никакъв случай не бе достатъчна защита. Образите бяха прости – както и можеше да се предполага, поради възрастта на Петра, но все пак достигаха до мене с мощност и яркост, която ме зашеметяваше и оглушаваше.

Майкъл излъчи нещо като „Пфу!“ , когато разговорът приключи, а веднага след него Петра повтори своето „Млъкнете!“ Настъпи тишина, а после отново кратък ослепяващ ни период. Когато това свърши, Майкъл попита:

– Къде се намира тя?

– Ей натам – каза Петра.

– За бога!...

– Сочи на югозапад – обясних аз.

– Попита ли я как се казва нейното място, миличка? – обади се Роузалинд.

– Да, но не ми звучеше познато, състои се от две части и там има много вода – обясни ѝ Петра доста неясно. – А и тя не разбра къде съм аз.

Роузалинд предложи:

– Кажй ѝ да изпише името с формата на буквите.

– Но аз не зная да чета – протестира със сълзи на очи Петра.

– Ах, да, колко неприятно – съгласи се Роузалинд. – Но ние поне можем да изпишем нашето място. Ще ти предавам формите една по

една, а ти мислено ще ѝ ги препредаваш. Съгласна ли си?

Петра доста неуверено се съгласи да опита.

– Добре – каза Роузалинд. – Моля всички внимавайте! Започваме.

И тя изписа „Л“. Петра го предаде със страхотна сила. След това Роузалинд показа „а“, „б“ и така нататък до края на думата. Петра ни каза:

– Тя разбра, обаче не знае къде е Лабрадор. Каза, че ще се опита да научи. Исква да ни изпрати своите букви, но аз ѝ казах, че няма защо.

– Но има защо, миличка. Ще ги получиш от нея, после ще ни ги покажеш; само че внимателно, за да успеем да ги разчетем.

След малко получихме първата буква. Беше „з“. Испитахме разочарование.

– Какво изобщо може да е? – в един глас питаха всички.

– Сигурно е сбъркала. Трябва да е „с“, а не „з“ – реши Майкъл.

– Не е „с“, „з“ е – настояваше разплакала Петра.

– Не им обръщай внимание. Продължавай – каза ѝ Роузалинд.

Получихме думата до края.

– Е, поне останалите букви са верни – успокои се Майкъл. – Селандия... това трябва да е...

– Не Селандия, Зеландия – упорствуваше отново Петра.

– Но, миличка, „з“-то не означава нищо. А Селандия явно значи „Морска земя“.

– А това не ни помага с нищо. Според моя чичо Ексл морето е много по-голямо, отколкото може да си представи човек.

В този миг всичко беше засенчено от възмутената Петра, която разговаряше с непознатата. След малко свърши, за да съобщи тържествено:

– „З“ е. Жената каза, че буквата се различава от „с“, като бръмчене-то на мухите е.

– Добре – съгласи се Майкъл, за да има мир. – Попитай я обаче има ли там море?

Скоро Петра отговори:

– Да. Сушата е на две части, а около тях има много море. Оттам, където е тя, се вижда как слънцето огрява морето страшно надалече, и то цялото е синьо...

– В полунощ? Жената трябва да е луда – каза Майкъл.

– Но при нея не е нощ. Тя ми показа – обиди се Петра. – Там има много къщи, които не са като къщите в Уокнак, много по-големи са. По пътищата се движат смешни каруци без коне. А във въздуха летят едни

неща, и отгоре им нещо се върти...

Изтръпнах, защото познах картината от детските си сънища, които почти бях забравил. Включих се и повторих описанието по-ясно от Петра: по форма тези неща приличат на риби, блестящи и бели на цвят.

– Да, такива са – съгласи се Петра.

– В цялата тази работа има нещо странно – намеси се Майкъл. – Дейвид, ти откъде знаеше...

Аз го прекъснах.

– Нека Петра предаде всичко, което може. После ще се разберем.

И ние отново се постаряхме да сложим преграда между нас и явно едностранното излъчване, което Петра водеше с вълнение и напрежение.

...Пробивахме си път през гората бавно. Бояхме се да не оставим следи по пътищата и коловозите, затова напредвахме по малко. Лъковите ни бяха непрекъснато готови за стрелба, трябваше да внимаваме да не се изплъзнат от ръцете ни и да се навеждаме, когато минаваме под надвиснали клони. Вероятността да срещнем хора не беше голяма, но се случваше да попаднем на звяр, излязъл на лов. За щастие винаги, когато чуехме приближаването му, успяхме бързо да избягаме. Може би и той се плашеше от огромните великански коне; значи имаше поне едно преимущество, което да оправдава дирите, които оставяхме.

Летните нощи по тези места не са дълги. Вървахме мъчително, докато се появиха първите признаци на зазоряване и после намерихме поляна, където да почиваме. Прекалено много щяхме да рискуваме да разседлаваме конете; щеше да ни се наложи да вдигаме тежките седла и кошове с въже, прехвърлено през висок клон, а това щеше да ни лиши от всяка възможност да се измъкнем светкавично. Просто спънахме конете, както предния път.

Докато похапвахме, разговарях с Петра за нещата, които ѝ беше показала нейната приятелка. Колкото повече научавах, толкова повече се вълнувах. Почти всичко съвпаднаше със сънищата, които имах като момче. Като разбрах, че мястото наистина съществува, сякаш получих внезапно озарение – значи това не е било само сън за живота на Древните, а е истинско място някъде в света. Но Петра беше уморена, затова не я разпитвах толкова, колкото ми се искаше. Оставих ги да си легнат с Роузалинд.

Точно след изгрев се обади развълнуван Майкъл:

– Тръгнали са по дирите ви, Дейвид. Кучето на човека, когото уби Роузалинд, го намерило, а после попаднали и на следите от конете.

Нашата група се отправя на югозапад, за да се присъедини към хайката. Най-добре да потегляте. Къде сте сега?

Казах му колкото знаех – че според пресмятанията си сме само на няколко мили от Дивите земи.

– Тогава тръгвайте – каза ми той. – Колкото повече се бавите, толкова повече време ще имат те да изпратят група, която да отреже пътя ви напред.

Съветът ми се видя добър. Събудих Роузалинд и ѝ обясних. След десет минути отново бяхме на път; Петра все още почти спеше. Понеже сега беше по-важно да бързаме, отколкото да се крием, насочихме се по първия път на юг, който открихме, и подкарахме конете в тромав тръс.

Пътят малко криволичеше според местността, но посоката му като цяло не се променяше. Изминахме по него десет мили, без да срещнем никакви затруднения, но след един завой се озовахме точно срещу един конник, на не повече от петдесет ярда, който препускаше към нас.

Ездачът сигурно нито за миг не се усъмни кои сме, защото щом ни съзря, хвърли поводите и смъкна лъка от рамото си. Преди да опъне тетивата, ние вече бяхме пуснали стрели към него.

Не бяхме свикнали с походката на великанския кон, затова и двете стрели задминаха човека. Той успя повече. Стрелата му профуча помежду ни и одраска главата на коня. Аз отново не улучих, но втората стрела на Роузалинд попадна в шията на коня му. Животното отстъпи назад и човекът едва не падна, после обърна коня и започна да препуска пред нас. Изпратих още една стрела подире му, и улучих коня в крака. Той заскача настрани, хвърли ездача в храстите и се втурна с всички сили по пътя.

Отминахме падналия човек, без да спираме. Той се сви, когато огромните копита изчаткаха на стъпка-две от главата му. На следващия завой се обърнахме и видяхме, че е седнал и оглежда раните си. Най-неприятното в случката бе, че сега пред нас имаше ранен кон без ездач, който можеше да вдигне предварително тревога.

Две мили по-нагоре гората внезапно свърши и се озовахме пред една тясна обитавана долина. Имаше около миля и половина голо поле, преди дърветата отново да започнат в далечината. Повечето от земята представляваше пасбище; виждаха се овци и добитък в кошари с огради от пръти и колове. Точно вляво от нас имаше обработваема земя. Покараният посев изглежда беше овес, но с такива отклонения, че у дома отдавна щяха да са го изгорили.

Тази гледка ни даде сили, защото означаваше, че почти бяхме стигнали до Дивите земи, където не можеха да опазват стопанствата си чисти.

Пътят се спускаше по леко наклонен хълм към една ферма, която представляваше само струпани колиби и навеси. В мястото между тях, което служеше за двор, видяхме четири-пет жени и двама мъже, наобиколили един кон. Така го разглеждаха, че веднага разбрахме кой е конят. Явно току-що беше пристигнал и хората все още споряха какво се е случило. Решихме да продължим напред, за да не им дадем време да се въоръжат и да тръгнат да ни търсят.

Те бяха дотолкова погълнати да разглеждат коня, че ние изминахме половината разстояние до дърветата преди някой да ни забележи. После

един мъж вдигна очи и всички го последваха. Сигурно дотогава не бяха виждали великански коне и при вида на двата коня, които препускаха срещу им с гръмотевичен тътен на копитата, мигновено се вцепениха от учудване. Но конят в средата им развали живата картина: дръпна се назад, зацвили и препусна, като ги разпръсна.

Нямаше нужда да стреляме. Цялата група се втурна към портите да търси убежище, и ние изтрополихме тежко през двора на фермата без никакви затруднения.

Пътят завиваше наляво, но Роузалинд накара коня да продължи напред към началото на гората. Пръговете хвърчаха настрани като клонки и ние продължавахме да се носим в тежък тръс през полето, оставяйки подире си една след друга счупените огради.

Когато стигнахме дърветата, озърнах се назад. Хората от фермата, напуснали прикритията, стояха, ръкомахаха и гледаха как се отдалечаваме.

Три-четири мили по-нататък стигнахме до по-оголена местност, различаваща се от всичко, което бяхме виждали дотогава. Тук-тамеше пръснати дръвчета, храсталаци и гъсталаци. Тревата почти навсякъде беше с големи остри листа; на места растеше на чудовищни огромни туфи, а насочените ѝ като остриета върхове бяха високи осем-десет стъпки.

Пробивахме си път и в продължение на още два часа гледахме да вървим все на югозапад. После навлязохме сред група странни на вид дървета, но нормално високи. Мястото беше прикрито, а вътре имаше няколко пространства, където растеше по-обикновена трева, подходяща за храна на конете. Решихме да отпочинем малко и да поспим.

Сложих букаи на конете, докато Роузалинд постилаше одеялата и след малко вече гладно гълтахме храната. Цареше приятно спокойствие, но изведнъж Петра рязко излъчи една от ослепителните си картини и аз си прехапах езика.

Роузалинд присви очи и хвана главата си с ръка.

– Какво правиш, дете! – скара се тя.

– Извинявайте. Забравих – отвърна Петра машинално.

Стоя известно време с наклонена на една страна глава, след това ни каза:

– Жената иска да разговаря с някой от вас. Моли всички да се опитате да уловите мислите ѝ, тя ще се помъчи да говори много високо.

– Добре – съгласихме се ние. – Ти обаче мълчи, иначе съвсем ще ослепеем.

Напрегнах се колкото можех, опънал чувствителността си за приемане до крайност, но не долових нищо, или по-скоро само нещо като потрепването на мараня.

Отпуснахме се.

– Не става – казах аз. – Петра, ще трябва да ѝ кажеш, че не можем да стигнем до нея. Готови...!

Постарахме се с всички сили да заглушим последвалата размяна на мисли, след това Петра намали силата под зашеметяващото равнище и започна да ни предава мислите, които получаваше. Те бяха съвсем прости по форма, защото тя трябваше да ни ги предава, дори без да ги разбира; в резултат те стигаха до нас като неясно бебешко бръщолевене, с много повторения – за да бъде сигурно, че сме ги схванали. Едва ли е възможно да се даде някаква представа с думи какво в крайна сметка получавахме, но от значение беше общото впечатление, а него получавахме достатъчно ясно.

Най-много се наблягаше на голямото значение – на голямото значение, което отдавах, но не на нас, а на Петра: трябвало да я опазим на всяка цена. Притежавала нечувана сила на излъчване – и то без специално обучение; представлявала явление от голяма важност. Вече ни били изпратили помощ, но докато стигнала до нас, трябвало да печелим време и да се пазим – да пазим главно Петра, а не себе си – и то на всяка цена.

Имаше още много неща, които бяха по-неясни, смесени с цялото, но безгрешно разбрахме какво се смяташе за най-значително.

– Приемахте ли? – попитах останалите, когато свършихме.

Бяха приемали. Отговори Майкъл:

– Ужасно объркано е всичко. Няма съмнение, че сравнена с нашата, силата на Петра да излъчва е забележителна; стори ми се обаче, че жената показва учудване, че я среща сред първобитни хора – забелязахте ли това? А под „първобитни хора“ като че ли имаше предвид нас.

– Така е – потвърди Роузалинд. – Не може и дума да става за съмнение.

– Сигурно в нещо не сме се разбрали – намесих се аз. – Може би Петра по някакъв начин ѝ е внушила впечатлението, че сме Оградни жители. А що се отнася до...

Изведнъж бях заглушен от възмутения протест на Петра. Опитах се да не му обръщам внимание и продължих:

– А що се отнася до помощта, сигурно и за това нещо не сме се разбрали. Жената е далече на югозапад, а всеки знае, че нататък има

безкрайни пространства от Зли земи. Дори да свършват някъде и тя да е от другата им страна, как бихме могли да получим помощ?

Роузалинд отказа да спори по този въпрос.

– Ще почакаме и ще видим – заяви тя. – Засега единственото, което искам, е да поспя.

И аз изпитвах същото чувство и тъй като Петра беше спала в коша през повечето време, казахме ѝ да пази и да бъде нащрек и веднага да ни събуди, ако види или чуе нещо подозрително. И двамата с Роузалинд заспахме още преди да положим глави на постелката.

... Събуди ме Петра, която разтърсваше рамото ми. Слънцето скоро щеше да залезе.

– Майкъл се обажда – обясни ми тя.

Освободих мислите си за него.

– Отново са по дирите ви. Стигнаха са в малка ферма до Дивите земи. Спомняш си, че минахте оттам, нали?

Спомнях си. Майкъл продължи:

– Там сега се събира хайка. Ще се насочат по следите ви веднага, щом се разсъмне. Най-добре веднага тръгвайте. Не зная каква е местността пред вас, но е възможно да ви пресрещнат от запад, за да ви отрежат пътя. Ако го направят, положително ще се разделят на малки групи през нощта. Не могат да си позволят да направят кордон от единични постове, защото наблизко се навъртат Оградни жители. Затова, ако имате късмет, ще успеете да се промъкнете.

– Добре – съгласих се уморено аз. После се сетих да попитам нещо, за което отдавна си мислех.

– А какво стана със Сали и Кетърин?

– Не зная. Не отговарят. Вече доста сме се отдалечили. Някой знае ли нещо?

Обади се Рейчъл, звучеше слабо, поради разстоянието.

– Кетърин беше в безсъзнание. След това вече нищо не се разбираше. Марк и аз се боим, че...

Тя заглъхна и потъна в мъглявина, нежелаяща да продължи.

– Казвай – обади се Майкъл.

– Кетърин беше в безсъзнание толкова дълго, че се чудим... дали не е мъртва.

– А Сали?

Този път нежеланието на Рейчъл да говори беше още по-голямо.

– Струва ни се... Страхуваме се, че с разума ѝ е станало нещо странно... На един-два пъти уловихме за кратко неясна картина. Много

слаба, без всякаква острота, затова се боим, че...

И Рейчъл, погълната от мъка, заглъхна... Мина малко време, преди да се появи Майкъл с ясните си концентрирани образи.

– Разбираш какво значи това, нали? Дейвид, ние сме ги уплашили. Готови са да ни унищожат в желанието си да научат нещо повече за нас, стига да попаднем в ръцете им. На всяка цена трябва да опазиш Роузалинд и Петра – много по-добре е сам да ги убиеш, отколкото да им се случи това. Разбираш ме, нали?

Погледнах Роузалинд, която спеше до мене. Червенината на залеза блестеше в косата ѝ. Помислих си за болката, която беше излъчила Кетърин. Представата, че Роузалинд и Петра можеха да изпитат същото страдание, ме накара да потреперя.

– Да – казах на Майкъл и останалите. – Разбирам.

Известно време усещах как другите ми съчувствуват и ме насърчават, после те изчезнаха.

Петра ме гледаше доста озадачено и уплашено. Попита ме тъжно с думи:

– Защо Майкъл ти каза, че трябва да убиеш двете ни с Роузалинд?

Овладях обзелите ме чувства.

– Само в случай, че ни заловят – отвърнах ѝ аз и се опитах това да прозвучи като нещо разумно и съвсем обикновено при създаването се положение. Петра поразмисли върху това мъдро, после попита:

– А защо?

– Защото... – започнах аз. – Нали разбираш, ние се различаваме от тях, защото те не могат да правят мисловни образи, а обикновените хора се страхуват от тези, които се различават от тях...

– А защо трябва да се страхуват от нас? Нищо лошо не им правим – прекъсна ме Петра.

– Мисля, че не зная точно защо – отвърнах ѝ аз. – Но се страхуват. Това е въпрос на чувствата, а не на разума им. Колкото по-глупави са, толкова повече смятат, че всички хора трябва да си приличат. А усетят ли страх, стават жестоки и искат да наранят тези, които се различават...

– Защо? – продължи да пита Петра.

– Просто така. Затова, ако ни уловят, ще ни причинят много болка.

– Не виждам защо – упорствуваше Петра.

– Така се получава. Много сложна и неприятна работа е – казах ѝ аз. – Ще ти стане по-ясно, когато пораснеш. Най-важното е, че ние не искаме да мъчат двете ви с Роузалинд. Спомняш ли си, когато заля крака си с вряла вода? Още повече ще те боли. Много по-добре е човек да е

мъртъв – все едно, че е заспал много дълбоко и те не могат да го събудят, за да го измъчват.

Погледнах Роузалинд. Спеше, а гърдта ѝ се издигаше и спускаше. По бузата ѝ се бе плъзнал кичур коса, нежно го отместих и я целунах леко, за да не я събудя.

След малко Петра се обади:

– Дейвид, когато ни убиеш с Роузалинд...

Прегърнах я.

– Тихо, миличка. Това няма да се случи, защото няма да им позволим да ни хванат. Хайде сега да събудим Роузалинд, но да не ѝ казваме за това. Може да се разтревожи – нека го запазим в тайна, искаш ли?

– Добре – съгласи се Петра и леко дръпна Роузалинд за косата.

Решихме отново да хапнем и да продължим малко след здрачаване, за да можем да се ориентираме по звездите. Петра беше необичайно мълчалива по време на яденето. Отначало реших, че разсъждава върху неотдавнашния ни разговор, но излезе, че греша – след малко тя се откъсна от размишленията си и каза с обичаен тон:

– Зеландия трябва да е странно място. Хората там могат да правят мисловни образи – е, не съвсем всички, но почти всички, и никой не кара другите да страдат заради това.

– А, значи ти си разговаряла, когато легнахме да спим, така ли? – подметна Роузалинд. – Трябва да ти кажа, че за нас това време е било много удобно.

Петра не обърна внимание на думите ѝ, а продължи:

– Не всички от тях обаче го правят добре, повечето са като тебе и Дейвид – каза ни тя нелюбезно. – Но тя го прави много по-добре, отколкото останалите; тя има две малки деца и смята, че те също ще го правят добре, само че все още са прекалено малки. Обаче смята, че децата ѝ едва ли ще бъдат добри колкото мене. Казва, че аз правя най-силните картини от мисли – завърши с доволство Петра.

– Това ни най-малко не ме учудва – каза ѝ Роузалинд. – Следващото, което трябва да научиш, е картините ти да са добри, а не само шумни – поохлади тя Петра.

Сестра ми не се смути.

– Жената каза, че ще го правя още по-добре, ако упорствувам, а когато порасна, ще имам деца и те също ще могат да правят такива силни картини.

– Значи да упорствуващ, така ли? – каза Роузалинд. – А защо? Моего мнение е, че мисловните образи носят само беди.

– Но не и в Зеландия – каза Петра и поклати глава. – От жената разбрах, че там всички искат да се научат да ги правят, а тези, които не успяват много, се занимават много усилено, за да се усъвършенствуват.

Замислихме се върху думите ѝ. Спомних си, че чичо Екъл ми разказваше за разни места отвъд Черните брегове, където Отклоненията смятали, че те са истинското подобие, а всички останали са мутанти.

– Тя каза – натърти Петра, – че на хората, които разговарят само с думи, не им достига нещо. Каза, че трябва да ги съжаляваме, защото, колкото и да остаряват, те никога няма да започнат да се разбират по-добре. Цял живот ще си бъдат самотни, никога няма да мислят като едно цяло.

– Не мога да кажа, че засега изпитвам особено съжаление към тях – забелязах аз.

– Жената казва, че така трябва, защото на тях им се налага да водят много скучен и глупав живот, в сравнение с хората, които си изпращат картини – заяви Петра, сякаш изричаше мъдрост.

Оставихме я да си бърбори. Повечето неща, за които разказваше, изглеждаха безсмислени – вероятно Петра не ги беше разбрала както трябва, но от всичко ставаше най-вече ясно, че зеландците – които и да бяха, където и да живееха – имаха много високо мнение за себе си. Започна да ми изглежда повече от вероятно, че Роузалинд имаше право, когато твърдеше, че под „първобитни“ жената има предвид обикновените хора в Лабрадор.

...Когато звездите изгряха, потеглихме отново. Продължавахме да криволичим в югозападна посока между групи дървета и шубраци. От уважение към предупреждението на Майкъл се движехме колкото се може по-тихо, наострили уши и очи да забележим веднага, ако ни пресрещат. Изминахме няколкото мили, без да чуем нищо, освен непрекъснатото приглушено потропване на конските копита, лекото проскърцване на поводите и кошовете, и от време на време – шума от някое животно, което бяга от пътя ни.

След три часа или повече, започнахме да различаваме пред себе си неясни очертания на по-тъмна местност, а след още малко – началото на друга гора, на плътна маса, която се издига като черна стена.

В мрачината не можеше да се каже колко е гъста. Най-добре изглеждаше да продължаваме все напред, докато я стигнем, а после, ако излезе непроходима, да вървим по края, докато намерим подходящо място да навлезем във вътрешността.

Така и направихме. Бяхме стигнали на около стотина ярда от

гората, когато съвсем ненадейно отзад прозвуча изстрел и куршумът изсвири покрай нас.

Конете се подплашиха и се втурнаха напред. Едва не изхвъркнах от коша. Задният кон се задърпа и поводът, с който беше вързан, се скъса. Конят препусна право към гората, но после се поколеба и зави наляво. Нашият кон презглава се втурна подире му. Не ни оставаше нищо друго, освен да се крепим и да се държим здраво за кошовете, носещи се сред облака от буци и камъни, отскачащи от копитата на първия кон.

Някъде зад нас отново прозвуча изстрел и конете забързаха още повече...

Известно време продължавахме да летим в тежък, разтърсващ земята галоп. После нещо проблесна отпред и малко вляво. Когато изстрелът прозвуча, конят ни се сепна, подскочи настрани, зави надясно и хукна към гората. Сnižихме се още повече и навлязохме сред дърветата.

Имахме късмет, че влязохме в гората там, където големите дървета растяха доста раздалечено, но въпреки това усещането беше кошмарно – клоните плющяха и се закачаха в кошовете. Великанският кон, без да обръща внимание, тежко вървеше напред, като избягваше по-големите дървета и се промъкваше покрай по-малките; пробиваше си път с цялата си тежест, а клоните и фиданките попукваха и се чупеха под яростния му напор.

След време конят, разбира се, забави ход, но паническата му решителност да избяга далече от пушките не намаля. Трябваше да се държа с ръце, крака и цяло тяло, за да се опазя да не стана на парчета вътре в коша и почти не се осмелявах да вдигна глава, за да огледам наоколо макар набързо – страхувах се да не ме удари някой клон.

Не можех да кажа със сигурност дали ни преследват, но не изглеждаше вероятно. Под дърветата беше не само по-тъмно, но и всеки кон с обикновен ръст несъмнено щеше да се изкорми при опита си да ни последва през счупените стебла, които стърчаха като колове зад нас.

Конят ни започна да се успокоява, забави крачка и се поукроти; вместо да се втурва, без да гледа, взе да избира пътя. След малко дърветата вляво се разрешиха. Роузалинд се наведе през коша, улови отново поводите и насочи животното нататък. Стигнахме по обиколен път до малко тясно пространство, където отново видяхме звезди над главите си. Дали това беше пътека, направена от хора, или естествена просека в гората, не се виждаше добре. За миг поспряхме и се чудехме дали да рискуваме и да тръгнем по нея, после решихме, че по-лекият път ще компенсира несгодите в началото на преследването, затова завихме на

юг по пътеката. От едната страна се чу пукане на клони; и двамата са Роузалинд се обърнахме нататък с готови за стрелба лъкове, но шумът идваше от другия великански кон. Пристигна в тръс от тъмнината, радостно изцвили и си зае мястото подире ни, сякаш все още бе вързан за въжето.

Сега повърхността беше още по-неравна. Пътеката се виеше, заобикаляше покрай струпани скали, спускаше се по стръмни клисури, пресичаше малки потоци. Понякога имаше доста открити места, другаде короните на дърветата се преплитаха. Естествено, напредвахме бавно.

Реших, че вече без съмнение се намираме в Оградната област. Не се знаеше дали преследвачите щяха да се осмелят да ни търсят и там. Когато се опитахме да се посъветваме с Майкъл, той не ни отговори и предположихме, че спи. Недоумявахме дали беше дошло времето да се освободим от великанските коне, които ни издаваха; може би трябваше да ги подгоним по пътеката, а да тръгнем пеша в друга посока. Трудно ни беше да вземем решение, без да имаме никакви вести. Щеше да бъде глупаво да прогоним животните, без да сме сигурни, че преследването ще продължи и в Оградата, но ако го направеха, щяха да ни настигнат бързо, защото щяха да се придвижват много по-лесно през деня, отколкото ние сега. Освен това бяхме уморени и изгледите да тръгнем пеша далече не бяха привлекателни. Още веднъж безуспешно се опитахме да установим връзка с Майкъл. А миг по-късно вече бяхме лишени от тази възможност. Бяхме в едно от местата, където клоните се преплитаха над главите ни и образуваха тъмен тунел, през който конете вървяха бавно и внимателно. Внезапно нещо се стовари отгоре ми и ме притисна в коша. Нищо не бях забелязал и няхах възможност да стрелям с лъка. Тежестта отгоре ми изкара дъха, после в главата ми се изсипа дъжд от искри и накрая вече не усещах нищо.

Дойдох на себе се бавно, изглежда доста време бях прекарал почти в несвят.

Чух, че Роузалинд ме вика – истинската Роузалинд, която се криеше дълбоко и се показваше твърде рядко. Другата Роузалинд – практичната, справящата се с всичко, представляваше нейно собствено творение, а не тя самата. Бях наблюдавал как тя изгражда този образ още като дете – чувствително, боязливо, но с воля. Тя осъзна по-рано от нас – вероятно инстинктивно, – че се намира във враждебен свят, и целенасочено се подготвяше да му се противопостави. Бронята си направи постепенно – плочка по плочка. Бях гледал как намира оръжията си и как започва да ги употребява сърчно; наблюдавах я как обмислено изгражда един характер, който представяше на света непрекъснато, затова понякога успяваше дори себе си да излъже.

Обичах това момиче – нямаше съмнение. Обичах високото ѝ стройно тяло; начина, по който накланяше глава; малките ѝ остри гърди; дългите ѝ стройни крака. Обичах походката ѝ, сърчните ѝ ръце; устните ѝ, когато се усмихваше. Обичах меднозлатистата ѝ коса, която падаше като тежка коприна в ръцете ми, атлазената кожа на раменете ѝ, кадифените ѝ страни; топлината на тялото ѝ, уханието на дъха ѝ.

Беше лесно да обичаш тези неща – дори прекалено лесно; никой не можеше да не ги обича.

Те се нуждаеха от защитните ѝ средства: от черупката на независимост и безразличие, от преднамерено практичната, предизвикателна увереност, от престорената липса на интерес, от резервираното държание. Качествата ѝ не бяха предназначени да разнежват, понякога тя неволно те нараняваше, но този, който знаеше защо и как става всичко това, можеше само да ѝ се възхищава – пък дори и като на победа на изкуството над природата.

Сега обаче скритата Роузалинд ме викаше нежно, тъжно, захвърлила бронята си, оголила сърцето си.

И отново – без думи.

Съществуват думи, които, използвани от поет, постигат неуловимия едноцветен рисунък на телесната любов – но за всичко останало те се оказват несъвършени.

Любовта ми преля към нея, нейната – към мене. Моята галеше и

успокояваше. Нейната беше като ласка. Разстоянието и различието между нас се стопи и изчезна. Ние се срещаме, смесвахме се и се сливахме. Спряхме да съществуваме поотделно; за миг се превърнахме в едно цяло от две части. Това беше изход от самотната човешка клетка, кратка симбиоза, която поместваше целия ни свят...

Никой не познаваше скритата Роузалинд. Дори Майкъл и останалите само я бяха мяркали. Те не знаеха каква е цената, с която беше изкована показващата се пред хората Роузалинд. Никой от тях не познаваше моята мила, нежна Роузалинд, която жадуваше свобода, внимателно отношение и любов; която вече се боеше от построеното от самата нея за собствената ѝ защита; и която още повече се боеше, че може да среща живота без тази защита.

Времето е без значение. Може би бяхме отново заедно само за миг. Смисълът на нещата е в тяхното съществуване; той няма измерения.

После се разделихме, и аз започнах да усещам разни земни неща: мрачно сиво небе, някакво неразположение, а след малко и Майкъл, който разтревожено питаше какво ми се е случило. С известно усилие се съсредоточих.

– Не зная. Нещо ме удари – казах му аз. – Но ми се струва, че вече съм наред; само главата ме боли и не съм се наместил удобно.

Едва когато му отговорих, усетих защо изпитвах такова неудобство – все още се намирах в коша, но тялото ми беше някак свито, а самият кош продължаваше да се клати.

Майкъл не намери отговора ми за много изчерпателен. Обърна се към Роузалинд.

– Скочиха отгоре ни от надвисналите клони. Бяха четирима или петима. Един падна точно върху Дейвид – обясни му тя.

– Кой скочи? – попита Майкъл.

– Оградните жители – отвърна Роузалинд.

Изпитах облекчение. Минало ми беше през ума, че може да са били преследвачите. Тъкмо се канех да задам въпрос, какво беше станало понататък, когато Майкъл попита:

– По вас ли стреляха снощи?

Потвърдих, че бяха стреляли по нас, но можеше да са стреляли някъде и по нещо друго.

– Не. Само на едно място стреляха – каза ни той с разочарование. – Надявах се, че са се объркали или че са тръгнали по грешна следа. Събраха ни всички заедно. Смятат, че е прекалено опасно да навлизат в Оградата на малки групи. Предполага се, че след около четири часа ще ни

повикат, за да тръгнем. Мислят, че ще бъдем около стотина души. Решиха, че ако срещнем Оградни жители и ги посплашим, ще си спестим някои неприятности в бъдеще. Най-добре оставете великанските коне – докато сте на тях, никога няма да скриете дирите си.

– Малко късно ни съветваш – каза му Роузалинд. – Аз съм в коша на първия кон с вързани ръце, а Дейвид е в коша на втория.

– А Петра къде е? – разтревожено попита Майкъл.

– Петра е добре. В другия кош на моя кон е, побратимява се с човека, който ни пази.

– Какво точно се случи? – поиска да разбере Майкъл.

– Най-напред скочиха отгоре ни, после голяма група се показа иззад дърветата и спря конете. Накараха ни да слезем, свалиха и Дейвид. След като си поговориха и се поскараха, решиха да се отърват от нас. Затова отново ни натовариха на кошовете, качиха на всеки кон по един човек и ни пуснаха по-нататък – по същия път, по който вървахме.

– Още по-навътре в Оградата ли?

– Да.

– Е, поне посоката е възможно най-добрата – забеляза Майкъл – А как се държат? Заплашват ли?

– Не. Само внимават да не избягаме. Изглежда имаха някаква представа кои сме, но не знаеха какво точно да ни правят. Поскараха се малко по тоя въпрос, но мисля, че всъщност много повече ги интересуваха великанските коне. Човекът до мене изглежда съвсем безопасен. Разговаря с Петра невероятно сериозно; не съм убедена дали не е малко смахнат.

– Не можеш ли да разбереш какво се канят да правят с вас?

– Попитах го, но изглежда не знае. Просто са му поръчали да ни отведе някъде.

– Да...

За първи път Майкъл не знаеше какво да каже.

– Да... Предполагам, единственото, което ни остава, е да изчакаме да видим. Няма да навреди обаче да му съобщиш, че идваме подире ви.

С това Майкъл привърши разговора.

Започнах да се въртя, мъчех се да се освободя. С известно затруднение успях да се изправа на крака в люлеещия се кош. Човекът от другия кош ме погледна доста приятелски.

– Тпру, стой! – викна той на коня и дръпна поводите. Свали вързаната през рамото си кожена манерка и ми я подхвърли, като държеше ремъка. Отпуших я, пих блажено и му я метнах обратно. Продължихме.

Вече виждах какво ни заобикаля. Местността беше пресечена; гъстата гора беше намаляла, макар че не бе станала съвсем рядка; дори и бегъл поглед ми стигна да се уверя, че баща ми е прав: всичко изглеждаше като подигравка с нормалното. Не можех да определя със сигурност вида почти на никое дърво. Виждах познати стволове, върху които се крепяха съвсем други корони; познати клони растяха от странни дънери, листата по тях също бяха странни. Известно време видимостта наляво бе скрита от фантастичен жив плет от гъст къпинак – тръните бяха големи колкото лопати. На друго място пътят приличаше на пресъхнало речно корито, отрупано с огромни валчести камъни, които всъщност се оказаха кълбовидни плесени, растящи съвсем близо една до друга. Стволовете на някои дървета бяха толкова меки, че не можеха да стоят изправени – извиваха се и пълзяха по земята. Тук-таме имаше групи от дървета-джуджета – сбръчкани и чепати, сякаш расли там от векове.

Отново незабелязано погледнах човека в другия кош. Изглеждаше напълно нормален, само дето беше много мръсен, със скъсани дрехи и смачкана шапка. Той усети погледа ми:

– За пръв път ли попадаш в Оградата, момче?

– Да – отговорих му аз. – Навсякъде ли е така?

Той се засмя и поклати глава.

– Няма две места, които да си приличат. Затова и се нарича Оградата – почти нищо тук не расте както трябва, но все пак...

– Все пак какво? – повторих аз.

– Все пак... положително ще се оправи след време. Дивите земи някога са били Ограда, но сега вече са по-стабилни, сигурно и местата, откъдето идвате, някога са били Диви земи, но са, придобили нормален вид. Предполагам, че Господ си играе с търпението ни, явно е, че никак не бърза.

– Господ ли? – попитах невярващо. – Винаги са ме учили, че в Оградата управлява Дяволът.

Човекът поклати глава.

– Така приказват там. Но не е вярно, момче. Дяволът се навърта точно по вашите места и гледа да си върши работата. Хората там са направо безочливи – истинско подобие и не знам си какво... Искат им се да бъдат като Древните. Изпитанието не ги е научило, на нищо... Пък и Древните са мислели, че са стигнали върховете. Имали си идеали, знаели как да управляват света. Оставало им само да подредят всичко хубавичко и да не го променят – защото смятали, че идеите им са много поцивилизовани от идеите на Господ.

И той отново поклати глава.

– Обаче не познали. Нямамо начин да познаят. Не това са били последните думи на Господ, макар че те си мислели така; думите на Господ никога не са последни. Когато това се случи, значи Господ е мъртъв. Но той не е мъртъв, той се променя и расте – както всичко живо. Затова, докато те се мъчели с все сила да нагласят всичко и да го подредят по някакъв „вечен“ модел, който сами си измислили, той им изпратил Изпитанието, съсипал ги и им напомнил, че животът се променя. Разбрал, че нищо няма да излезе от това, което ставало в момента, затова поразклатил торбата, за да види дали следващия път няма да се справят по-добре.

Човекът спря, замисли се за миг, после продължи:

– Може да не я е поразклатил както трябва. Излиза, че на някои места явно се повтаря същото развитие. Например там, откъдето идваш. С нищо не са се променили, вървят си по същия път, все още смятат, че са последната му дума, все още се мъчат до крайност да се запазят каквито са и да нагласят нещата по същия начин, който е предизвикал на времето Изпитанието. Един ден Господ ще се ядоса, че не им е било за урок, и ще им покаже още една-две работи.

– Да... – казах аз, без да имам нищо предвид и се успокоих. Чувствувах колко странно е, че толкова много хора притежаваха положителни, макар и противоречиви сведения за възгледите на Господ.

Човекът явно не беше съвсем сигурен, че ми е станало ясно. Размахаш ръка към необикновения пейзаж пред нас и внезапно забелязах какво му има: първите три пръста на дясната му ръка липсваха.

– Някой ден – заяви той – много от тези неща ще се стабилизират. Ще се появят нови растения, а това означава и нови животни. Изпитанието е било сътресение, за да започнем всичко отначало.

– Но там, където могат да отглеждат нормални животни и растения, унищожават Отклоненията – подхвърлих аз.

– Опитват се да го правят; мислят си, че го правят – съгласи се той. – Глупашки са си наумили да се придържат към равнището на Древните – но така ли е наистина? Откъде знаят, че житото им, плодовете им и зеленчуците им са същите? Нали има спорове? И не излиза ли почти винаги, че накрая приемат тези видове, които дават най-високи добиви? Не кръстосват ли породи, за да получат издръжливост, повече мляко или месо? Ясно – изтриват от лицето на земята по-явните Отклонения, но сигурен ли си, че Древните изобщо биха познали сегашните породи? Аз поне никак не съм сигурен. Не може да се спре това, ясно е. Може само да пречиш и да унищожаваш, можеш да забавяш процеса, да го

пригаждаш към собствените си цели, но той продължава. Та погледни тези коне!

– Одобрени са от Правителството – казах му аз.

– Естествено. Точно за това ти говорех – отвърна той.

– Но ако това без друго продължава, не виждам каква нужда е имало от Изпитанието – не се съгласявах аз.

– За някои форми това продължава – каза той, – но не и за човека, не и за човешките видове като Древните и като твоите хора, когато могат да го контролират. Те слагат клеймо на всяка промяна; препречват пътя и държат видът да е определен, защото имат нахалството да се смятат за съвършени. Мислят, че те и само те са истинското подобие; е, добре, ако те са истинското подобие, от това следва, че те са Господ, а щом са Господ, те се смятат за избрани да създават закони: „дотук, не повече“. В това е големият им грях: опитват се да задушат Живота, който иска да живее.

Последните няколко изречения бяха изречени доста по-различно от останалите – с въодушевление, което ме накара да подозирам, че отново се бях срещнал с някакъв вид религиозна вяра. Реших да изместя темата на разговора в по-практическа област, затова запитах защо са ни пленили.

Не му беше особено ясно, само ме увери, че винаги постъпват така, когато чужденец навлезе в територията на Оградата.

Помислих върху думите му, след това отново се свързах с Майкъл.

– Какво предлагаш да им кажа? – попитах го аз. – Предполагам, че ще ни огледат. Когато открият, че сме физически нормални, ще трябва да им съобщим някаква причина, поради която бягаме.

– Най-добре им кажете истината, но я поспестете. Направете го точно като Кетърин и Сали. Доверете им само толкова, колкото е нужно – предложи Майкъл.

– Добре – съгласих се аз, и се обърнах към Петра. – Разбра ли, Петра? Ще им кажеш, че можеш да предаваш мисли само на Роузалинд и на мене. Няма да споменаваш нищо за Майкъл или за зеландците.

– Зеландците ни идват на помощ. Сега вече не са толкова далече, колкото бяха – каза ни доверително тя.

Майкъл прие това със съмнение:

– Много хубаво, стига да успеят. Но не споменавай за тях.

– Добре – съгласи се Петра.

Обсъдихме дали да кажем на хората, които ни пазеха, за възможното проследване, и решихме, че няма да ни навреди да го знаят.

Човекът в другия кош не изглеждаше изненадан от тази вест.

– Много хубаво. Тъкмо това ни трябва – каза той. Но не обясни нищо повече и продължихме да си пробиваме път напред.

Петра отново започна да разговаря с далечната си приятелка и нямаше съмнение, че разстоянието е намаляло. Силата, която Петра употребяваше, за да се свърже с нея, вече не беше толкова голяма и за първи път успях с огромно усилие да уловя откъслечно излъчването от другия край. Роузалинд също го бе уловила. Зададе въпрос, в който вложи всичката си сила. Непознатата усили картината и тя достигна до нас ясно; радваше се, че сме се свързали и искаше да научи повече, отколкото Петра можеше да ѝ каже.

Роузалинд ѝ обясни каквото можа за сегашното ни положение; съобщи ѝ, че не ни заплашва непосредствена опасност. Жената ни посъветва.

– Бъдете предпазливи. Съгласявайте се с всичко, което ви кажат и гледайте да печелите време. Подчертавайте, че ви заплашва опасност от собствените ви хора. Трудно е да ви дам съвет, защото не познавам племето. Някои племена от мутанти ненавиждат проявата на нормалност. Може би няма да е зле да преувеличите вътрешната разлика, която имате с другите хора. Най-важно от всичко е момиченцето. Трябва да го опазите на всяка цена. За пръв път срещаме такава сила на излъчване при толкова млад организъм. Как се казва детето?

Роузалинд го предаде с букви. После попита:

– А вие кои сте? Какво е това Зеландия?

– Ние сме Новите хора – хората като вас. Хората, които могат да мислят заедно. Тези, които възнамеряват да построят един нов свят, различен от света на Древните или на диваците.

– Хора, каквито Бог е пожелал да направи ли? – попитах аз и отново имах чувството, че темата ми е позната.

– Не ми е известно това. Как може да е сигурен човек? Но поне знаем, че можем да създадем по-добър свят от света на Древните. Те са били само едни изобретателни получовеци, малко по-напреднали от диваците; живели са откъснато един от друг, свързвали са ги само несвършените думи. Често са се чувствували още по-откъснати поради различието в езиците и във вярванията. Някои от тях са могли да мислят самостоятелно, но не са били нещо повече от отделни индивиди. Понякога са могли да споделят чувствата си, но не са мислели колективно. Докато условията за живот били примитивни, това не им пречело; но колкото по-сложен правели света си, толкова по-малко успявали да се

справят с него. Нямали начин да постигат еднородие. Научили се да работят градивно на малко групи, но на големи групи предприемали само разрушителни действия. Ламтели за напредък, и после отказвали да срещнат с лице отговорностите, които изниквали. Създавали безкрайни проблеми, а после заравяли глави в пясъците на ленивата сигурност. Ясно ви е, че между тях не е можело да има нито истинско общуване, нито разбирателство. В най-добрия случай те са били едни по-висши животни – нищо повече. Били са обречени на гибел. Ако не бяха предизвикали Изпитанието, което почти ги унищожило, щяха да се размножават неразумно като животни, докато стигнеха до бедност и нещастие, а накрая – и до глад и варварство. По който и път да са вървели, съдбата им е била предопределена, защото са били несъвършен вид.

Отново ми хрумна, че тези зеландци имаха доста високо мнение за себе си. Човек, възпитаван като мене, трудно възприемаше подобно неуважение към Древните. Докато все още се борех с това чувство, Роузалинд попита жената:

– А вашият вид? Той как се е появил?

– Нашите прадеди са имали щастието да живеят на остров, по-скоро – на два острова, доста отдалечени от сушата. Дори и там те пострадали от последствията на Изпитанието, макар и много по-малко, отколкото другаде, но се оказали откъснати от света и водели почти първобитен живот. После по някакъв начин започнали да се появяват хора, които можели да мислят заедно. След време тези, които го правели най-добре, открили други, които можели да го правят съвсем малко и ги научили да развият способностите си. Било естествено хората, които си предават мисли, да се женят помежду си, и така новият вид се закрепил. По-късно започнали да откриват и на други места хора, които предават мисли. Тогава разбрали какъв късмет са имали в Зеландия – открили, че дори и там, където не обръщали внимание на физическите отклонения, мислещите заедно хора обикновено били преследвани. Дълго време с нищо не можели да помогнат на себеподобните си на другите места – макар че някои се опитвали да доплават до Зеландия с пироги, и понякога успявали. По-късно обаче, когато отново сме разполагали с машини, станало възможно да ги прехвърляме на сигурно място. Сега правим това винаги, когато успеем да се свържем, но за първи път се свързваме на такова голямо разстояние. Все още ми е трудно да стигам мислено до вас. Но ще става все по-лесно. А сега трябва да прекъсна. Грижете се за момиченцето. То е изключително явление, невероятно важно. Трябва да го опазите на всяка цена.

Мисловните образи избледняха и за миг не се улавяше нищо. После се обади Петра. Сигурно не беше успяла да следи всичко, но разбира се, беше разбрала добре края.

– За мене го каза – заяви доволна тя, със съвсем ненужна сила.

Олюляхме се, после дойдохме на себе си.

– Внимавай, противно горделиво детенце. Още не си видяла Космата Джек – каза Роузалинд и Петра се по-умълча. – Майкъл – добави тя, – стигна ли до тебе разговорът?

– Да – отвърна Майкъл малко сдържано. – Видя ми се малко унизи-телен. Като че ли изнасяше лекция пред деца. И все още идваше от дявол знае колко далече. Не виждам по какъв начин могат да дойдат толкова бързо, че да ни окажат някаква помощ. След няколко минути вече тръгваме да ви търсим.

Великанските коне тежко трополяха по пътеката. Пейзажът продължаваше да изглежда необичаен и страшен за човек, възпитаван в уважение към истинските видове. Е, повечето растения не изглеждаха толкова фантастични, колкото тези, които беше виждал чичо Ексъл на юг, но, от друга страна, нищо не ми се струваше достатъчно познато, или дори приемливо за отклонение. Всичко беше толкова объркано, че като че ли вече нямаше значение дали едно дърво е аберация, или просто хибрид, и все пак изпитах облекчение, когато за малко излязохме от гората и тръгнахме по открита местност; макар че дори храстите не бяха еднородни или познати, пък и тревата изглеждаше доста странно.

Само веднъж спряхме, за да ядем и да пием вода, и след не повече от половин час отново бяхме на път. Около два часа по-късно, след като на няколко пъти отново навлизахме в гора, стигнахме до средно голяма река. Откъм нашата страна равнината слизаше стръмно и отвесно към водата; от другата страна се бяха наредили ниски червеникави скали.

Тръгнахме по течението, като вървяхме горе покрай брега. На четвърт миля по-нататък на едно място, белязано от страшно изродено дърво, по вид напомнящо на огромна дива круша, чийто клони растяха само на един кичур на върха, имаше ров, дълбоко врязан в брега, по който можеха да се спуснат конете. Прегазихме реката диагонално и се насочихме към пролука в отсрещните скали. Когато я достигнахме, оказа се малко по-голяма от процеп – толкова се стесняваше на места, че кошете се търкаха в стените и се промъквахме едва-едва. Продължаваше така стотина ярда преди пътят да се разшири и наклонът на земята да се изравни. Там, където склоновете на тунела се превръщаха в обикновени насипи, се бяха изправили седем-осем мъже с лъкове в ръце. Те гледаха

изумено великанските коне и като че се канеха да побягнат. Спряхме точно пред тях.

Човекът в другия кош завъртя глава към мене.

– Слизай, момче – каза ми той.

Петра и Роузалинд вече се смъкваха от първия кон. Щом стъпих на земята, човекът удари животното и двата коня тежко продължиха напред. Петра уплашено се улови за ръката ми, но засега всички парцаливи, рошави стрелци все още се интересуваха повече от конете, отколкото от нас.

Групата по нищо не изглеждаше страшна. Една от ръцете, стиснала лък, беше шестопръста; главата на друг беше като гладко кафяво яйце, без косъмче по нея или по лицето му; трети имаше невероятно големи стъпала и длани; това, което не беше наред в другите, явно бе скрито под окъсаните дрехи.

Двамата с Роузалинд споделихме чувство на облекчение, че не бяхме изправени пред невероятни страхотии, както почти очаквахме. И Петра придоби смелост, като видя, че никой от групата не отговаря на традиционното описание на Косматия Джек. След малко, като изпрати-ха с поглед конете по пътеката, губеща се между дърветата, хората ни удостоиха с вниманието си. Двама от тях ни повикаха да вървим с тях, а другите останаха по местата си.

Утъпкана пътека, дълга около сто ярда, водеше надолу през гората до една поляна. Вдясно отново се издигаше стената на червеникавите скали, висока не повече от четиридесет стъпки. Те изглежда бяха обратната страна на хребета, който ограждаше реката. Предната част на скалите беше цялата в дупки; грубо направени от клони стълби водеха до отвори горе на високото. Равнинната част отпред беше изпъстрена с грозни колиби и шатри. Между тях на две три места димеше накладен огън. Няколко дрипави мъже и множество запуснати наглед жени се движеха насам-натам доста лениво.

Лутахме се покрай коптори и буница, докато стигнахме до най-голямата шатра. Беше направена от навес за сено – явно плячка от някое нападение – прикрепен към скелет от окастрени клони. Вътре, точно до входа, се виждаше седнал на столче човек, който вдигна поглед, когато приближихме. Като съзрях лицето му, за миг изпитах панически страх – толкова приличаше на баща ми. После го познах – беше човекът-паяк, когото бях видял като пленник в Уокнак преди седем-осем години.

Двамата мъже, които ни доведоха, ни изблъскаха към него. Той заразглежда трима ни. Очите му шареха нагоре-надолу по стройната

фигура на Роузалинд по начин, който не допадаше нито на мене, нито на нея. После човекът се вгледа за по-дълго време в мене и кимна, сякаш беше доволен от нещо.

– Помниш ли ме? – попита той.

– Да – отвърнах аз.

Той отмести очи от лицето ми, погледът му се плъзна по скупчениите бордеи и бараки, после отново се спря на мене.

– Не е като в Уокнак – каза той.

– Не е – съгласих се аз.

Той потъна известно време в размисъл. После попита:

– Знаеш ли кой съм аз?

– Да, така ми се струва. Като че се досещам – отвърнах му аз.

Той повдигна вежди въпросително.

– Баща ми имал по-голям брат – казах аз. – Смятали го за нормален, докато станал на три-четири години. После анулирали удостоверението му и го изгонили.

Човекът бавно кимна:

– Така е, но не съвсем – каза той. – Майка му го обичала. И бавачката му била привързана към него. Затова, когато дошли да го вземат, вече бил изчезнал – но те, разбира се, потулили това. И биха потулили, ако можеха, цялата история, все едно, че не е била.

Той отново замълча унесено. После добави:

– Най-големият син. Наследникът. Уокнак се падаше на мене. И сякаш да го притежавам, да не беше това...

Той протегна дългата си ръка и известно време я разглежда. После я отпусна и отново се взря в мене.

– Знаеш ли каква дължина трябва да има човешката ръка?

– Не – признах си аз.

– И аз не зная. Но някой в Райго знае – някой специалист по „истинското подобие“. Затова – никакъв Уокнак. Трябва да живея като дивак сред диваци. Ти най-големият син ли си?

– Единственият син съм – казах аз. – Имаше и след мене, но...

– Не получи удостоверение, а?

Кимнах утвърдително.

– Значи и ти си загубил Уокнак.

Никога не бях изпитвал тревога от този факт. Струва ми се, че изобщо не бях очаквал истински да наследя Уокнак. Винаги бях изпитвал чувство на несигурност – очаквах, почти уверен, че някой ден ще ме открият. Твърде дълго бях живял с това очакване, за да ме обземе

възмущението, което огорчаваше човека-паяк. Сега, когато въпросът беше решен, аз се радвах, че съм успял да избягна опасността, и му го казах. Той ме погледна замислено.

– Значи не ти достига смелост да се бориш за това, което ти се пада по право? – подхвърли той.

– Ако Уокнак е твой по право, значи не може да е мой – подчертах аз. – Но по-скоро искам да кажа, че ми дойде до гуша да се крия.

– Всички ние тук се крием – каза той.

– И така да е. Но поне можете да не се преструвате. Не живеете в непрекъснатата лъжа. Не се следите какво правите всеки миг, нито премисляте два пъти, преди да си отворите устата.

Той бавно кимна.

– Научихме за вас. Имаме си начини. Не ми е ясно само защо ви преследват така ожесточено.

– Ние мислим – обясних му аз, – че ги тревожим повече от обикновените отклонения, защото няма начин да ни разпознават. Предполагам, че те подозират, че сме много повече на брой, а не могат да открият останалите, затова искат да ни заловят и да ни накарат да ги издадем.

– Една повече от добра причина да не се оставите да ви заловят – каза той.

Усещах, че Майкъл се е свързал и че Роузалинд му отговаря, но не можех да участвам в два разговора едновременно, затова го оставих на нея.

– Значи идват право в Оградата подире ви? А колко души са? – попита той.

– Не знам точно – отвърнах аз, като размишлявах как най-добре да изиграя коза ни.

– По това, което чух за вас, трябва да имате начин да разберете – каза той.

Чудех се колко ли му беше известно за нас и дали знаеше и за Майкъл, но не ми се видя вероятно. Той присви очи и продължи:

– Най-добре не се опитвай да ни мамиш, момче. Вас гледат да заловят, а вие ни докарахте бедата тук. Защо трябва да ни е грижа какво ще ви се случи? Много по-лесно е да оставим някой от вас там, където ще го намерят.

Петра усети какво се криеше в думите му и се изплаши.

– Повече от сто души – каза тя.

Човекът за миг я погледна замислено.

– И все пак значи един от вас е с тях. Така и си мислех – забеляза

той и отново кимна. – Сто души е голяма група, за да я изпратят само подир трима ви. Прекалено голяма... Така значи...

И той отново се обърна към мене:

– Имаше ли напоследък слухове, че нещо се готви в Оградата?

– Да – признах аз.

Той се засмя.

– Значи тъкмо ще ни помогнат. За пръв път са решили да вземат инициативата и да ни нападнат, като ви заловят, разбира се. Естествено, ще вървят по следите ви. Докъде са стигнали?

Допитах се до Майкъл и разбрах, че главната група трябва да измине още няколко мили, преди да се присъедини към тези, които бяха стреляли по нас и бяха подплашили великанските коне. Трудността беше в това да намеря начин, по който да обясня разбираемо това положение на човека пред мене. Той обаче оцени усилията ми, без да изглежда особено обезпокоен.

– Баща ти с тях ли е? – попита той.

Това беше въпрос, който досега бях внимавал да не поставям на Майкъл. И сега не го поставих. Просто помълчах, и после му казах: „Не“. С крайчеца на окото си забелязах, че Петра се готви да се обади, и усетих как Роузалинд я задържа.

– Жалко – каза човекът-паяк. – От дълго време се надявах, че един ден ще срещна баща ти при равни условия. От това, което бях чул, предполагам, че и той ще е там. Може би не е чак толкова храбър защитник на истинското подобие, колкото приказват.

И той продължи да се взира в мен с тежкия си проницателен поглед. Усещах как Роузалинд ми съчувствува и ме разбира, загдето не задах въпроса на Майкъл – все едно, че ми беше стиснала ръката.

После, съвсем внезапно, човекът спря да ми обръща внимание и започна да разглежда Роузалинд. Тя отвърна на погледа му. Стоеше и както винаги излъчваше прямота и увереност; продължително го гледаше с безразличие и студенина. После, за мое учудване, не издържа. Сведе очи. Изчерви се. А мъжът леко се усмихна...

Но той грешеше. Това не изразяваше подчинение пред по-силната личност, пред завоевателя. Изразяваше отвращение и ужас, който пречупи защитния механизъм вътре в нея. Мярнах представата й за него – внушаваше преувеличена ненавист. Дълбоко скритите страхове на Роузалинд изскочиха на повърхността, тя бе направо ужасена – не като жена, изпитала слабост пред мъж, а като дете, уплашено от чудовище. И Петра долови неволния образ, стресна се и изпищя.

Хвърлих се върху него с цяло тяло, столчето се преобърна и той се стовари на земята. Двамата мъже отзад скочиха отгоре ми, но аз успях да нанеса поне един силен удар, преди да ме откъснат от него.

Човекът-паяк седна и потърка брадичката си. Усмихна ми се, но не му беше весело.

– Прави ти чест – призна той, – но какво от това?

И се изправи на дългнестите си крака.

– Не си забелязал какви са жените тук, а, момче? Огледай ги, като минаваш. Може би ще си изясниш някои неща. Освен това, тази може да има деца. От дълго време ми се иска да имам деца – дори ако те приличат малко на баща си.

Той отново се усмихна, после ме стрелна смръщено:

– Най-добре приемай нещата каквито са, момче. Бъди разумен. Предоставям не повече от една възможност.

И той отмести погледа си от мене към мъжете, които ме държаха.

– Махнете го оттука – каза им той. – И ако не му стане ясно, че не трябва да се бърка, застреляйте го.

Двамата ме изблъскаха обратно и ме поведоха. В края на поляната единият ме подритна с крак, за да тръгна по пътеката.

– Върви нататък – каза той.

Изправих се и се обърнах, но единият мъж се целеше в мен с лъка. Даде ми знак с глава да се махам. Направих както ми заповядаха и продължих да вървя още няколко ярда, докато влязох в гората. После, под прикритието на дърветата, се втурнах назад.

Те точно това и очакваха. Но не ме застреляха, само ме пребиха и ме захвърлиха в гъсталака. Спомням си как полетях във въздуха, но не помня как паднах на земята...

15

Усещах, че ме влачат. Бяха ме уловили под мишниците. Отместените клонки се връщаха обратно и ме шибаха през лицето.

– Тихо! – прошепна глас зад гърба ми.

– Нека почина малко. Сега ще ми мине – прошепнах в отговор.

Спряха да ме влачат. Един миг лежах и се опитвах да се съвзема, след това се претърколих. Една жена – млада жена – седеше, подвила крака, и ме гледаше.

Слънцето вече бе слязло ниско и под дърветата бе сумрачно. Не я виждах добре. От двете страни на изгорялото ѝ лице се спускаха тъмни коси, проблясващи черни очи ме гледаха изпитателно. Роклята ѝ беше с изпокъсан елек, избледняло светлокафява на цвят, с петна по плата. Беше без ръкави, но най-много се учудих, че нямаше кръст. Дотогава не бях срещал жена, която да не носи защитния кръст, пришит към дрехата си. Изглеждаше ми странно, почти неприлично. Известно време стояхме и се гледахме. После тя тъжно каза:

– Ти не ме позна, Дейвид.

До този миг не я бях познал. Но от начина, по който произнесе „Дейвид“, разбрах.

– Соуфи! – извиках аз. – Соуфи!

Тя се усмихна.

– Милият Дейвид... Лошо ли те удряха, Дейвид?

Опитах се да размърдам ръцете и краката си. Бяха схванати и ме боляха на няколко места. Болеше ме и тялото, и главата. Усетих съсирена кръв на лявата си буза, но като че ли няхах счупвания. Понечих да стана, но Соуфи протегна ръка и докосна рамото ми.

– Не, не още. Почакай малко, докато се стъмни.

И продължи да ме гледа.

– Видях, когато ви водеха. Тебе, момиченцето и другото момиче – кое е то, Дейвид?

Въпросът ѝ ме разтърси и дойдох на себе си. Като обезумял започнах да се мъча да се свържа с Роузалинд и Петра, но напразно. Майкъл усети паниката ми и се обади, за да ме успокои. А и той самият изпита облекчение.

– Слава богу, че се обади. Страшно се бяхме изплашили за тебе. Не се притеснявай. И двете са добре. Толкова са уморени и изтощени, че

спят.

– А дали Роузалинд...

– Казвам ти, нищо й няма. Какво се случи с тебе?

Разказах му. Целият разговор отне само няколко секунди, но и това беше достатъчно, за да започне Соуфи да ме гледа с любопитство.

– Коя е тя, Дейвид? – повтори Соуфи.

Обясних й, че Роузалинд е моя братовчедка. Соуфи ме гледаше, докато говорех, и после бавно кимна:

– А той я желае, така ли? – попита тя.

– Така говореше – признах мрачно аз.

– А тя може да му роди деца, така ли?

– Какво се опитваш да ми кажеш? – попитах аз.

– Значи ти си влюбен в нея? – продължи Соуфи.

Само думи... Тогава, когато умовете са се научили да се смесват, когато една мисъл не е само твоя, и човек е взел твърде много от другия, за да е изцяло само със себе си, когато е стигнал дотам да вижда с общи очи, да обича с общо сърце, да се радва с обща радост; когато има мигове на уеднаквяване и нищо не е отделно освен телата, жадуващи едно за друго... Когато съществува това, какво е думата? Съществува само нейното несъвършенство.

– Ние се обичаме – казах аз.

Соуфи кимна. Взе в ръка няколко клончета и гледаше как кафявите й пръсти ги чупят. После каза:

– Той замина... Там, където се бият. Засега не я заплашва нищо.

– Тя спи – казах й аз. – И двете спят.

Соуфи отново ме погледна озадачено.

– Откъде знаеш?

Казах й накратко, колкото се може по-лесно за разбиране. Докато слушаше, тя продължаваше да чупи клонки. После кимна:

– Спомням си. Мама говореше, че имало нещо такова... Нещо в начина, по който си научавал какво иска да каже още преди да е продумала. Това ли е било?

– Да, струва ми се. Мисля, че майка ти можеше да го прави малко, но не знаеше за това – казах аз.

– Сигурно е много хубаво да можеш да го правиш – каза Соуфи със завист. – Все едно да имаш още очи вътре в себе си.

– Да, нещо подобно е – съгласих се аз. – Трудно е да се обясни. Но не е толкова хубаво. Понякога причинява много болка.

– Да си Отклонение – колкото и малко – носи болка... Винаги... –

каза тя.

Продължаваше да седи подвила крака, втренчила неவிждащ поглед в ръцете на скута си.

– Ако тя му роди деца, той няма да ме иска повече – каза Соуфи накрая.

Все още беше достатъчно светло, за да забележа, че по страните ѝ блестяха сълзи.

– Соуфи, миличка – казах аз. – Да не би да си влюбена в човека-паяк?

– О, моля те, не го наричай така. Никой от нас не е виновен за това как изглежда. Името му е Гордън. Той е добър към мене, Дейвид. Привързан е. Ако имаше толкова малко, колкото имах аз, щеше да знаеш какво значи това. Никога не си познавал самотата. Не можеш да разбереш ужасната празнота, която ни заобикаля тук. Щях с радост да му родя деца, ако можеш. О, защо постъпват така с нас? Защо не ме убиха? Щеше да бъде по-милосърдно, отколкото това...

Тя седеше, без да издава звук. Сълзите се изплъзваха изпод стиснатите ѝ клепачи и течаха по лицето ѝ. Хванах ръката ѝ.

Спомних си как ги гледах. Мъжът, уловил жената за ръка, фигурката върху товарния кон, махаща с ръка за сбогом, докато изчезваха сред дърветата. А аз – безутешен, бузата ми все още влажна от целувката, стиснал в ръка вързана с жълта панделка къдрица. Погледнах Соуфи сега и сърцето ме заболя

– Соуфи – казах аз. – Скъпа Соуфи. – Това няма да стане. Разбираш ли? Няма да стане. Роузалинд никога няма да го позволи. Зная това.

Соуфи отново отвори очи и ме погледна през сълзи.

– Не можеш да знаеш такова нещо за друг човек. Просто се опитваш да ме...

– Не, Соуфи. Наистина зная. Дватама с тебе знаехме съвсем малко един за друг. Но с Роузалинд не е така – това е част от общите ни мисли.

Тя ме гледаше недоверчиво.

– Истината ли казваш? Не разбирам...

– Как би могла да разбереш? Казвам ти истината. Знам какво изпитваше Роузалинд към човека-па... към този човек.

Соуфи продължаваше да ме гледа малко неспокойно.

– Но ти не виждаш какво мисля аз, нали? – попита ме тя леко разтревожена.

– Така, както и ти не знаеш какви са моите мисли – уверих я аз. – Това не е шпиониране. По-скоро винаги можеш да изказваш мислите си

с думи, ако поискаш; но също можеш, ако пожелаеш, да ги запазиш за себе си.

По-трудно ми беше да го обяснявам на нея, отколкото на чичо Ек-съл, но продължавах да се опитвам да го предам с прости изрази, докато изведнъж осъзнах, че се е стъмнило и приказвам на една фигура, която едва виждам. Спрях.

– Достатъчно тъмно ли е сега?

– Да. Но най-разумно ще бъде да вървим предпазливо – каза ми тя. – Можеш ли да се изправиш на крака? Не сме далече.

Станах и веднага усетих болките в цялото тяло и раните, но само толкова. Соуфи като че ли виждаше по-добре от мен в тъмното, улови ме за ръка и ме поведе. Гледахме да не се отдалечаваме от дърветата, но виждах как вляво проблясват огньовете и разбрах, че заобикаляме лагера. Тръгнахме покрай него, докато стигнахме ниските скали, оградящи северозападната му страна, след това се спуснахме и вървахме в сянката на скалите още около петдесет ярда. После Соуфи спря и опря ръката ми на една от грубо направените стълби, които бях забелязал, облепени на скалите.

– Върви след мене – прошепна ми тя и изведнъж се понесе нагоре.

Аз се изкатерих по-внимателно и стигнах горния край на стълбата, опрян на една площадка. Соуфи протегна ръка и ми помогна да се покача горе.

– Сядай – покани ме тя.

Вече беше много по-тъмно, отколкото, когато се изкачвах. Соуфи пипнешком се движеше и търсеше нещо. След малко видях искри – опитваше се да светне с огниво. Духаше искрите, докато успя да запали две свещи. Бяха къси и дебели, пушеха много, докато горяха, и миришеха отвратително, но осветяваха наоколо.

Видях, че се намираме в пещера, дълбока около петнадесет и широка около девет стъпки, издълбана в песъчливата скала. На входа беше закачена кожа, която го затваряше. В единия отдалечен ъгъл имаше дупка в тавана, откъдето непрекъснато капеше вода, всеки миг. Падеше в дървена копаня; прелялата вода се стичаше по улей през цялата пещера и излизаше навън. В другия отдалечен край се намираше легло, направено от клонки, застлано с кожи и със скъсано одеяло. Имаше купички и кухненски принадлежности. Близко до входа се виждаше издълбано овъглено огнище, сега празно, забелязах и хитро измислен отвор, за да излиза димът. От пукнатини в стените стърчаха дръжките на няколко ножа и други инструменти. Близко до постелката от шубраци имаше

копие, лък и кожен колчан с около дузина стрели. Това беше почти всичко.

Спомних си кухнята в къщата на Уендъррови. Чистата, светла стая, която ми изглеждаше толкова уютна, защото нямаше надписи по стените. А тук свещите мъждукаха, мазният им дим се издигаше към тавана и вонеше.

Суофи загреба със съдинка вода от копанята, измъкна един сравнително чист парцал от дупка в стената и ги донесе при мене. Изми кръвта от лицето и косата ми и огледа раната.

– Нищо особено. Не е дълбока – успокои ме тя.

Измих ръце в съдинката. Суофи изля водата в улея, изплакна съдинката и я прибра.

– Гладен ли си, Дейвид? – попита тя.

– Много – казах аз.

Цял ден не бях ял нищо, освен когато бяхме спрели за малко.

– Почакай ме. Няма да се бавя – поръча ми тя и се измъкна под кожата на входа.

Седях, гледах сенките, танцуващи по каменната стена, и слушах почукването на капките. Нищо чудно, казах си аз, в Оградата това да е дори разкош. „Ако имаше толкова малко, колкото имах аз...“ Така говореше Суофи, макар че не беше имала предвид вещи. За да се откъсна от чувството на самота и нищета, потърсих компанията на Майкъл.

– Къде си? Какво става с тебе? – попитах го аз.

– Разположихме се да пренощуваме – отвърна ми той. – Прекалено е опасно да продължаваме в тъмното.

И се опита да ми предаде картината на мястото точно както го беше видял на залез слънце – но тя напомняше на много други места по пътя.

– Цял ден се придвижваме бавно. Беше изморително. Оградните жители добре познават горите си. Очаквахме засада някъде по пътя, но през цялото време само ни обстрелваха и дразнеха. Имаме само трима убити, но седем са ранени, при това, двама – сериозно.

– Обаче продължавате към нас?

– Да. Смятат, че за първи път сме струпали значителна сила и ни е предоставена възможност да дадем урок на Оградните жители, който да ги поукротят за известно време. Освен това много искат да заловят трима ви. Носи се мътва, че в Уокнак и околностите има две дузини или повече такива като нас, затова трябва да ви хванат, за да кажете имената им.

Майкъл замълча за миг, но когато продължи, изглеждаше разтревожен и нещастен.

– Всъщност, Дейвид, боя се – много се боя, че там има вече само един човек.

– Само един ли?

– Рейчъл успя да се свърже с мене, почти в края на обсега си е, много слабо я улавях. Каза, че нещо станало с Марк.

– Дали не са го хванали?

– Не, тя не смята така. Иначе той щеше да ѝ го съобщи. Просто спрял да предава. От двадесет и четири часа не се е обаждал.

– Може би се е случило нещо? Нали си спомняш Уолтър Brent – момчето, което бе затрупано под отсечено дърво? И той така беше спрял.

– Възможно е. Рейчъл не знае какво да мисли. Страхува се, сега остава съвсем сама. Беше почти в края на обсега, както и аз горе-долу. Още две-три мили и вече няма да има връзка.

– Странно е, че не съм чул поне твоята част от разговора – казах му аз.

– Може би си бил в безсъзнание – предположи той.

– Е, когато се събуди Петра, ще може да се свърже с Рейчъл – напомни ми аз. – Нейният обсег изглежда е безкраен.

– Да, разбира се, бях забравил – съгласи се той. – Това ще помогне малко на Рейчъл.

Няколко минути по-късно една ръка повдигна кожата и остави на входа на пещерата някаква гаванка. После и самата Соуфи се промъкна вътре и ми подаде храната. Скъси изгорелите фитили на отвратителните свещи и приседна върху кожата на някакво неизвестно животно, докато аз започнах да се храня с дървена лъжица. Яденето беше странно, като че ли се състоеше от разни филизи, парчета месо и изсъхнал твърдо изпечен хляб, но като цяло не беше лошо и ми дойде много добре. Изядо го с апетит почти до трошица, когато внезапно се стреснах и излях пълната лъжица върху ризата си. Петра се беше събудила.

Отговорих ѝ веднага. Тя мигновено превключи от униние на въодушевление. Това ме ласкаеше, но ми причиняваше почти същата болка. Явно беше събудила и Роузалинд, защото долових и нейната реакция в настъпилата бъркотия: Майкъл питаше какво по дяволите се е случило, а зеландската приятелка на Петра разтревожено протестираше.

След малко Петра се овладя и суматохата намаля. Усети се, как всички облекчено се отпуснаха.

– Да не ѝ се е случило нещо? Какви бяха тези гръмотевици и светкавици? – попита Майкъл.

Петра ни обясни, като явно полагаше усилия да го направи по-кратко:

– Мислехме, че Дейвид е мъртъв. Мислехме, че са го убили.

Вече улавях и мислите на Роузалинд, които се оформяха в разбираеми образи от нещо като водовъртеж. Едновременно се чувствавах смирен, слисан, щастлив и разтревожен. Колкото и да се стараех, в отговор и аз не можех да мисля много по-ясно. Майкъл сложи край на това, като каза:

– Едва ли е прилично да го правите в чуждо присъствие – забележа той. – Когато се откъснете един от друг, може да обсъдим и някои други неща.

И след като помълча, добави:

– Е, какво е положението?

Описахме му го. Роузалинд и Петра се намираха все още в шатрата, където ги бях видял за последен път, Човекът-паяк заминал, като оставил някакъв едър, червеноок белокоп мъж да се грижи за тях. Обясних му къде съм и аз.

– Значи така – каза Майкъл. – Твърдите, че човекът-паяк като че ли представлява тамошната власт, и че е отишъл към мястото на битката. Нямаме представа дали ще вземе участие в нея лично, или просто е замислил някакъв тактически ход? Защото във втория случай може да се върне всеки момент.

– Нямам представа – признах си аз. Роузалинд рязко се намеси, никога не я бях виждал толкова близо до състоянието на истерия.

– Страхувам се от него. Той не е като другите. Не е като нас. Изобщо не прилича на човек. Ще бъде ужасно – все едно, че е животно... Не, никога не бих могла... Ако се опита да ми направи нещо, ще се самоубия.

Върху всичко това Майкъл като че ли изсипа ведро с ледена вода.

– Не бива да постъпваш толкова глупаво. Ако се наложи, него ще убиеш.

И с чувството, че е разрешил това положение изцяло, той се зае с друго. Затова с пълна сила отпрати въпрос към приятелката на Петра:

– Още ли смятате, че ще стигнете до нас?

Отговорът дойде все пак от доста далече, но явно без вече да са правени усилия. Беше спокойно и уверено „да“.

– А кога? – попита Майкъл.

Преди да отговори, жената помълча, сякаш се съветваше с някого, после каза все така уверено:

– След не повече от шестнадесет часа.

Съмненията на Майкъл намаляха. За първи път той си позволи да допусне възможността, че тя може да ни помогне.

– Тогава изниква въпросът, как да осигурим запазването на живота на трима ви толкова дълго – каза замислено той.

– Почакайте. Задръжте малко така – помолих ги аз.

Погледнах Соуфи. Пушещите свещи светеха достатъчно, за да видя, че тя наблюдава внимателно и малко неспокойно лицето ми.

– С онова момиче ли разговаряш? – попита ме тя.

– И със сестра си. Вече са будни. В шатрата са; пази ги един албинос. Вижда ми се странно...

– Странно ли? – учуди се тя.

– Като че ли по-подходящо беше да ги пази жена...

– Това е Оградата – припомни ми тя с горчивина.

– Да... разбира се... – казах аз с чувство на неудобство. – Виж какво, въпросът е следният: мислиш ли, че има начин те да се измъкнат оттам, преди той да се е завърнал? Струва ми се, че сега е моментът. Завърне ли се той...

И аз свих рамена, като я гледах в очите. Тя обърна глава и известно време стоя така, съзерцавайки свещите. После ми кимна:

– Да. Така ще бъде по-добре за всички нас – за всички нас, освен за него – добави тя някак тъжно. – Да, мисля, че можем да го направим.

– Веднага ли?

Тя отново кимна. Взех копието, което лежеше до постелката и го претеглих на ръка. Беше малко леко, но доста добре уравновесено. Тя го погледна и поклати глава:

– Ти ще останеш тук, Дейвид.

– Но... – започнах аз.

– Не. Ако те видят, ще обявят тревога. Иначе никой няма да обърне внимание, че отивам в шатрата му, дори да ме види.

Това ми изглеждаше разумно. Оставих копието, макар и с нежелание.

– Но ти би ли могла...?

– Да – отвърна решително тя.

После стана и отиде до една от дупките в стената. Оттам измъкна нож. Широкото острие беше чисто и блестеше. Изглежда, по всяка вероятност е било отмъкнато от някоя кухня при нападението на ферма. Соуфи затъкна ножа в пояса си, остана да стърчи само тъмната дръжка. После се обърна към мене и дълго време ме гледа.

– Дейвид... – започна тя предпазливо.

– Какво? – попитах аз.

Тя размисли и каза с друг тон:

– Можеш ли да ги помолиш да не вдигат шум? Каквото и да се случи, да не издават нито звук? Предай им да ме последват; да намерят нещо тъмно, в което да се загърнат. Можеш ли да им го обясниш добре?

– Да – отвърнах аз. – Но бих искал ти да ми позволиш...

Тя поклати глава и ме прекъсна.

– Не, Дейвид. Само ще увеличим риска. Не познаваш обстановката.

Тя угаси свещите и повдигна кожата. За миг мернах силуета ѝ на фона на не тъй гъстата тъмнина на входа, после изчезна.

Предадох поръките ѝ на Роузалинд и внуших на Петра, че е нужно да пази тишина. После не ми оставаше нищо друго, освен да чакам и да слушам как водата капе в тъмнината.

Не можех да остана толкова дълго неподвижен. Отидох до входа и подадох навън глава. Беше нощ. Между бараките горяха няколко огнища; насам-натам се движеха хора, защото виждах как светлината изчезва, когато те минават пред огъня. Чувах се приглушени гласове; някакъв общ шум от леки движения, като фон; нощна птица дрезгаво изкрещя някъде наблизо; в далечината прозвуча рев на див звяр. И толкова.

Всички чакахме. От време на време Петра излъчваше някакъв прилив на възбуда. Никои не обърна внимание на това.

После от Роузалинд дойде някакъв успокояващ образ, означаващ „всичко е наред“, но в него имаше и добавъчен елемент, изразяващ изненада. Видя ми се по-разумно да не отвличам вниманието ѝ, като питам какво се бе случило.

Ослушвах се. Нямахме нищо тревожно, нищо не се промени в смесицата от звуци. Стори ми се, че измина много време, преди да чуя как скрипят камъчетата под краката на някого точно в подножието на Соуфината пещера. Коловете на стълбата леко се отъркаха о скалата, когато ги притисна тежестта на телата. Влязох навътре в пещерата, за да не стоя на пътя. Роузалинд тихо попита, малко неуверено:

– Всичко наред ли е, Дейвид? Тук ли си?

– Да. Влизайте – отговорих аз.

На отвора се появи бледото очертание на една фигура. После се появи втора, по-малка, после трета. Запълниха изцяло входа. След малко Соуфи отново запали свещите.

Роузалинд, както и Петра, наблюдаваха безмълвно и ужасено, без

да могат да откъснат погледа си, как Соуфи загреба вода от копанята, после изми кръвта от ръцете си и изчисти ножа.

16

Двете момичета се гледаха с любопитство и недоверие. Очите на Суофи шареха по Роузалинд, облечена в рокля от домоткано платно с пришит отгоре кафяв кръст, и спряха за миг върху кожените ѝ обувки. После Суофи погледна цървулите си от тънка кожа и късата си, дрипава пола. Докато се разглеждаше, тя откри нови петна, които не се намираха по елечето ѝ преди половин час. Без ни най-малко смущение Суофи съблече дрехата си и я накісна в студената вода. А на Роузалинд каза:

– Трябва да махнеш кръста. Също и нейния – добави тя, като посочи Петра. – По тях си личите. Ние, жените от Оградата, не смятаме, че кръстът ни е вършил някаква работа. И мъжете го ненавиждат.

И като извади от цепнатината малък нож с тънко острие, ѝ го подаде.

Роузалинд го пое неуверено. Погледна ножа, после кръста, който беше част от всяка дреха, която бе обличала. Суофи я наблюдаваше.

– И аз носех кръст – каза тя. – И на мене не ми помогна.

Роузалинд ме погледна, все още неуверена. Аз ѝ кимнах.

– Изглежда по тези места не обичат да им напомнят за истинското подобие. По всяка вероятност е дори опасно – казах аз, като погледнах Суофи.

– Опасно е – каза тя. – Не само че е отличителен знак; звучи и като предизвикателство.

Роузалинд вдигна ножа и започна доста неохотно да пори шевовете.

Обърнах се към Суофи:

– А сега? Не е ли по-добре да се опитаме да се измъкнем колкото се може по-далече, преди да се развидели?

Суофи, която все още плакнеше елечето си, поклати глава.

– Не. Всеки миг ще намерят убития. И ще започнат да ви търсят. Ще решат, че ти си убил пазача и че тримата сте избягали в гората. Никога няма да им хрумне да ви търсят при мене – откъде накъде? Но ще прероят цялата околност.

– Предлагаш да останем тук? – попитах аз.

Тя кимна.

– Да речем за два-три дни. А като престанат да ви търсят, ще ви изпроводя.

Роузалинд замислено вдигна поглед от дрехата си.

– А защо правиш всичко това за нас? – попита тя.

Обясних ѝ за Соуфи и за човека-паяк много по-бързо, отколкото можеше да се каже с думи. Но това сякаш не я задоволи напълно. Двете със Соуфи продължиха да се разглеждат на мъждукащата светлина.

Соуфи захвърли елечето си във водата с плясък. После бавно се изправи. Наведе се към Роузалинд – черните къдрици се спускаха по голата ѝ гръд, очите ѝ бяха присвити.

– Върви по дяволите – каза злобно тя. – Върви по дяволите и ме остави на мира.

Роузалинд се изпъна като струна, готова да посрещне всичко. Аз се преместих, за да мога да скоча между двете, ако стане нужда. Живата картина се задържа доста дълго. Соуфи, сама в чувствата си, полугола, само по парцаливата пола, заплашително изчакваше; Роузалинд седеше, облечена в кафявата си рокля, лявата част на отпращия кръст висеше, златистата ѝ коса блестеше на светлината на свещите, хубавите ѝ черти бяха изкривени, очите ѝ бяха неспокойни. Критичното положение отмина, напрежението отслабна. Ожесточението изчезна от очите на Соуфи, но тя не помръдна. Устата ѝ леко се изкриви и тялото ѝ потръпна. После повтори грубо, с огорчение:

– Върви по дяволите! Какво чакаш, присмивай ми се, проклето да е хубавото ти лице! Присмивай ми се, защото наистина го обичам, да, обичам го!

И тя се засмя със странен, гърлен смях.

– Господи, какво значение има това? Има ли някакво значение? И да не беше влюбен в тебе, за какво щях да съм му аз – такава?

Тя притисна длани към лицето си и остана за миг така, като се разтърсваше цяла, после се обърна и се хвърли върху леглото от клони.

Стояхме загледани в тъмния ъгъл. Единият ѝ цървул се беше изхлузил. Виждах кафявата ѝ, мръсна пета, и шестте пръста. Обърнах се към Роузалинд. Очите ни се срещнаха – изпълнени с разкаяние, ужасени. Инстинктивно Роузалинд се наклони да се изправи. Поклатих глава и тя с нежелание отново седна.

Единствените звуци, които се чуваха в пещерата, бяха безнадеждният, самотен плач на Соуфи и водата, която капеше.

Петра погледна с очакване първо нас, после фигурата на леглото, после отново нас. Тъй като никой не се помръдна, тя реши, че инициативата е в нейни ръце. Прекоси пещерата ѝ коленичи загрижено до леглото. После предпазливо докосна с ръка тъмната коса.

– Недей – каза тя. – Моля те, недей.

Соуфи се сепна и плачът спря. Последва мълчание, след което една почерняла ръка прегърна Петра. Хлипането вече не беше толкова отчаяно... не беше толкова сърцераздирателно... макар че причиняваше мъка и болка...

...Събудих се с неприятно чувство, бях се схванал и замръзнал на коравия каменен под. Почти в същия миг се обади Майкъл:

– Да не искаш да спиш цял ден?

Огледах се и видях през процепа на кожата късче светло небе.

– Кое време е? – попитах го аз.

– Около осем часа трябва да е. От три часа се е разсъмнало и вече водихме бой.

– Какво стана?

– Подозирахме засада, затова изпратихме един отряд да заобиколи и да излезе откъм фланга. Той се сблъска с подкреплението им, което следваше засадата. Изглежда, те сметнаха, че отрядът е основната ни сила; като резултат претърпяха пълно поражение, а ние имаме само двама-трима ранени.

– И сега продължавате към нас?

– Предполагам, че те ще се съберат някъде, но засега се разбягаха. Без да ни окажат никаква съпротива.

Тази вест далече не беше радостна. Обясних на Майкъл положение-то ни, казах му, че няма надежда да се измъкнем от пещерата през деня, без да ни забележат. От друга страна, ако останем, а лагерът паднеше, положително щяха да го претърсят и да ни заловят.

– А зеландските приятели на Петра? – попита Майкъл. – Мислиш ли, че наистина можем да разчитаме на тях?

На въпроса му отговори самата зеландка, при това доста хладно.

– Можете да разчитате на нас.

– Остава ли времето, което посочихте, непроменено? Да не ви е забавило нещо? – попита Майкъл.

– Остава същото – увери ни тя. – Точно след осем и половина часа.

После леко обиденият тон, с който говореше, се промени и мислите ѝ се обогриха с нов оттенък, излъчващ страхопочитание.

– Това наистина е една страшна страна. Не за първи път виждаме Зли земи, но никога не си бяхме представяли нещо чак толкова ужасно. В продължение на стотици мили земята като че ли се е стопила и се е превърнала в черна стъкловидна маса; не се вижда нищо друго – нищо, освен стъкло, като замръзнал мастилен океан... после следват поясите

на Злите земи... после отново пустош от черно стъкло. Така продължава без край. Какво ли се е случило по тези места? Какво може да са направили хората, за да превърнат земята в картина на ужас?... Не е за чудене, че не сме идвали насам досега. Все едно, че човек прекрачва през края на света и навлиза в покрайнините на ада... Тука не може да съществува никаква надежда, всяка разновидност на живота е завинаги изличена... А защо? Защо? Защо?! Силата на богове е била в ръцете на деца, знаем това; но безумни ли са били тези деца, всичките ли са били безумни? Планините са пепелища, равнините – черно стъкло – а има столетия оттогава!... Толкова е подтискащо... ужасно подтискащо... чудовищна е била лудостта! Страшно е да си помисли човек, че цяла раса може да се побърка... Ако не знаехме, че вие се намирате от другата страна, щяхме да завием обратно и да избягаме...

Петра я прекъсна и рязко затъмни всичко останало с тревогата си. Не знаехме, че се е събудила. Не мога да твърдя, че беше разбрала всичко, но явно беше уловила мисълта, че зеландците могат да не дойдат. Отидох до нея и се опитах да я успокоя, за да може приятелката ѝ отново да се включи и да я увери, че идва. Уплахата ѝ премина и тя се посъвзе.

Обади се Майкъл, който попита:

– Дейвид, ами Рейчъл?

Спомних си притеснението му от предишната вечер.

– Петра, миличка – казах аз, – вече сме много далече и никой от нас не може да се свърже с Рейчъл. Би ли я попитала нещо?

Петра кимна.

– Искаме да знаем дали е чула нещо за Марк, откакто е говорила с Майкъл.

Петра зададе въпроса, после поклати отрицателно глава.

– Не. Нищо не е чула. Мисля, че се чувства много нещастна. Иска да знае дали Майкъл е добре.

– Кажй ѝ, че е добре. Че всички сме добре. Предай ѝ, че ние я обичаме, че ни е много мъчно, дето е сама, но трябва да бъде храбра; и предпазлива. Не бива да показва пред никого, че е разтревожена.

– Тя разбира това. Каза, че ще се опита – докладва ни Петра, после за миг се замисли и добави – Рейчъл се страхува. Плаче вътрешно. Иска да бъде с Майкъл.

– Тя ли ти каза това? – попитах аз.

Петра поклати глава.

– Не. Но това се криеше в мислите ѝ и аз го видях.

– По-добре да не го казваме на останалите – реших аз. – Не е наша работа. Скритите мисли на човек всъщност не са предназначени за другиги, затова трябва да се правим, че изобщо не сме ги забелязали.

– Добре – съгласи се спокойно Петра.

...Надявах се, че съм постъпил добре. Когато поразмислих, вече изобщо не бях сигурен, че особено много ми се нрави тази работа със „скритите мисли“. Припомнях си разни неща и се чувствавах малко неловко...

Суофи се събуди след няколко минути. Отново изглеждаше спокойна и уверена, сякаш снощната буря беше отзвучала. Накара ни да отидем във вътрешността на пещерата и вдигна кожата, за да влезе дневната светлина. След малко запали огън в издълбаната дупка. По-голямата част от дима излизаше през входа, останалата имаше преимущество, че се кълбеше и пречеше да се вижда вътрешността на пещерата отвън. Суофи загреба с лъжица от две-три торби, изсипа взетото в една желязна паница, добави малко вода и сложи съдинката на огъня.

– Наглеждай го – поръча тя на Роузалинд, излезе и се спусна надолу по стълбата.

След около двадесет минути тя надникна от входа. Хвърли две сухи питки през прага и после се изкатери горе. Отиде при огъня, разбърка яденето и помириша съдържанието.

– Добре ли става? – попитах аз.

– Не е там работата – каза тя. – Намерили са го. Смятат, че ти си го убил. Рано тази сутрин са претърсвали, но не навсякъде. Щяха да претърсят по-цялостно, ако бяха повече хора. Но си имат и други тревоги. Мъжете, които отидоха да се бият, се завръщат по двама, по трима. Знаеш ли какво се е случило?

Казах й, че засадата им не е успяла и като последствие са престанали да се съпротивяват.

– Докъде са стигнали вече? – поиска да узнае тя.

Попитах Майкъл.

– За първи път излязохме от гората и се движим по неравна открита местност.

Предадох думите му на Суофи. Тя кимна:

– Остават им три часа, или дори по-малко, докато стигнат до реката.

И като загреба с лъжица, сипа кашата в купички. На вкус кашата беше по-добра, отколкото на вид. Хлябът се ядеше по-трудно. Суофи натроши едната питка с камък; трябваше да размекваме парчетата във

вода, преди да ги погълъщаме. Петра се оплака, че храната не била хубава, както в къщи. Това ѝ припомни нещо. Без да предупреди, тя изстреля въпроса си:

– Майкъл, баща ми там ли е?

Въпросът го завари неподготвен. Усетих как отговаря „да“, преди да може да подтисне мисълта.

Погледнах Петра с надеждата, е тя не е схванала какво означава на практика това. Слава богу, не беше схванала. Роузалинд остави купичката и безмълвно се вторачи в храната.

Любопитно е, че подозрението на човек за съществуването на нещо го предпазва твърде малко от сътресението, когато се окаже, че предположението му е вярно. Изведнъж си припомних гласа на баща си – нравоучителен и неумолим. Представих си израза, който имаше лицето му в подобни случаи, сякаш го виждах, когато казва: „Дете... дете, което... ще порасне и ще има собствени деца, и чрез тях ще замърси света ни, докато се окажем заобиколени от уроди и мутанти. Така е ставало там, където волята и вярата са били слаби, но при нас това няма да се случи!“ После чувах гласа на леля Хериът: „Ще се моля Господ да изпрати милосърдие в този страшен свят...“ Клетата леля Хериът – нейните молби излязоха толкова безплодни, колкото и надеждите ѝ...

Що за свят беше този, в който подлагаха човека на такива гонения? Що за хора бяха това?

Роузалинд докосна ръката ми. Соуфи вдигна поглед. Когато видя лицето ми, изражението ѝ се промени:

– Какво има? – попита тя.

Роузалинд ѝ обясни. Очите на Соуфи се разшириха от ужас. Тя погледна първо мене, после Петра, после отново премести замисления си поглед върху мене. Понечи да каже нещо, но сведе очи и не изрече мисълта си. И аз погледнах Петра, после – Соуфи, дрипите, в които беше облечена, и пещерата, в която бяхме...

„Чистота ли?... Воля божия ли? Уважение към бащата ли?... Нима очаква да му простя? А може би трябва да се помъча да го убия!“

Мисълта ме сепна. Улових се, че бях излъчил това усещане.

– Не се занимавай с него – отвърна с рязък, ясен образ зеландката. – Твоята задача е да оцелеете. Нито неговият вид, нито начинът им на мислене ще се задържат дълго. Те са шедьовърът на сътворението, те са изпълнени със стремежи – но по-далече няма да стигнат. Защото живот означава промяна, по промяната той се различава от скалите, тя е заложена вътре в него. Какво толкова представляват последните повелители

на Сътворението, че очакват да останат самите те непроменени? Живата форма е заплашително предизвикателство към еволюцията – ако не се приспособи, еволюцията се преустановява. Идеята, че човек е завършен вид, е плод на върховна суета; еднаквото подобие представлява светотатствен мит... Древните са станали причина за Изпитанието и то ги е направило на парчета. Баща ти и неговият вид са част от тези парчета. Те са се превърнали в минало, без сами да съзнават това. Все още твърдо вярват, че съществува съвършен модел, който трябва да защищават, затова скоро ще постигнат равновесието, към което се стремят, и то в единствената му възможна форма: ще заемат своето място сред вкаменелостите...

Образите ѝ загубиха своята грубост и рязкост. Появи се оттенък, който ги омекоти, но независимо от това зеландката изглежда бе изпаднала в настроение, което изискваше да представя мислите си пророчески, защото тя продължи:

– Бебето се успокоява на майчината гръд, но след време го отбиват. Постигането на независимост и прекъсването на връзките в най-добрия случай е безрадостен процес и за двете страни; но това е необходимост, макар че всеки се опитва да ѝ се противопостави и да използва това срещу другия. Пълната връв отдавна е срязана в единия край; напразни ще бъдат усилията да не я среже човек и в другия край... Независимо дали рязката непоносимост и горчивото отричане са броня, с която се прикриват страхът и разочарованието, или са официалното облекло на садиста, те и в двата случая прикриват враг на човешкия прогрес. Възможно е да се свържат с мост различните видове само с жертви – но от тяхна страна, защото вие няма с какво да се свързвате. Затова трябва да се разделите с тях; на нас ни предстои да завладеем един нов свят, а на тях – да изгубят една вече изгубена кауза.

Зеландката спря, а аз все още не бях разбрал докрай мислите ѝ. И Роузалинд изглежда все още си ги тълкуваше. Петра явно бе отегчена. Соуфи ни гледаше с любопитство, и каза:

– Карате външния човек да изпитва неприятно усещане. Ставаше ли въпрос за нещо, което мога да узная аз?

– Ами... – започнах аз и спрях, защото не знаех как да ѝ го обясня.

– Струва ми се, че тя каза да не се притесняваме за баща ми, защото и без това нямало да ни разбере – подхвърли Петра.

Реших, че представи въпроса доста справедливо.

– Коя „тя“? – запита Соуфи.

Спомних си, че Соуфи не знаеше за зеландците, затова ѝ отвърнах

неопределено:

– О, една приятелка на Петра.

Соуфи седеше близо до входа, ние – по-навътре, за да не се виждаме. След малко тя погледна навън и се обади:

– Доста от мъжете вече са се завърнали. Бих казала, повечето. Някои са се събрали около шатрата на Гордън, други се запътват натам. Сигурно и той се е завърнал.

И тя продължи да наблюдава, докато дождаше съдържанието на купичката. После я остави до себе си.

– Ще ида да се опитам да разбера нещо – каза тя и изчезна надолу по стълбата.

Нямаше я цял час. Един-два пъти се осмелих бързо да надникна навън и забелязах пред шатрата човека-паяк. Изглежда разделяше хората си на групи и им даваше нареждания, като чертаеше схеми върху голата земя.

– Какво става? – попитах Соуфи, когато си дойде. – Какъв е планът им?

Тя неуверено се поколеба.

– За бога – казах й аз, – нали знаеш, че искаме вашите хора да спечелят? Но ако можем, трябва да предупредим Майкъл да се пази.

– Ще им направим засада от тази страна на реката – каза тя.

– Ще им позволим да минат реката?!

– От другата страна няма как да се укрепим – обясни ми тя.

Предложих на Майкъл да се задържи на другия бряг, или ако не може, да скочи във водата, когато прекосяват реката, за да го отнесе течението надолу. Той обеща да има съветите ми предвид, но да се опита да измисли някакъв по-подходящ начин, за да не бъде сред първите. След няколко минути се чу глас, който викаше Соуфи от подножието на скалата.

– Стойте навътре. Това е той – прошепна Соуфи и се спусна бързо по стълбата.

След това повече от час не се случи нищо. Накрая се обади зеландката:

– Моля ви, говорете. Трябва да установим вече точна връзка с вас. Повтаряйте ми образите на цифри.

Петра започна да отговаря така енергично, като че ли напоследък се бе чувствувала малко пренебрегвана.

– Достатъчно – каза й зеландката. – Почакайте.

И след малко добави:

– По-близко сме, отколкото предполагахме. Можем да пристигнем с един час по-рано.

Измина още половин час. Предпазливо погледнах няколко пъти навън. Лагерът изглеждаше обезлюден. Между колибите се виждаха само няколко възрастни жени.

– Пред нас е реката – докладва ни Майкъл.

Изминаха още петнадесет-двадесет минути. После Майкъл отново се обади:

– Тези глупаци провалиха всичко. Забелязахме двама от тях горе върху скалите. Не че има кой знае какво значение – процепът е достатъчно голям капан. Сега правим военен съвет.

Военият съвет явно не продължи дълго. След по-малко от десет минути Майкъл отново се обади:

– Ето планът: отстъпваме, за да се укрепим точно срещу процепа. Там, където тунелът свършва, оставяме десет-дванадесет мъже, които да се движат открито и да създават впечатление, че сме повече; те ще запалят и огньовете, за да изглежда, че сме разположили лагер. Останалите ще се разделят на групи, ще заобиколят и ще пресекат реката на две места: нагоре и надолу по течението. После ще склучим обръч около процепа. Съобщавай ми по-подробно, ако научиш нещо.

Лагерът не беше далече от скалите на брега. Не беше изключено да попаднем в обръча. Понеже почти нямаше хора – останали бяха само жени – сигурно щеше да ни се удаде да прекосим успешно мястото и да стигнем до гората... Но дали така нямаше да попаднем право в лапите на преследвачите си? Надзърнах отново навън, докато размишлявах, и първото, което видях беше, че дузина от жените сега носят лъкове и забиват стрели в земята, за да са им под ръка. Реших, че не бива да претичваме през лагера.

„Съобщавай ми по-подробно“, беше казал Майкъл. Хубава идея. Но по какъв начин? Дори ако се осмелях да оставя Роузалинд и Петра, нямаше да имам почти никаква възможност да му предам нещо. Първо, все още беше в сила заповедта на човека-паяк да ме застрелят. Второ, още отдалече си личеше, че не съм Ограден жител, което при създадите се обстоятелства само по себе си щеше да бъде достатъчно, за да ме застрелят незабавно.

Много ми се искаше Соуфи да се завърне; продължавах все така да я чакам около час.

– Намираме се на вашия бряг, надолу по течението. Не ни оказват съпротива – съобщи Майкъл.

Продължихме да чакаме.

Внезапно откъм гората, някъде вляво, прозвуча изстрел. Последваха го още три-четири изстрела, после настъпи тишина, след това се чува още два изстрела. Няколко минути по-късно откъм гората се появи тълпа окъсани мъже, между които имаше и доста жени; напуснаха мястото, където правеха засада и отиваха по посока на изстрелите. Представляваха окаяна, нещастна пасмина; някои от тях бяха явни мутанти, но повечето изглеждаха просто съсипани човешки същества. Въоръжени с пушки бяха само трима-четирима. Останалите имаха лъкове, а на гърбовете на някои от тях се виждаха и копия. Сред групата се открояваше човекът-паяк, стърчеше над другите, а близо до него стоеше Соуфи, с лък в ръка. Каквато и степен на организация да бяха имали, сега тя явно вече се бе разпаднала.

– Какво става? – попитах Майкъл. – Вие ли стреляхте?

– Не. Другата група. Опитват се да пресекат пътя на Оградните жители, за да се появят от противоположната страна и да ги нападнат в гръб.

– Вече успяват – казах му аз.

От същата посока, както и преди, проехтяха нови изстрели. Чу се глъчка и виковете. Няколко заблудени стрели префучаха в левия край на поляната. Откъм дърветата се зададе тълпа тичащи хора. Внезапно ясно уловихме въпрос:

– Всички ли сте здрави и читави?

Ние тримата лежахме на земята в предния край на пещерата. Виждахме какво става; вероятността да забележат главите ни не беше голяма, пък и не биха ни обърнали вече внимание. Развоят на събитията беше ясен дори на Петра. Тя развълнувано се свърза, все едно, че проблесна светкавица.

– Успокой се, дете, успокой се! Идваме! – скара й се зеландката.

Още стрели паднаха в лявата част на поляната, появили се още окъсани фигури, които бързо отстъпваха. Те тичаха, криволичеха и се криеха около шатрите и колибите. По петите им идваха нови, сподиряни от стрели, пускани откъм гората. Оградните жители се гушеха около малките си прикрития и подаваха от време на време глави, за да стрелят по едва забележимите фигури сред дърветата.

Неочаквано в другия край на поляната се изсипа дъжд от стрели. Дрипавите мъже и жени разбраха, че се намират между два огъня и изпаднаха в паника. Повечето скочиха на крака и хукнаха да търсят убежище в пещерите. Пригответих се да съборя стълбата, ако някой се опита

да се изкатери при нас.

Появиха се шестима конници. Препускаха откъм дърветата вдясно. Забелязах човека-паяк. Стоеше пред шатрата си с лък в ръка и наблюдаваше ездачите. Соуфи, застанала редом, го дърпаше за окъсаното сако и го караше да бягат към пещерите. Той я отблъсна с дългата си лява ръка, без да откъсва очи от появилите се конници. Дясната му ръка стискаше лъка с полуопъната тетива. Очите му продължаваха да търсят някого сред ездачите.

Изведнъж тялото му замръзна, и той стреля. Лъкът светкавично се изпъна до крайност. Стрелата улучи баща ми отляво на гърдите. Той се олюля и се килна върху задните крака на Савската царица. После се смъкна настрани и се строполи на земята, левият му крак все още бе закачен на стремето.

Човекът-паяк хвърли лъка и се обърна. Протегна лявата си ръка, сграбчи Соуфи и се затича. Но не беше направил повече от три огромни крачки с дългнестите си крака, когато го улучиха две стрели, едновременно в гърба и отстрани, и той падна.

Соуфи скочи на крака и побягна. Една стрела я улучи в рамото, но тя продължи напред, без да я изважда. После друга я улучи високо в гърба. Тя се строполи както тичаше и тялото ѝ се просна в прахта...

Петра не беше забелязала случилото се. Тя се озърташе, а на лицето ѝ бе изписано учудено изражение.

– Какво е това? – попита тя. – Какъв е този странен шум?

Зеландката се обади – спокойна, вдъхваща увереност:

– Не се бойте. Идваме. Всичко е наред. Стойте там, където сте.

Вече чувах ясно шума. Някакво необикновено бръмчене, което неперестанно нарастваше. Не можеше да се каже откъде идва; изпълваше целия въздух, появяваше се от нищото.

Откъм гората на полянката се показаха още хора, повечето яхнали коне. Много от тях различих веднага – хора, които бях познавал през целия си живот, сега събрани заедно, за да ни заловят. Повечето Оградни жители се бяха скрили бързо в пещерите и стреляха под прикритието им малко по-успешно.

Изведнъж един ездач започна да вика и да сочи нагоре.

Аз също вдигнах очи. Небето вече не беше толкова ясно. Забулваше го нещо като мараня, в която рязко проблясваха светкавици. А още по-нагоре, като че през воал, различих една от странните машини с форма на риба, които сънувах в детството си. Мъглявината не даваше възможност да виждам ясно, но дори така нямаше съмнение, че беше точно

както в спомените ми: бяло лъскаво тяло с нещо полуневидимо, което се върти отгоре му. Колкото повече ни приближаваше, толкова повече наедряваше и шумът се усилваше.

Когато погледнах надолу, забелязах няколко лъскави нишки, приличащи на паяжина, които се спускаха край входа на пещерата. Те ставаха все повече и повече, въртяха се и рязко проблясваха, когато попадаха на светло.

Стрелбата престана. На поляната нападателите бяха свалили лъковете и пушките и гледаха към небето. Очите им щяха да изскочат от изумление, после тези отляво се сепнаха, закрепяха ужасени и хукнаха да бягат. Вдясно конете уплашено се вдигнаха на задни крака, цвилеха и се пръскаха във всички посоки. За миг цялото място представляваше хаос. Тичащите хора се блъскаха един в друг, обзетите от паника коне прегазваха паянтовете бараки, спъваха се във въжетата на шатрите и хвърляха ездачите си.

Потърсих Майкъл.

– Насам – извиках му аз. – Идвай насам, при нас.

– Идвам – отвърна той.

Тогава го забелязах – тъкмо се изправяше на крака до падналия кон, риташц отчаяно. Майкъл обърна очи към нас, видя пещерата и ни махна за поздрав. После погледна нагоре към машината в небето. Тя все още леко се спускаше и вече беше на около двеста ярда над нас. Под нея странната мараня представляваше нещо като голям водовъртеж.

– Идвам – повтори Майкъл, отново се обърна към нас и се затича.

После спря и заопипва рамото си. Ръката му се задържа там.

– Много чудно – каза той. – Като паяжина е, обаче лепне. Ръката ми...

Изведнъж мисълта му бе обзета от паника.

– Залепнала е. Не мога да я помръдна!

Зеландката се обади и хладнокръвно го посъветва:

– Не прави нищо. Ще се изтощиш. Ако можеш, легни на земята. Успокой се. Не мърдай. Просто чакай. Стой неподвижен, за да не те омотае.

Видях как Майкъл се подчини на нареждането ѝ, макар че мислено далече не изпитваше доверие. Внезапно открих, че по цялата поляна хората се опипват и се мъчат да махнат нишките, но там, където ги докоснеха, ръцете им залепваха. Опитваха се да се измъкнат като мухи в пет-мез, но отгоре се спускаха все нови и нови паяжини. Повечето хора се съпротивяваха няколко минути, после хукваха да търсят убежище под

дърветата. Успяваха да направят няколко крачки, но краката им залепваха и те падаха на земята. А нишките по повърхността ги оплитаха още повече. Докато се бореха и се мятаха, заплитаха се отново и накрая не можеха да помръднат. С конете ставаше същото. Видях как един кон се отправи към малко храстче. Като минаваше, конят го изтръгна с корените. Храстът полетя и докосна задните му крака. Те залепнаха един за друг. Конят се катурна и известно време рита с предни крака.

Една спуснала се нишка се докосна и до моята ръка. Казах на Роузалинд и Петра да влязат навътре в пещерата. Погледнах нишката, без да смея да я докосна с другата ръка. Обърнах ръката си бавно и внимателно и се опитах да остържа нишката върху скалата. Но не внимавах достатъчно. От движението нишката се придърпа към мене; появиха се и нови; те бавно се спускаха и накрая ръката ми прилепна към скалата.

– Ето ги! – извика Петра едновременно и с мисли, и с думи.

Погледнах и видях, че блестящото бяло тяло с формата на риба се бе разположило в средата на поляната. При спускането си бе направило облак от плаващите в небето частици над него и издухваше силна струя настрани. Забелязах няколко нишки пред входа на пещерата – те колебливо се увиваха и накрая се понесоха навътре. Неволно затворих очи. Нещо ефирно докосна лицето ми. Опитах се да отворя очи, но напразно.

Необходима е голяма твърдост, за да можеш да лежиш съвсем неподвижно, когато усещаш, че все повече и повече лепкави нишки с леко гъделичкане падат върху лицето и ръцете ти; още повече когато установиш, че първите от тях опасват кожата ти като фини въжета и леко се опъват.

Улових, че Майкъл изпитва същия страх – да не би да са ни измамили; дали не е било по-разумно да се беше опитал да избяга. Преди да мога да му отговоря, зеландката отново се обади да ни насърчи, като ни каза да бъдем спокойни и да имаме търпение. Роузалинд се опитваше да вътълпи това на Петра.

– Стига ли и до вас? – попитах я аз.

– Да – отвърна ми тя. – Струята от машината издуха нишките право в пещерата. Петра, миличка, нали чу какво каза приятелката ти. Помъчи се да не мърдаш.

Жуженето и фученето, които преобладаваха над всички шумове, намаляха, когато машината започна да се изключва. След малко съвсем спряха. Последвалата тишина направо ни разтърси. Чува се само няколко полузаглушени викове и неясни звукове. Разбрах каква е причината за това. И върху моята уста бяха попаднали нишки. И да исках, нямаше да мога да я отворя и да извикам.

Чакането ни се видя безкрайно. Там, където беше залепена, кожата ми се сбръчка и спъването ми причиняваше болка. Зеландката се обади:

– Майкъл? Започни да броиш, за да се насочим към тебе.

Майкъл започна да излъчва образи на цифри. Картината беше непроменена, докато последните цифри не станаха по-колебливи, и тогава всичко се превърна в образ на облекчение и благодарност. В последвалата тишина се чу как Майкъл казва с думи:

– Те са в онази пещера, ей там.

Стълбата проскърца, прътите ѝ се отъркаха в стената и след малко прозвуча леко съскане. Нещо мокро заля лицето и ръцете ми, и вече не усещах кожата си така опъната. Опитах се отново да погледна; макар трудно, очите ми бавно се отвориха.

Близко до мене, на последните стъпала на стълбата видях наведена напред фигура, цялата скрита от лъскава бяла дреха. Из въздуха все още се носеха нишки, но когато падаха върху главата и рамената на

фигурата, не залепваха. Леко се плъзваха по материята и отлитаха към земята. От облечения в бяло човек се виждаха само очите, които ме гледаха през малки прозрачни отвори. Бяла ръка с ръкавица държеше метален съд, от който пръскаше разбита на ситни капчици струя.

– Обърни се по лице – улових мисълта на жената.

Обърнах се и струята пръсна нагоре-надолу по дрехите ми. После жената се изкатери по останалите две-три стъпала, прекрачи ме и се запъти към Роузалинд и Петра в дъното на пещерата, като пръскаше по пътя. Над прага се показаха главата и раменете на Майкъл. И той беше мокър от пръскането, а няколкото останали по него нишки за миг проблеснаха, след което се стопиха. Седнах и погледнах навън.

Бялата машина стоеше в средата на поляната. Приспособлението върху покрива ѝ беше престанало да се върти и вече се виждаше ясно – представляваше нещо като конусовидна спирала, изградено от множество отделни части, направени от почти прозрачно вещество. Отстрани на наподобяващото риба тяло имаше дузина прозорци, а вратата все още стоеше отворена.

Поляната изглеждаше така, като че ли страхотно много паяци бяха плели по нея мрежи с всички сили и средства. Навсякъде висяха нишки, чиято белота вече беше изгубила блясъка си. Минаваха миг-два, преди човек да разбере какво им беше странното: те не се поклащаха от вятъра както обикновените паяжини. И не само те. Всичко беше неподвижно, замръзнало.

Край бараките лежах безредно телата на хора и коне. И те не се помръдваха, както всичко наоколо.

Внезапно отядно нещо рязко изпука. Погледнах нататък тъкмо когато стеблото на едно дръвче се пречупи на около стъпка от земята и се повали. После с краичецана окоото си долових друго движение: един храст бавно се накланяше. Докато го гледах, корените му се измъкнаха от почвата. Раздвижи се и друг храст. Една барака се срути, след нея друга... Гледката беше неестествена и страшна...

Усетих, че зад мене в пещерата Роузалинд изпита чувство на облекчение. Станах и отидох при нея, а Майкъл ме последва. Петра каза с унил и малко недоволен глас:

– Много отворително беше.

И спря поглед, изпълнен с укор и любопитство, на облечената в бяло фигура. Жената за последен път отново напръска всичко наоколо, после смъкна ръкавиците и свали качулката. Заразглежда ни, а ние направо я зяпнахме.

Очите ѝ бяха големи, с по-скоро кафяви, отколкото зелени ириса, обградени с дълги тъмнозлатисти мигли. Имаше правилен нос, а ноздрите ѝ бяха тънко изрязани като на съвършена скулптура. Устата ѝ беше сякаш малко голяма; брадичката – закръглена, но не отпусната. Косата ѝ на цвят бе малко по-тъмна от Роузалиндината и необичайно къса за жена. Беше отрязана почти на равнището на брадичката ѝ. Повече от всичко обаче ни учуди светлото ѝ лице. То не беше бледо, а просто бяло като прясна сметана; страните ѝ сякаш бяха покрити с розови листенца. Беше гладко, почти без бръчки, изглеждаше чисто ѝ съвършено, сякаш никога вятърът и дъждът не го бяха докосвали. Трудно ни беше да повярваме, че някой истински жив човек може да има такъв вид – толкова запазен и непокътнат... Защото тя не беше момиче в първите нежни години на младостта си; без съмнение това беше жена, може би тридесетгодишна – кой би могъл да каже? Държеше се уверено, излъчваше дълбока сигурност, пред която Роузалиндиното самочувствие изглеждаше някак изкуствено.

Тя ни разгледа, след това обърна вниманието си към Петра. Усмихна ѝ се, мярнаха се равните ѝ бели зъби.

Доловихме усещането ѝ – сложна смесица от радост и доволство от постигнатото; облекчение, одобрение и – колкото и чудно да ми се видя – нещо като страхопочитание. Петра не можа да схване цялата сложност на чувството, но част от него стигна до съзнанието ѝ, защото тя за миг погледна жената в очите необичайно сериозно, сякаш по някакъв начин разбираше, без да знае защо и как, че това е един от най-важните моменти в живота ѝ.

След малко изражението на лицето ѝ се промени; тя се усмихна и прозвуча смях. Явно тя и зеландката си размениха мисъл, но с такова съдържание и на такова равнище, че аз изобщо не я долових. Хвърлих поглед на Роузалинд, но и тя само поклати глава и продължи да наблюдава.

Зеландката се наведе и взе Петра на ръце. Погледнаха се в очите. Петра протегна ръка и леко докосна лицето на жената – сякаш да се увери, че не сънува. Зеландката се засмя, целуна я и я остави на пода. После бавно поклати глава, сякаш не ѝ се вярваше.

– Струваше си да идваме – каза тя с думи, но ги произнесе толкова особено, че отначало не ги разбрах. – Да, наистина си струваше.

После премина на мисловни образи, които следях по-лесно от думите.

– Не беше лесно да получим разрешение да дойдем. Разстоянието е

толкова огромно – два пъти по-голямо, отколкото ни се е случвало досега. Много скъпо струваше да ни дадат кораб; едва ни повярваха, че си струва. Но затова пък...

И тя отново погледна с изумление Петра.

– На нейната възраст, при това без подготовка! А може да изпрати мисъл, която да обиколи половината свят!

Жената поклати глава, сякаш все още не можеше съвсем да повярва. После се обърна към мене:

– Все още има много да се учи, но ще ѝ дадем най-добрите си преподаватели и след време един ден тя ще ги обучава.

Жената седна на леглото на Соуфи, върху клоните и кожата. На фона на смъкнатата бяла качулка главата ѝ изглеждаше като заобиколена от ореол. Тя замислено се вглеждаше във всеки от нас и явно се зарадва. Кимна.

– С взаимна помощ и вие сте стигнали доста далече, но ще откриете, че можем да ви научим на още много неща.

И тя улови Петра за ръка.

– Е, нямате какъв багаж да събирате, нищо не ни пречи вече; можем веднага да тръгваме.

– За Уокнак, нали? – попита Майкъл. Прозвуча не само като въпрос, но и като очакване.

Жената беше понечила да стане, но спря и го погледна въпросително.

– Там е Рейчъл – обясни ѝ той. Зеландката се замисли.

– Не зная... Почакайте малко – каза му тя.

И веднага се свърза с някого на борда на машината отвън, с такава скорост и на такова равнище, че не разбирах почти нищо. След малко със съжаление поклати глава.

– Боях се, че е така – каза тя. – Съжалявам, но не можем да я вземем с нас.

– Няма да се забавим много. Не е далече за вашата летяща машина – настояваше Майкъл.

Жената отново поклати глава.

– Съжалявам – повтори тя. – Разбира се, щяхме да я вземем, ако можехме, но има технически затруднения. Пътуването беше по-дълго, отколкото предполагахме. Минахме край ужасни места, които не посмяхме да прекосим дори на голяма височина, затова ги заобикаляхме. А поради това, което ставаше тук, ни се наложи да бързаме повече, отколкото възнамерявахме.

Тя помълча; явно се чудеше дали да се опита да ни даде обяснение, което едва ли щеше да бъде разбираемо за примитивни умове като нашите.

– Машината – каза ни тя – използва гориво. Колкото повече товар носи и колкото по-бързо пътува, толкова повече гориво изразходва; засега ни е останало само гориво, което да ни стигне да се върнем, ако бъдем пестеливи. Отидем ли до Уокнак, където отново ще се приземяваме и ще отлитаме, натоварени с вас четиримата и Петра, горивото ще свърши, преди да стигнем у дома. Това означава, че ще паднем в морето и ще се удавим. Трима от вас можем да вземем оттук без особен риск, но не можем да вземем четирима и отново да кацаме.

Последва мълчание, в което мислехме върху положението. Думите на жената бяха достатъчно ясни. Тя седеше на леглото – неподвижна фигура в бял блестящ костюм, обхванала свитите си колене с ръце, съчувствуваше ни и ни чакаше търпеливо да осъзнаем фактите.

В настъпилото мълчание усетихме колко неестествена е тишината, която ни заобикаля. Вече не се чуваше нито звук. Всичко бе застинало неподвижно. Дори листата на дърветата не шумоляха. Внезапно, потресена от това усещане, Роузалинд попита:

– Нима те... нима всички те... са мъртви? Не знаех... Мислех си, че...

– Да – отвърна ѝ просто зеландката. – Те всички са мъртви. Пластмасовите нишки се втвърдяват, когато изсъхват. Човек, който се съпротивява и се оплита в тях, скоро изгубва съзнание. По-милосърдно е, отколкото с вашите стрели и копия.

Роузалинд потрепери. Може би и аз потреперих. Думите ѝ бяха изказани без вълнение; това беше нещо съвсем различно от фаталния изход при битките между хора, от неизбежната смърт при обикновените войни. Не разбирахме зеландката, защото мислите ѝ не съдържаха грубост, но и не показваха особено състрадание; в тях имаше само леко неодобрение, като към нещо неминуемо, като към една необходимост, която е била в реда на нещата. Жената долови объркването ни и поклати глава с укор:

– Да убиваш живи същества не е приятно, съгласна съм с вас; но да живееш и да си въобразяваш, че може да се мине без това, е заблуда. В яденето трябва да има месо; има растения, които не бива да цъфтят, и семена, които не бива да покръват; дори циклите в развитието на микробите трябва да бъдат принесени в жертва, за да продължи цикълът в човешкото развитие. Този факт не е срамен, нито потресаващ; той е само

част от голямото въртящо се колело на живота в природата. Точно както се пазим да оцелеем при всякаква обстановка, трябва да запазваме своя вид от другите видове, които се стремят да го унищожат. Иначе ще пропаднем изцяло... Нещастните оградни жители са били осъдени – макар и не по тяхна вина – на живот в падение и нищета. Те не са имали бъдеще. Както и онези, които са ги осъдили – така става, и преди е имало хора, които са се смятали повелители на света, това ви е известно. Чували ли сте някога за огромните гущери? Когато е дошло време мястото им да бъде заето от друг вид, те измрели... Някога ще дойде време, когато и ние самите ще отстъпим място на нещо ново. Почти е сигурно, че ще се съпротивяваме срещу неизбежното така, както се съпротивяват и тези останки от Древните. Ще се мъчим с всички сили да натъпчем новото обратно в земята, откъдето е поникнало, защото да предадеш собствения си вид винаги изглежда като престъпление. Ще накараме новото да докаже себе си, а когато го направи, ще изчезнем – по същия начин сега изчезва всичко старо. Поради вяност към своя вид, обикновените хора не могат да приемат нашата поява; поради вяност към своя вид ние не можем да приемем те да ни пречат. Ако този процес ви изненадва, то е защото не сте имали възможност да го погледнете от страни и след като знаете какво представлявате, да разберете какво означава това различие във видовете. Съзнанието ви е объркано поради връзките, които сте имали, и поради възпитанието, което сте получили; донякъде смятате, че сте един вид с обикновените хора. Ето защо се стъписвате. А те надделяват над вас, тъй като не изпитват объркване. Те са нашрек, изцяло съзнават, че видът им е заплашен. Разбират много ясно, че ако искат да оцелеят, не само трябва да предпазят вида си от промени, но и да го защитят от сериозната заплаха, която представлява един по-висш вид. Защото нашият вид е по-висш, а ние сме само началото. Способни сме да мислим заедно и да се разбираме така, както те никога не са могли; започваме да разбираме как да се събираме и да решаваме с общия си разум проблемите – кой знае докъде ще стигнем някой ден? Не сме затворени в единични килии, откъдето да се свързваме само с несвършени думи. Постигнали разбирателство, ние не се нуждаем от закони, които застрашават живите същества така, сякаш се отнасят за неразличаващи се една от друга тухли; ние никога няма да достигнем такова срастване на разумите, че да станем еднакви и равни като изсечени монети; ние не се опитваме машинално да изковем от себе си геометрични модели на общество или на политически отношения; не сме и догматици, които поучават Господ как да управлява света... Най-съществената черта на

живота е съществуването; най-съществената черта на съществуването – промяната; промяната означава развитие, от което сме част и ние. Застоят е враг на промяната и на живота, следователно е и наш вечен враг. Ако все още изпитвате смущение и съмнение, само си помислете за някои от нещата, които тези хора, накарали ви да ги смятате за свои близки, са направили. Малко ми е известно за живота ви, но моделът на поведение едва ли се различава, когато шепа хора от стария вид се опитват да оцелеят. Помислете си също какво искаха да направят с вас и защо...

Както и преди, реторичният ѝ стил ми се виждаше малко претрупан, но като цяло успях да следвам насоката на мисълта ѝ. Не притежавах силата да се погледна отстрани и да се възприема като нов вид; и досега не съм сигурен, че съм започнал да я притеждавам. В мислите си аз все още смятах, че ние сме само едни нещастни, различаващи се от другите хора; обаче можех да се огледам назад и да си припомня кое ни накара да избягаме...

Погледнах Петра. Тя беше седнала и изглеждаше страшно отегчена от цялата тази поучителна тирада; наблюдаваше учудено красивото лице на зеландката с нещо като завист. Заредиха се спомени, които ме откъснаха от това, което виждаха очите ми: лицето на леля Хериът във водата, която нежно разпиляваше косите ѝ; клетата Ан – безчувственото тяло, което висеше от гредата; Сали, която кърши ръце от мъка по Кетърин и от страх за себе си; Соуфи, превърната в дивачка, която пада в прахта със забита в гърба стрела...

Всички те можеха да бъдат картина от бъдещето на Петра...

Преместих се до сестра си и я прегърнах.

През цялото време, докато траеше словото на зеландката, Майкъл гледаше навън от входа, почти жадно вперил поглед в машината, която ни очакваше на поляната. Продължи да я разглежда още минута-две след като жената свърши, после въздъхна и се обърна. Известно време остана с очи, приковани към пода между краката му, после вдигна поглед и попита:

– Петра, мислиш ли, че можеш да ми послужиш и да се свържеш с Рейчъл?

В отговор на въпроса му Петра веднага използва всичката си сила.

– Свързах се. Там е. Иска да знае какво се е случило – каза му Петра.

– Най-напред ѝ кажи, че каквото и да разправят, тя трябва да знае, че всички сме живи и здрави.

– Да – отвърна Петра след малко. – Тя разбра това.

– А сега ѝ кажи следното – продължи внимателно Майкъл. – Кажи ѝ, че трябва да бъде все така храбра и много внимателна, и че след три-четири дни ще отида да я взема. Ще ѝ го предадеш ли?

Петра предаде енергично и съвсем точно казаното от Майкъл, и за-чака отговор. Постепенно леко се намръщи.

– О, горката – каза тя леко раздражена. – Пак се обърка съвсем и започна да плаче. Това момиче изглежда ужасно често плаче, нали? Не виждам защо. През цялото време скритите ѝ мисли бяха нещастни, а сега плаче, а пък е радостна. Ама че глупост.

Всички погледнахме Майкъл, без да говорим.

– Е, вие двамата сте обявени извън закона, затова не можете да се върнете – каза той, сякаш се оправдаваше.

– Но, Майкъл... – започна Роузалинд.

– Тя е съвсем сама – каза Майкъл. – Ти би ли оставила Дейвид сам тука? А той би ли те оставил?

Нямаше нужда да му отговаряме.

– Но ти каза, че ще я „вземеш“ – забеляза Роузалинд.

– Точно това имах предвид. Можем да останем известно време в Уокнак, но сигурно ще дочакаме деня, когато разкрият нас, или децата ни... А това не е хубаво. Можем да дойдем в Оградата.

Той огледа пещерата и лагера с отвращение.

– Но и това не става. Рейчъл заслужава друг живот не по-малко от нас. Добре тогава – след като машината не може да отиде да я вземе, някой трябва да отиде да я доведе.

Зеландката се бе навела напред и го гледаше. В очите ѝ имаше съ-чувствие и възхищение, но тя поклати глава.

– Намираме се много далече. А между нас лежат ужасни и непрохо-дими места – напомни му тя.

– Зная – призна Майкъл. – Но земята е кръгла, затова трябва да има и друг начин да стигнем до вас.

– Ще бъде много трудно и опасно – предупреди го тя.

– Не по-опасно, отколкото ако останем в Уокнак. Освен това, как бихме могли да останем, след като знаем, че има място, където живеят хора като нас; че има накъде да вървим? Това, че знаем, е от значение. Вече знаем, че не сме никакви уроди без цел; че не сме никакви безна-деждни отклонения, които се надяват да отърват кожата. Там е разлика-та между това да се стремиш да запазиш живота си и да имаш нещо, за-ради което да живееш.

Зеландката се замисли, после вдигна очи и отново го погледна.

– Когато стигнете до нас, Майкъл – каза му тя, – можете да бъдете напълно сигурни, че ще намерите своето място.

Вратата се затвори с трясък. Машината започна да вибрира и издуха силна прашна струя през поляната. През прозорците виждахме, как Майкъл едва се удържа на крака; дрехите му плющяха под напора. Дори изродените дървета в края на поляната потреперваха под паяжинните си савани.

Подът под краката ни се разклати. Усетихме лек тласък, после земята започна да се отдалечава, а ние се издигнахме все по-високо и по-високо във вечерното небе. Скоро поехме уверено на югозапад.

Петра беше развълнувана неимоверно.

– Ужасно прекрасно е – извика тя. – Виждам страхотно надалече, много надалече! О, Майкъл, колко малък и смешен изглеждаш там долу!

Самотната дребна фигурка на полянката ни помахаша с ръка.

„Точно сега“, достигна до нас мисълта на Майкъл, „аз тук се усещам някак смешен и малък, мила Петра. Но ще ми мине. Ще дойдем при вас.“

Приличаше съвсем на съня ми. Слънцето беше по-ярко, отколкото в Уокнак и сипеше лъчи върху широкия син залив, където редиците на вълните с бели гребени леко пълзяха към плажа. Малки лодки, някои от тях – с разноцветни платна, други – без платна, пътуваха към пристанището, вече пълно с плавателни съдове. Струпан по крайбрежието и простиращ се чак докато се изгубеше към хълмовете, лежеше градът с белите къщи, построени сред зелени паркове и градини. Различавах дори мъничките машини, които се плъзгаха по широките, оградени с дървета улици. Малко по-навътре в сушата край един зелен квадрат се издигаше кула, където примигваше ярко светлинка и кораб с формата на риба се спускаше към земята.

Толкова ми беше познато всичко, че едва се опомних. За един кратък миг си помислих, че ще се събудя отново в леглото си в Уокнак. Улових ръката на Роузалинд, за да се уверя в обратното.

– Това е истина, нали? Нали и ти го виждаш? – попитах я аз.

– Колко е красиво, Дейвид. Никога не съм си мислила, че може да съществува такава красота... Усещам и още нещо, за което ти никога не си ми разказвал.

– Какво? – попитах аз.

– Заслушай се! Не разбираш ли? Отпусни се. Петра, миличка, моля те, спри да бърбориш поне за малко...

Направих както ми каза Роузалинд. Долових, че механикът в нашата машина разговаря с някого от земята, но освен това, като фон усетих нещо ново и непознато. По звук донякъде наподобяваше жуженето на пчели; по излъчване приличаше на равномерно блещукане.

– Какво е това? – попитах озадачено аз.

– Не можеш ли да отгатнеш, Дейвид? Това са хората. Много хора като нас.

Разбрах, че тя е права, и известно време се вслушвах, докато вълнението не обзе Петра напълно и не се наложи да се пазя.

Вече летяхме над сушата и гледахме града, който се приближаваше, за да ни посрещне.

– Започвам да вярвам, че това не е на сън, а наяве – казах на Роузалинд. – Другите пъти никога не си била с мене.

Тя ме погледна. Скрытата Роузалинд беше изписана на лицето ѝ: усмихната, с блеснали очи. Бронята изчезна. Роузалинд ми позволяваше вече да погледна под нея. Все едно, че един цвят разтваряше чашката си.

– Този път, Дейвид... – започна тя, но мислите ѝ потънаха. Олюляхме се и уловихме главите си с ръце. Дори подът под краката ни малко се разклати.

От всички посоки протестираха измъчени гласове.

– О, прощавайте – извини се Петра на екипажа и на града като цяло. – Обаче много се развълнувах.

– Този път, миличка, ще ти простим – каза ѝ Роузалинд. – Има защо.

КРАЙ

© 1955 Джон Уиндъм
© 1982 Огняна Иванова, превод от английски

John Wyndham
The Chrysalids [= Re-Birth], 1955

Сканиране и OCR: Мандор, 2002
Източник: <http://sfbg.us>

Публикация:

КАКАВИДИТЕ. 1982. Изд. Отечество, София. Биб. Фантастика, No.24. Научно-фантастичен роман. II изд. Превод: Огняна ИВАНОВА [The Chrysalids – John Wyndham (1955; превода е направен по изданието от 1978)]. Послеслов: С мисъл за пеперудите – Огняна ИВАНОВА [отбелязана като О.И.] - с.276–278. Художник: Ясен ВАСИЛЕВ. С ил. Печат: ДП Балкан, София. Формат: 70×100/32. Печатни коли: 17,50. Страници: 280. Цена: 0.76 лв.

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/1209>]